Sosiaali- ja terveysministeriö

Selvitys kirjaamisen kuormittavuudesta ja hyötykäytöstä hyvinvointialueiden kokemana

Loppuraportti
3.12.2024

Sisällysluettelo

1. Selvityksen tiivistelmä
2. Kyselyn tavoite ja tausta
3. Kyselyn toteutus
    1. Toteutuksen aikataulu ja tapa
    2. Kyselyn rakenne
    3. Kyselyn aineistoon tehdyt rajaukset
    4. Tulosten luotettavuus ja rajoitteet
4. Kyselyn tulokset osa-alueittain
    1. Kyselyn vastaajat
    2. Kirjaamiseen käytettävä aika
    3. Kirjaamisen haasteet ja suoriutuminen
    4. Kirjaamisesta koetut hyödyt
    5. Kanta –palveluiden hyödyntäminen
    6. Arviot kirjaamisesta syntyneistä kustannuksista
5. Johtopäätökset
6. Liitteet

Selvityksen tiivistelmä

Sosiaali- ja terveysministeriö

Selvityksen tausta ja tarkoitus

- Tämä selvitys käsittelee kirjaamisen kuormittavuutta ja hyötyjä hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana
  - Selvitys toteutettiin osana Sosiaali- ja terveysministeriön Hyvän työn ohjelmaa pohjustuksena jatkokeskusteluille ja toimenpiteiden tarkemmalle valmistelulle
  - Selvityksen tarkoituksena on tuottaa yleiskuva kirjaamisen kuormittavuudesta ja hyödyistä osana sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten arjen työtä
  - Keskiössä oli selvittää kuinka paljon kirjaaminen vie ammattilaisten työaikaa ja millaisia hyötyjä ammattilaiset kokevat kirjaamisen tuovan
  - Selvityksessä ei kartoitettu tietojärjestelmiin tai kirjaamiskäytäntöihin tarkemmin liittyviä tekijöitä
  - Ensisijaisena tarkoituksena oli saada nopea tilannekuva kirjaamisesta, ei tarkastella asiaa yksityiskohtaisesti tai tutkimusperusteisesti
- Selvitys toteutettiin sähköisellä kyselyllä 1.-18.10.2024 välisenä aikana
  - Vastauksia kyselyyn haettiin sosiaali- ja terveysalan ammattilaisilta, jotka toteuttavat kirjaamista osana asiakas- ja potilastyötä. Ensisijaisina kohderyhminä olivat lääkärit, sairaanhoitajat, lähihoitajat, sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat
  - Vastauksia kertyi yhteensä 9 558 kappaletta. Vastausten suuresta määrästä huolimatta selvityksen tulosten validiteettia tarkasteltaessa tulee etenkin huomioida, että ne perustuvat vastaajien subjektiivisiin arvioihin ja että vastaajajoukko voi olla vääristynyt keskimääräiseen kirjaamista tekevään ammattilaiseen nähden
- Selvityksessä kirjaamisella tarkoitetaan sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tekemää asiakastyöhön liittyvää kirjaamista
  - Kyselyn avulla selvitettiin erikseen sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmiin että muihin järjestelmiin kirjaamiseen käytettävää aikaa, kirjaamisen haasteita ja kirjaamisesta koettuja hyötyjä
  - Lisäksi kyselyssä kartoitettiin vastaajien kokemusta Kanta-palvelujen hyödyntämisestä
- Kyselyn toteutti Sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta Nordic Healthcare Group

Selvityksen keskeiset löydökset ja johtopäätökset

Vastausten mukaan kirjaamisen menee kaiken kaikkiaan keskimäärin 2h 48min aikaa päivittäin. Ammattiryhmistä lääkärit (ka. 3h 16min) käyttävät eniten aikaan kirjaamiseen	*Kirjaamiseen kuluu merkittävä osuus työajasta, erityisesti lääkäreiden mutta myös muiden ammattiryhmien osalta – mahdollista potentiaalia vapauttaa huomattava määrä aikaa potilastyöhön kohdennetuilla kehitystoimenpiteillä*
Ammattilaistyön kirjaamisajasta valtaosa kuluu asiakas- ja potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen, keskimäärin 2h 15min päivittäin	*Kehitystoimenpiteitä tarkasteltaessa, erityisesti järjestelmien suhteen, APT-järjestelmiin tehdyt kirjaamiset ovat keskiössä kirjaamisaikaan vaikuttaessa*
Noin puolet vastaajista kokee kirjaamismäärän kasvaneen merkittävästi ja 35 % kasvaneen jonkin verran viime vuosina	*Tämä voi johtua organisaatioiden yhdenmukaistamisprosessista, kasvaneesta hallinnollisen kirjaamisen vaatimuksista ja tarpeiden monimutkaistumisesta. Esimerkiksi sosiaalihuollon kirjaamiskäytännöt ja järjestelmät ovat muutoksessa – kokemusta kirjaamisajankäytöstä kannattanee selvittää uudelleen muutoksen toteutumisen jälkeen.*
Kirjaamista hyödynnetään eniten hoidon tai palvelun suunnittelussa, siihen liittyvässä konsultaatiossa sekä jatkuvuuden mahdollistamisessa, vähiten tehtävissä, jotka kuuluvat enemmän hallinnolliselle puolelle – asiakas- ja potilastyön ammattilaisten keskittyvät harvemmin näihin tehtäviin	*Asiakas- ja potilastyötä tekevät ammattilaiset hyödyntävät kirjaamista oletetusti lähinnä asiakas- ja potilastyössä*
Kirjattavien tietojen runsas määrä ja tietojärjestelmien käytettävyys ovat vastausten perusteella suurimmat kirjaamista haastavat tekijät. Tietojärjestelmin käytettävyyden suhteen lääkärit olivat erityisen kriittisiä kun taas puutteet kirjaamiskäytännöissä oli merkittävä tekijä muille ryhmille	*Vastaukset indikoivat, mitkä tekijät ovat kyselyyn vastanneiden mukaan eniten kirjaamista haastavia – nämä tarjoavat lähtökohdan kehitystoimenpiteiden luomiselle. Tarvitaan kuitenkin tarkempaa tarkastelua kirjaamisen eri konteksteissa*

Selvityksen keskeiset löydökset ja johtopäätökset

APT-järjestelmien suhteen melkein kolmasosa päivittäisestä kirjaamisajasta, 42min, menee päällekkäiseksi koettuun kirjaamiseen. Muiden järjestelmien kohdalla osuus on 24min eli yli 70 % ajasta	*Päällekkäinen kirjaaminen lisää kirjaamisaikaa sekä heikentää työn sujuvuutta – päällekkäisyyksien selvittäminen ja vähentäminen edellyttää tarkempaa tarkastelua.*
APT-järjestelmissä asiakas- ja hoitotyöhön sisältyvä kirjaaminen vie selkeästi eniten aikaa. Sosiaalityön puolella myös palvelu- ja hoidontarpeen arviointi sekä asiakas- ja hoitosuunnitelmiin liittyvä kirjaaminen vievät suuren osan mielestä eniten aikaa	*Eroja selittävät ammattiryhmäkohtaiset erot työnkuvissa - kirjaaminen on oleellinen osa asiakas- ja potilasturvallisuuden ja jatkumon varmistamisessa. Eniten aikaa vievien kirjaamisen osa-alueiden tunnistaminen tarjoaa lähtökohdan kehitystoimenpiteiden löytämiselle*
Vastaajat nostivat esiin toimenpiteitä kirjaamisen vähentämiseksi, ammattiryhmästä riippuen eri painotuksin: tietojärjestelmien, kansallisten kirjaamisohjeiden, valmiiden tietopohjien ja mallien, kirjaamisen prosessien, työnjaon sekä sanelu ja äänimuistiinpanojen kehittäminen	*Tarvitaan mahdollisten toimenpiteiden tarkempaa tarkastelua kirjaamisen eri konteksteissa sekä muutosten toteuttamiseen vaadittavien resurssien ja haastavuuden arviointia*
Vastaajista yli 85 % on jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että heidän kirjaamiaan tietoja hyödynnetään joko omassa työssä tai muiden toimesta. Lisäksi noin puolet kokee, että asiakkaat ja potilaat hyötyvät heidän APT-järjestelmiin kirjaamistaan tiedoista paljon tai erittäin paljon	*Vastaukset viittaavat siihen, että kirjaamisen kasvaneesta kuormittavuudesta ja siihen kuluvasta ajasta huolimatta sen tärkeys asiakas- ja potilastyön kannalta tunnistetaan laajasti*
Karkean tarkastelun perusteella alueen asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyys ei näytä vaikuttavan kirjaamisaikaan	*Huomioimalla ajankohtainen tieto kyselyn aikana käytössä olleista järjestelmistä toimialakohtaisesti voitaisiin mahdollisesti tuoda esiin eroja kirjaamisajassa, jotka johtuvat käytettävästä järjestelmästä*

Selvityksen keskeiset löydökset ja johtopäätökset

Lääkärit ja sairaanhoitajat hyödyntävät Kanta –palveluita selkäesti eniten: lääkäreistä 59 % käyttää palveluita päivittäin ja 86 % viikoittain kun taas sairaanhoitajista 23 % käyttää palveluita päivittäin ja 48 % viikoittain. Muilta osin käyttö harvinaista

Lääkärit hyödyntävät palveluita jo kattavasti, sairaanhoitajat tulevat perässä. Muilla ryhmillä palveluiden käyttö on vielä täysin vaiheessa

Kokemus Kanta –palveluiden käytettävyydestä on heikko: lääkäreistä yli 70 % ei koe Kanta –palveluiden olevan hyvin hyödynnettävissä (tieto ei liiku sujuvasti ammattilaisten käyttöön). Sairaanhoitajistakin 46 % ei koe palveluiden olevan hyvin hyödynnettävissä

Kanta –palveluiden käytettävyyttä tulee vastausten perusteella jatkokehittää. Näkemystä Kanta –palveluiden käytöstä muilta ammattiryhmiltä tulee kysyä myöhemmin kun palvelut ovat heillä kattavammin käytössä

Valtaosa lääkäreistä ja sairaanhoitajista kokee Kanta –palvelut hyödylliseksi potilas- ja asiakastyössä: lääkäreistä 87 % ja sairaanhoitajista 82 % on täysin tai jokseenkin samaa mieltä palvelun hyödyllisyydestä potilas- ja asiakastyössä

Vaikka kokemus Kanta –palveluiden käytettävyydestä on kehno, sen hyödyt potilas- ja asiakastyössä koetaan merkittäviksi – palveluita on näin ollen hyvä kehittää edelleen

Kyselyn tavoite ja tausta

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kirjaamista tulee kehittää henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden, asiakastyön laadun sekä taloudellisen tehokkuuden parantamiseksi

Tarpeet kirjaamiseen kehittämiselle

- Eduskunnan tarkastusvaliokunta on huomauttanut, että sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien kehittämisessä **johdon näkökulma korostuu liikaa** ammattilaisten kustannuksella
- **Tiedonkeruun määrä on kasvanut merkittävästi** lisäten kirjaamisen työtaakkaa. Tiedolla johtaminen keskittyy yhä enemmän tietojen keräämiseen – kirjataan entistä määrämuotoisemmin ja eri tarkoituksiin
- Tiedonkeruu tuottaa kustannuksia, mutta **kokonaistaloudellisuutta ei arvioida riittävästi**. Tarvitaan tarkempaa suunnittelua, jotta sen hyödyt suhteessa kustannuksiin ovat kannattavat
- Täsmällistä ja luotettavaa tietoa asiakas- ja potilastyön ammattilaisten kirjaamiseen käyttämästä ajasta ei tällä hetkellä ole. Arvioiden liikkuessa 20-35 % välillä, **pienilläkin muutoksilla kirjaamisessa voidaan saavuttaa merkittäviä taloudellisia hyötyjä**
- Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon **henkilöstön riittävyys ja saatavuus** ovat heikentyneet, mikä vaarantaa laadukkaiden palveluiden tarjoamisen – veto- ja pitovoimatekijöitä tulee vahvistaa sekä henkilöstön tehtävärakenteita kehittää
- **Kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen voi vapauttaa aikaa asiakastyöhön ja tukea henkilöstön riittävyyttä**. Samalla on varmistettava, että kirjaaminen säilyy riittävällä tasolla, koska se on oleellista asiakas- ja potilasturvallisuuden, hoidon jatkuvuuden, tiedonsiirron, tiedolla johtamisen ja palvelun laadun kannalta.

Tarpeeseen vastaavat toimenpiteet

Hyvän työn ohjelma

- Hyvän työn ohjelmalla pyritään kehittämään työajan parempaa kohdentumista asiakastyöhön, työnjakoa ammattilaisten välillä, digitaalisten ja teknologisten mahdollisuuksien käyttöönottoa sekä pyritään vähentämään ammattilaisten kirjaamiseen vaadittavaa työtä

Tiedontuotannon kuormittavuutta selvittävä hanke

- Tavoitteena on selvittää STM:n hallinnonalan tiedontuotannon kuormittavuutta sekä siitä saatavia hyötyjä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastyötä tekevien ammattilaisten näkökulmasta pohjustuksena jatkokeskusteluille ja toimenpiteiden tarkemmalle valmistelulle

Ammattilaisten kirjaamiseen käytettävää aikaa selvittävä sähköinen kysely

- Osana Hyvän työn ohjelmaa sosiaali- ja terveysministeriö kartoitti sähköisen kyselyn avulla sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kokemuksia kirjaamisesta osana päivittäistä asiakas- ja potilastyötä
- Kyselyllä kerättiin tietoa siitä, kuinka paljon kirjaaminen vie ammattilaisten työaikaa ja millaisia hyötyjä ammattilaiset kokevat kirjaamisen tuovan

Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriö, VN/3955/2023; Vaikuttavuus seura ry. https://vaikuttavuusseura.wordpress.com/hukkajahti/, THL

Kirjaaminen on tärkeä osa ammattilaisen asiakas- ja potilastyön toteuttamista ja asiakas- ja potilasturvallisuutta

- Kirjaamisella varmistetaan asiakkaiden ja potilaiden tarpeiden mukainen palveluiden ja hoidon järjestäminen, suunnittelu, toteuttaminen ja seuranta sekä asiakas- ja potilasturvallisuus
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023, 17§) asettaa sosiaali- ja terveysalan henkilöstölle velvoitteen asiakastietojen kirjaamiseen
  - *Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ja palvelun antamiseen osallistuvan avustavan henkilön tulee kirjata asiakasasiakirjoihin asiakkaan palvelun ja potilaan hoidon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja valvonnan turvaamiseksi tarpeelliset ja riittävät tiedot.*
- On tärkeää kirjata tarpeelliset sekä laajuudeltaan riittävät tiedot, mutta yhtä tärkeää on välttää turhaa ja päällekkäistä kirjaamista

Monilla hyvinvointialueilla on edelleen käynnissä järjestelmien uudistaminen ja yhdenmukaistaminen, mikä voi vaikuttaa kokemuksiin kirjaamisesta

- Hyvinvointialueiden asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönotto on etenemässä vaiheittain
- Hyvinvointialueet ovat siirtymässä kuntien ja kuntayhtymien erillisistä järjestelmistä keskitetympiin ratkaisuihin asiakas- ja potilastietojärjestelmien lisäksi myös muiden järjestelmien osalta
- Alueilla erilaisia ratkaisuja, joiden toteutussuunnitelmat etenevä eriaikaisesti. Osalla alueista on vielä käynnissä hankintaprosessi ja usealla alueella käyttöönotto tai yhtenäistämisprosessi on vielä kesken
- Asiakas- ja potilastietojärjestelmien muutoksen yhteydessä toteutuu myös linkittyminen Kanta –palveluihin, mikä mahdollistaa sosiaalihuollon asiakas- ja palvelutiedon rakenteisen kertymisen
- Asiakas- ja potilastietojärjestelmien muutoksella on vaikutuksia päivittäiseen kirjaamiseen, ja tilanne tulee huomioida selvityksen tulosten taustalla

Asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyyden tilanne 2023 (UNA)

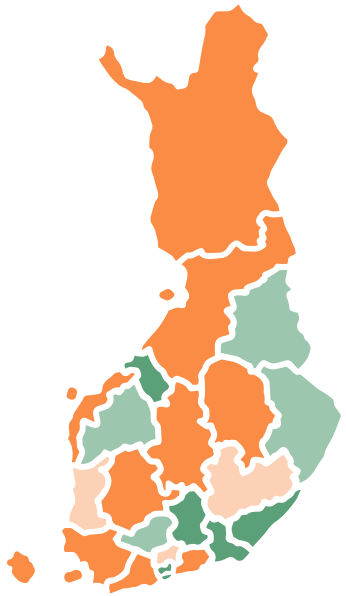

Yhtenäinen | Pääosin yhtenäinen | Lähes pirstaleinen | Pirstaleinen

Lähde: UNA oy, https://unaoy.fi/ajankohtaista/uutiset/asiakas-ja-potilastietojarjestelmat-yhtenaistyvat-hyvinvointialueilla/

Kyselyn toteutus

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kysely toteutettiin lokakuussa 2024 ja se jaettiin hyvinvointialueille kirjaamojen ja professiojohtajien välityksellä

Kyselyn tarkoitus

- Kyselyn tavoitteena on tuottaa yleiskuva kirjaamisen kuormittavuudesta ja hyödyistä osana sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten arjen työtä

Kyselyn kohderyhmät ja jakelu

- Kyselyyn toivottiin vastaajiksi sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, jotka toteuttavat kirjaamista osana asiakas- ja potilastyötä
- Kyselyn ensisijaisina kohderyhminä olivat lääkärit, sairaanhoitajat, lähihoitaja, sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat

Kyselyn jakelu

- Kysely lähetettiin hyvinvointialueiden, Helsingin ja HUS:n kirjaamoihin sekä professiojohtajien verkostoille edelleen välitettäväksi

Kyselyn toteutus

- Kysely toteutettiin sähköisellä Webropol -alustalla
- Kysely oli auki 1.-18.10.2024 välisen ajan

Kyselyn tulosten hyödyntäminen

- Tuloksia hyödynnetään, kun kirjaamisen kehittämisen avulla pyritään vapauttamaan sote-ammattilaisten aikaa välittömään asiakastyöhön
- Kyselyyn kertyi yhteensä 9558 vastausta

Kyselyssä selvitettiin kirjaamiseen käytettävän ajan lisäksi koettuja hyötyjä ja haasteita sekä Kanta-palvelujen hyödyntämistä

Kyselyn rakenne

1. Taustamuuttujat (mm. vastaajan edustama alue, ammattiryhmä ja käyttämien järjestelmien määrä)
2. Kirjaamiseen käytettävä aika ja sisällöt (asiakas- ja potilastietojärjestelmien ja muiden järjestelmien osalta)
3. Yleisesti kirjaamiseen liittyvät kysymykset (mm. koetut haasteet, kirjaamisen määrään liittyvät muutokset)
4. Kirjaamisesta koetut hyödyt
5. Kanta-palvelujen hyödyntämiseen liittyvät kysymykset

- Kysely sisälsi pääosin vastausvaihtoehtoja, joiden kautta kertyi määrällistä tietoa (mm. arviointiasteikkoja, vastausvaihtoehtoja, monivalintoja ja lukumäärän ja käytetyn ajan määrittelyjä)
- Kysely sisälsi pääosin pakollisia kysymyksiä
- Kyselyyn tuli vastata yhdellä kerralla, eikä sen tallentaminen ja täydentäminen myöhemmin ollut mahdollista
- Kyselyssä ei kysytty yksilöitäviä tietoja vastaajista, eivätkä tulokset ole paikannettavissa yksittäiseen vastaajaan
- Kyselyssä ei rajattu kirjaamista tai kirjattujen tietojen hyödyntämistä ensio- ja toisiokäytön perusteella vaan näkökulma rajattiin ulos tästä selvityksestä

Kyselyn aineistoon tehdyt rajaukset

- Analyysin ulkopuolelle jätettiin muut kuin potilas- ja asiakastyötä tekevien vastaukset (7 % kokonaisvastauksista)
- Ensihoidon toimiala sijoitetiin osaksi Muu-kategoriaa vähäisen vastausmäärän (43 kpl) johdosta
- Avointen vastausten perusteella suurimmat ryhmät nostettiin Muu-kategoriasta omikseen:
  - Ammattiryhmistä fysioterapeutit (140 kpl) ja terveydenhoitajat (300 kpl)
  - Perusterveydenhuollosta mielenterveys ja päihde palvelut (126 kpl) sekä asumispalvelut (112 kpl)
  - Erikoissairaanhoidosta päivystys (70 kpl)
- Ahvenanmaahan kohdentuneet vastaukset jätettiin analyysin ulkopuolelle vähäisten vastausten takia

Tulosten luotettavuus ja rajoitteet

- Ensisijaisena tarkoituksena oli saada nopea tilannekuva kirjaamisesta, ei tarkastella asiaa yksityiskohtaisesti tai tutkimusperusteisesti
- Tulokset perustuvat vastaajien subjektiivisiin arvioihin ja näkemyksiin: selvitys ei siis pohjaudu täsmälliseen dataan, esimerkiksi kirjaamis- tai työajan seurantaan. Näin ollen vastauksissa voi esiintyä epätarkkuuksia tai selkeitä virheitä
- Vastanneet henkilöt eivät välttämättä kokonaisuudessaan edusta kirjaamista tekevien ammattilaisten keskimääräistä näkemystä. Vastanneissa voivat painottua esimerkiksi henkilöt, joilla kirjaamiseen käytettävä aika on ylikorostunut tai joilla on erityisiä kokemuksia kirjaamisesta
- Vastausten korkea kokonaismäärä lisää tulosten luotettavuutta. Toisaalta määrä tiettyä taustatekijää kuten esimerkiksi aluetta tai ammattiryhmää kohden on tietyiltä osin rajallinen ja se huomioitava tuloksia tulkittaessa
- Vastausten epätasainen jakautuminen taustamuuttujien välillä voi vääristää tuloksia esimerkiksi vertailuissa eri kategorioiden välillä. Tulokset taustamuuttujittain ovat kuitenkin olleet suhteellisen lähellä toisiaan eikä selkeitä ”outliereita" tai ”vääriä” tuloksia tunnistettu
- Tiettyjen muuttujien osalta tulosten tarkastelussa käytetään keskiarvoa eikä mediaania johtuen siitä, että vastausten hajonnan oletetaan kuvastavan vastausten todellista hajontaa ja siten keskiarvon kuvastavan paremmin ”tavallista” tulosta kuin mediaani

Kyselyn tulokset osa-alueittain

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kyselyn vastaajat

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kyselyyn saatiin yli 9 000 vastausta painottuen selkeästi asiakas- ja potilastyön ammattilaisiin

Vastausten määrä / hyvinvointialue

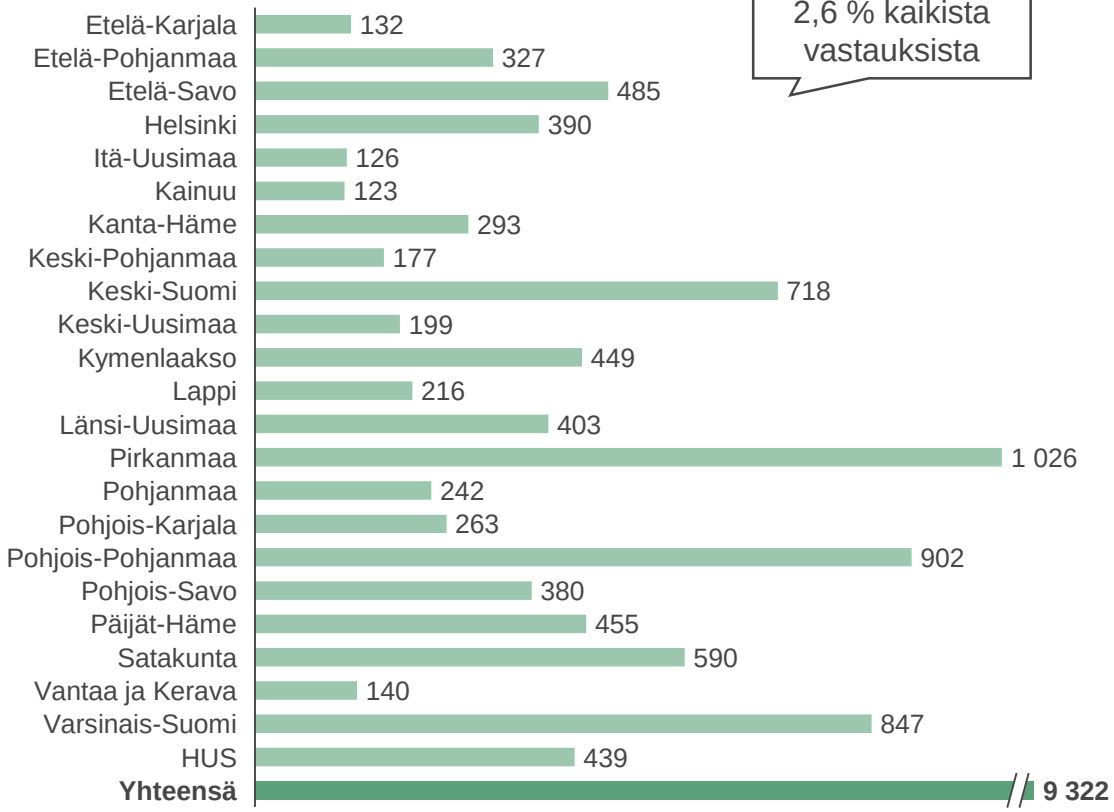

Yksityisen osuus 2,6 % kaikista vastauksista

Vastausten määrä / ammattiryhmä, työkokemus ja asema

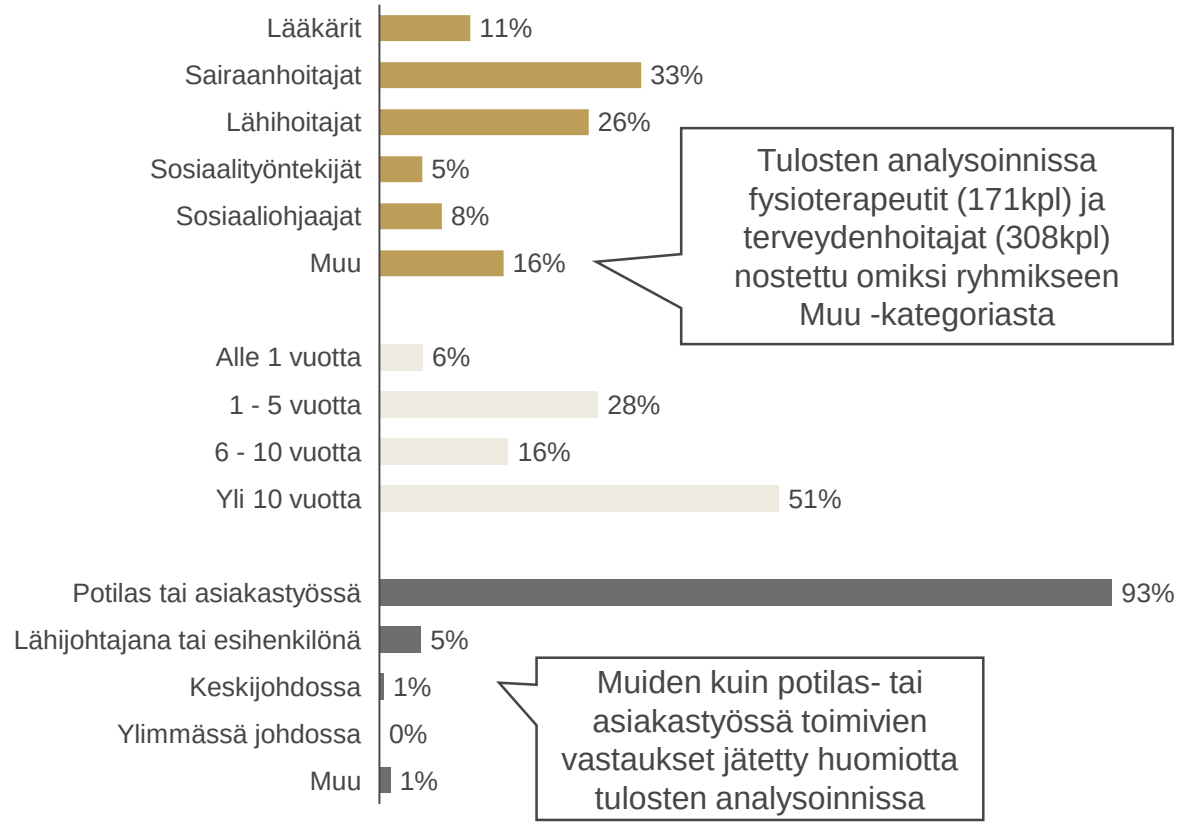

Tulosten analysoinnissa fysioterapeutit (171kpl) ja terveydenhoitajat (308kpl) nostettu omiksi ryhmikseen Muu -kategoriasta

Muiden kuin potilas- tai asiakastyössä toimivien vastaukset jätetty huomiotta tulosten analysoinnissa

Ahvenanmaan 1 vastaus jätetty tarkastelusta | Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Vastanneiden ammattiryhmien osuudet vaihtelevat alueittain, mikä tulee huomioida alueellisia tuloksia tulkittaessa

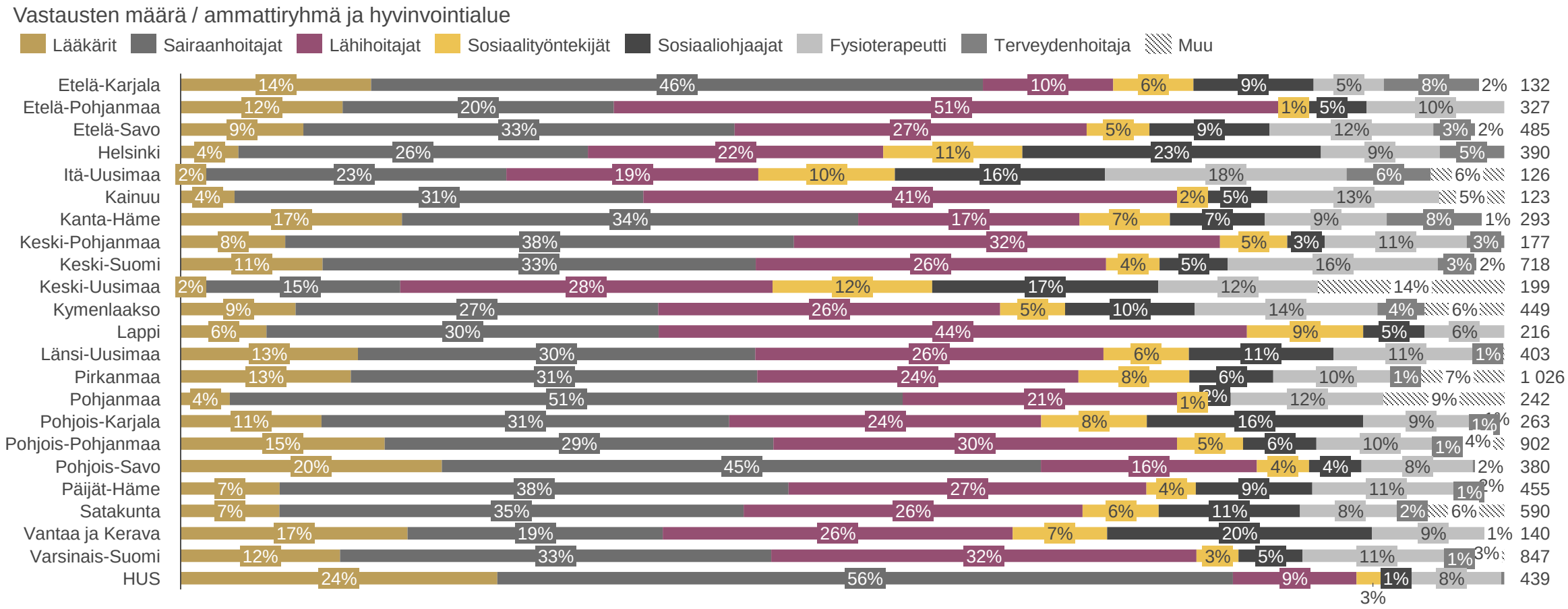

Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

PTH:n osalta painottuvat terveysasemat ja sosiaalihuollossa iäkkäiden palvelut, ESH:ssa vastaukset jakautuvat tasaisemmin

Tulosten analysoinnissa mielenterveys ja päihde (126kpl) ja asumispalvelut (112kpl) PTH:n osalta sekä päivystys (70 kpl) ESH:n osalta nostettu omiksi ryhmikseen Muu -kategoriasta

Tulosten analysoinnissa ensihoito siirretty osaksi Muu –kategoriaa

Vastausten määrä / toimiala ja osa-alue

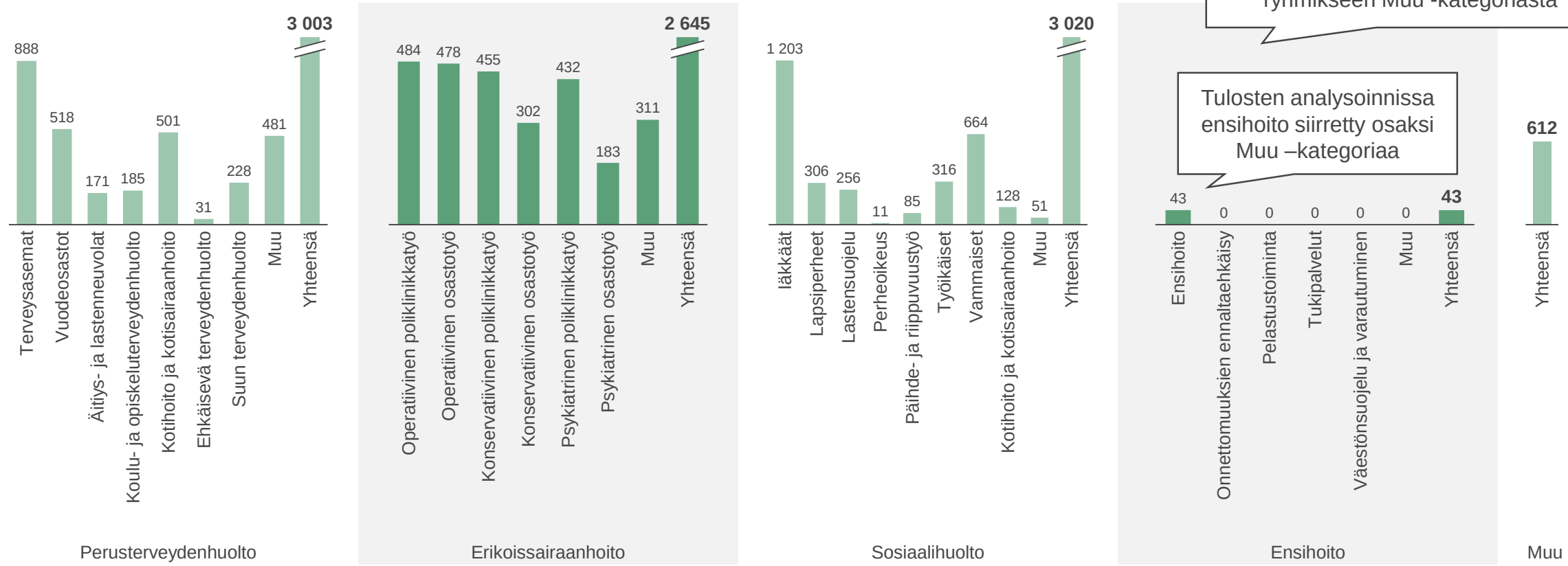

*Huomioitu sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmät että muut järjestelmät. Yli 12 järjestelmää huomioitu 12 järjestelmänä keskiarvossa – näitä vastauksia yhteensä <1 % kaikista vastauksista, joten vaikutus keskiarvoon erittäin pieni
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Valtaosa vastaajista tekee kirjaamistyötä päivittäin, ensihoito kuitenkin erottuu joukosta harvemmalla kirjaamisella

Kirjaamisen frekvenssi* / toimiala, vastausta

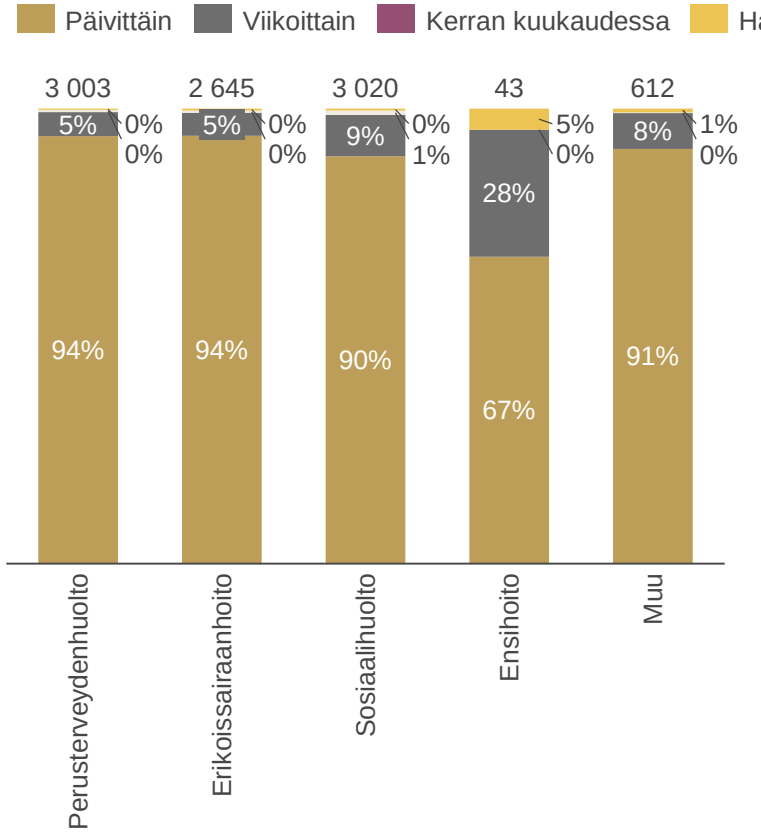

Kirjaamisen frekvenssi* / ammattiryhmä, vastausta

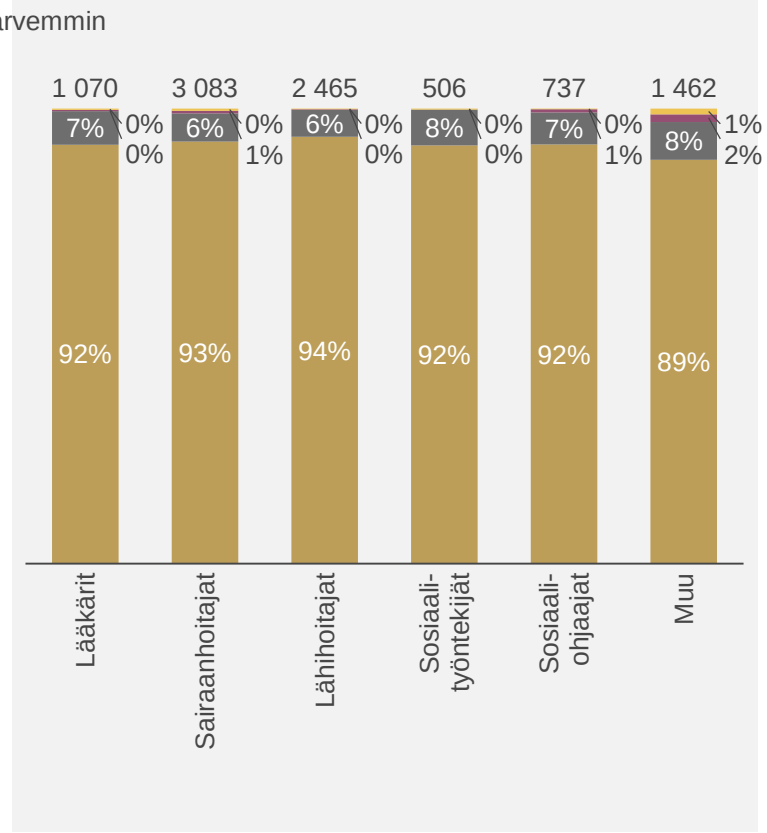

Kirjaamisen frekvenssi* / asema, vastausta

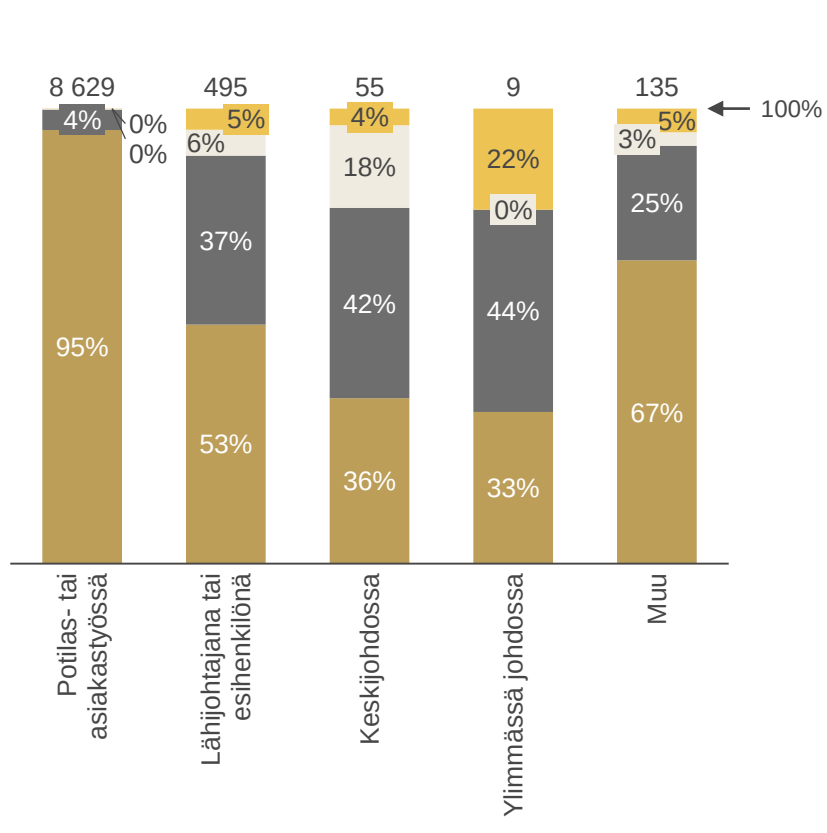

*Kuinka usein yleensä kirjaat asiakkaan tai potilaan tietoja?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Kirjaamiseen käytettävien järjestelmien määrissä löytyy pieniä eroja alueiden välillä

Päivittäisten järjestelmien määrä* / hyvinvointialue, ka.

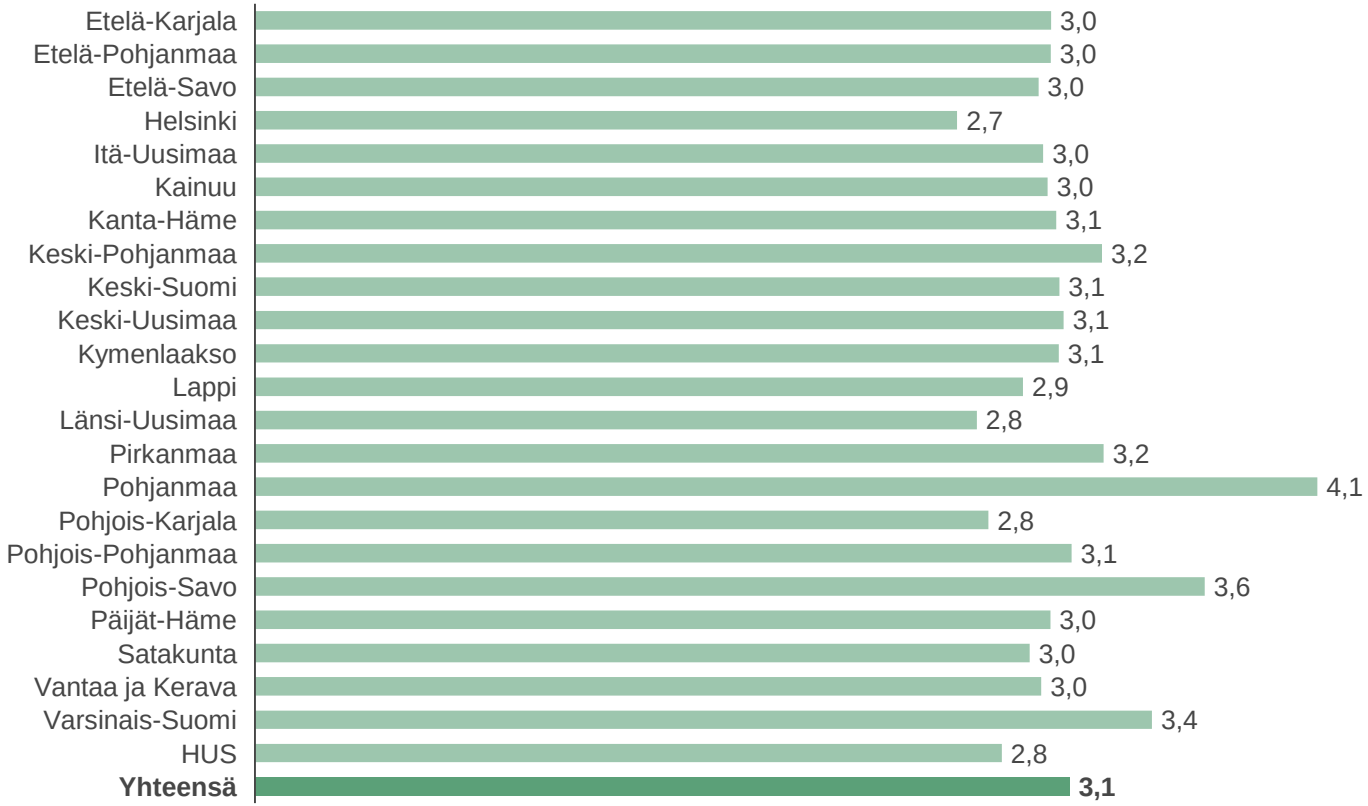

- Hyvinvointialueiden ammattilaiset kirjaavat päivittäin keskimäärin 3,1 järjestelmään
- Eniten päivittäin käytettäviä järjestelmiä on Pohjanmaalla (4,1), Pohjois-Savossa (3,6) ja Varsinais-Suomessa (3,4)
- Vähiten järjestelmiä on Helsingissä (2,7), Pohjois-Karjalassa (2,8) sekä yleisesti HUS:n alueella

*Kuinka moneen järjestelmään tyypillisesti kirjaat päivän aikana (asiakas- ja potilastietojärjestelmät ja muut järjestelmät yhteensä), yli 12 järjestelmää huomioitu 12 järjestelmänä keskiarvossa – näitä vastauksia yhteensä <1 % kaikista vastauksista, joten vaikutus keskiarvoon erittäin pieni | Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Sairaanhoitajat käyttävät eniten eri järjestelmiä kirjaamiseen, asema organisaatiossa vaikuttaa myös käytettävien järjestelmien määrään

Päivittäisten järjestelmien määrä* / ammattiryhmä ja asema, ka.

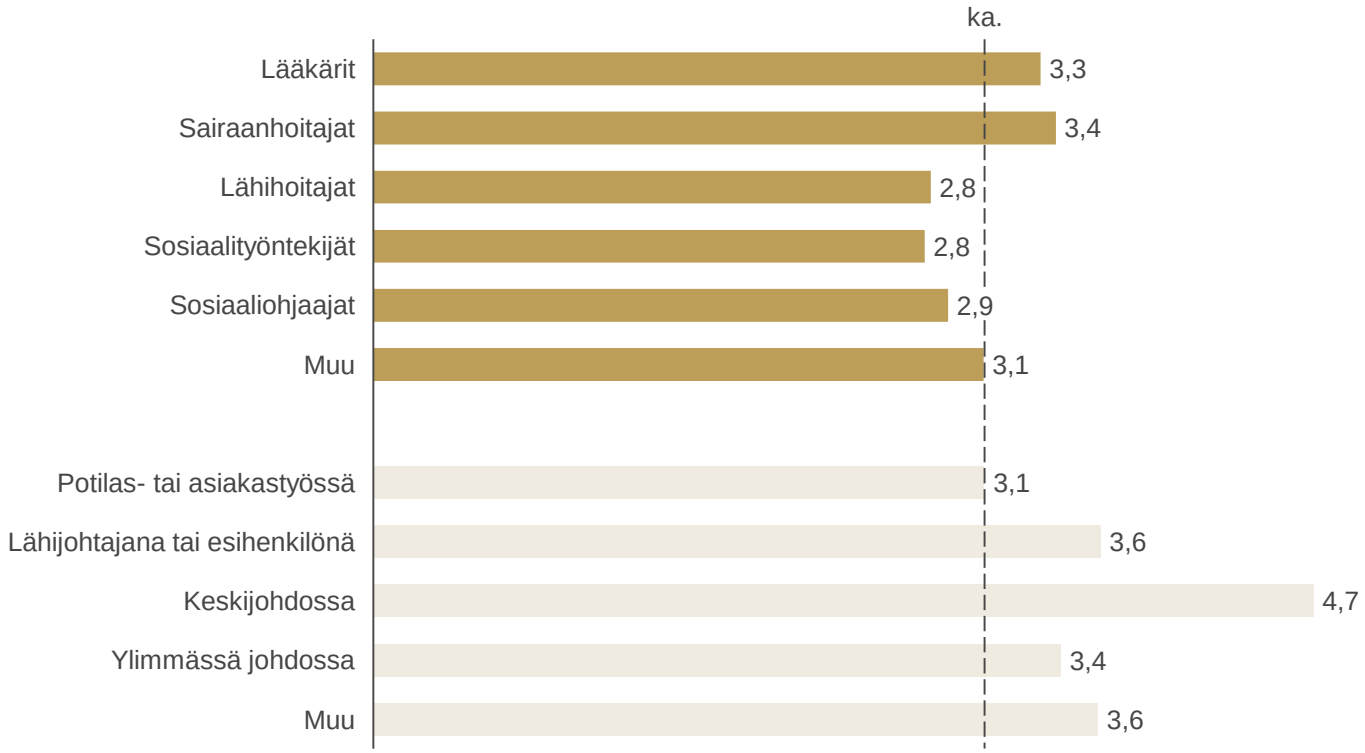

- Sairaanhoitajilla on kirjaamiseen käytettäviä järjestelmiä hieman keskimääräistä enemmän
- Sairaanhoitajilla ja lääkäreillä useammin käytössä enemmän kuin kolme järjestelmää
- Myös asema organisaatiossa vaikuttaa siihen, kuinka moneen eri järjestelmään kirjataan
- Keskijohdolla on käytössään eniten kirjaukseen käytettäviä järjestelmiä
- Potilas- ja asiakastyön tekijöillä vähiten käytössä eri kirjaamisjärjestelmiä

*Kuinka moneen järjestelmään tyypillisesti kirjaat päivän aikana (asiakas- ja potilastietojärjestelmät ja muut järjestelmät yhteensä), yli 12 järjestelmää huomioitu 12 järjestelmänä keskiarvossa – näitä vastauksia yhteensä <1 % kaikista vastauksista, joten vaikutus keskiarvoon erittäin pieni | Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Toimialueilla myös pieniä eroja päivittäiseen kirjaamiseen käytettävien järjestelmien määrässä

Pelastustoimen osalta kyselyyn ei saatu vastauksia

Päivittäisten järjestelmien määrä* / toimiala ja osa-alue, ka.

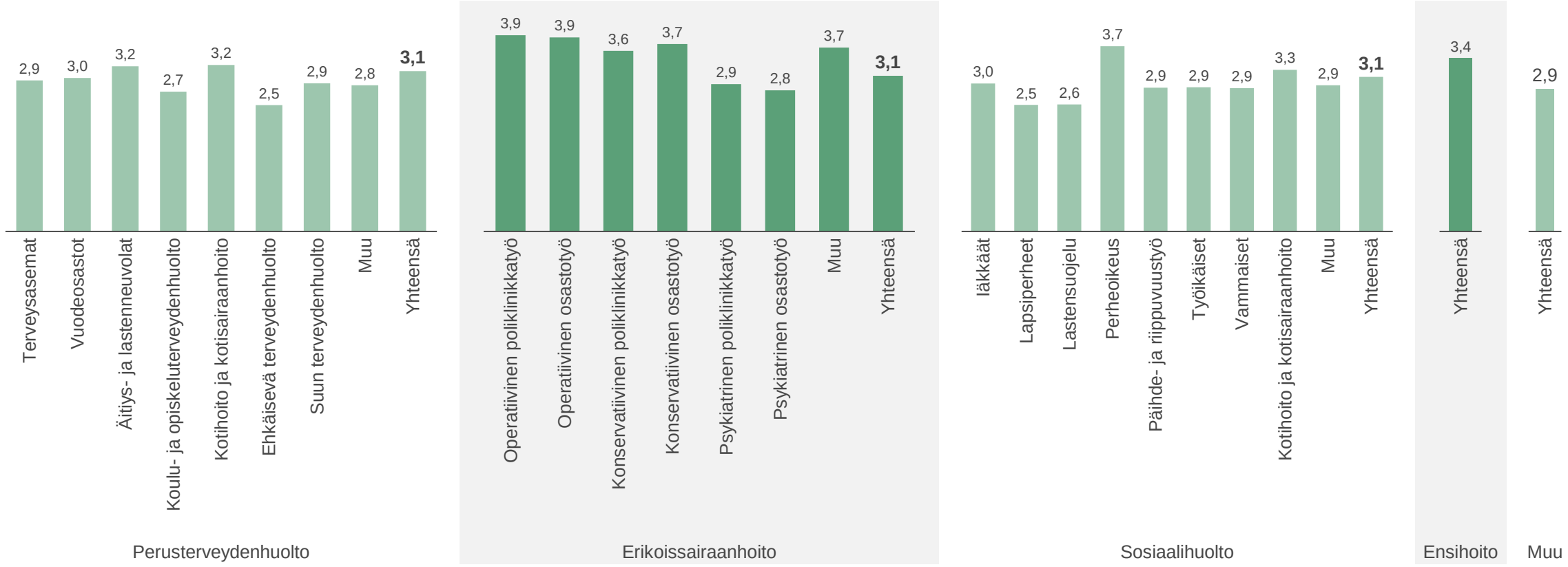

*Kuinka moneen järjestelmään tyypillisesti kirjaat päivän aikana (asiakas- ja potilastietojärjestelmät ja muut järjestelmät yhteensä), yli 12 järjestelmää huomioitu 12 järjestelmänä keskiarvossa – näitä vastauksia yhteensä <1 % kaikista vastauksista, joten vaikutus keskiarvoon erittäin pieni | Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Yhteenveto kyselyaineiston taustamuuttujista

>9 000 vastausta	• Kyselyyn saatiin yli 9 000 vastausta painottuen selkeästi asiakas- ja potilastyön ammattilaisiin • Vastausten korkea määrä halutussa ammattiryhmässä nostaa tulosten validiteettia
Asiakas- ja potilastyön ammattilasten näkemys keskiössä	• Asiakas- ja potilastyötä tekevät ammattilaiset keskiössä kattaen noin 93 % vastauksista • Vastanneiden ammattiryhmien osuudet vaihtelevat jonkin verran alueittain, mikä tulee huomioida alueellisia tuloksia tulkittaessa • Erot keski- ja ylimmän johdon ja asiakas- ja potilastyötä tekevien kirjaamiskäytännöissä on havaittavissa: johdossa päivittäisen kirjaamisen osuus on matalampi
Kaikki toimialat huomioitu	• Vastaukset jakautuivat kattavasti toimialojen, perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon välillä. Tietyissä osa-alueissa vastausten määrä kuitenkin vähäinen • Valtaosa vastaajista tekee kirjaamistyötä päivittäin. Ensihoito, jossa 67 % tekee kirjaamistyötä päivittäin, kuitenkin erottuu toimialojen joukosta – muilla toimialoilla osuus selkeästi suurempi
Järjestelmien käytössä jonkin verran vaihtelua	• Kirjaamista tehdään päivän aikana keskimäärin 3 järjestelmään. Ammattiryhmittäin katsottuna sairaanhoitajilla ja lääkäreillä useimmin käytössä yli 3 järjestelmää • Joitain eroja on myös alueittain – ääripäiden (Pohjanmaa ja Helsinki) välillä ero keskimäärin yli 1 käytettävää järjestelmää päivässä

Kyselyn tulosten analysointi – kirjaamiseen käytettävä aika

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kirjaamisen menee keskimäärin aikaa 2h 48min päivittäin, APT-järjestelmien osuus 80 % kirjaamisajasta

Kirjaamiseen päivän aikana käytetty aika* / hyvinvointialue, min, ka. sekä lähihoitajien osuus alueen vastanneista, %

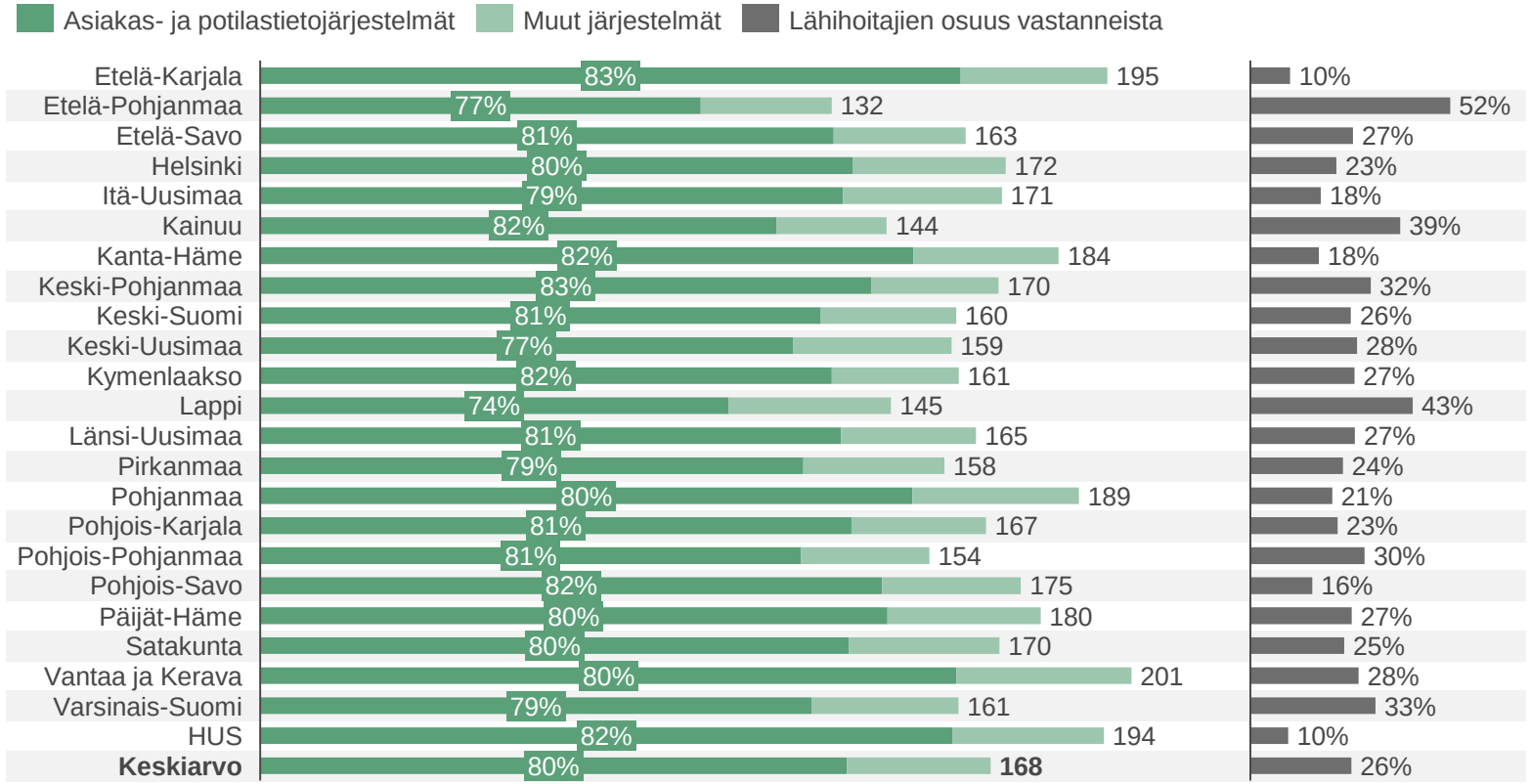

- Keskimäärin kirjaamisen käytetään aikaa 2h 48min päivässä
- Keskimäärin vähiten aikaa kaikkeen kirjaamiseen käytetään Etelä-Pohjanmaalla (132min) ja eniten Vantaa ja Keravalla (201min)
- Alueiden erot näyttävät osaksi selittyvän lähihoitajien (kirjaamisaika pienempi kuin muilla ammattiryhmillä) osuudella
- Noin 80 % kirjaamisajasta menee APT-järjestelmiin tehtäviin kirjauksiin, osuus ei vaihtele suuresti alueittain

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Lähihoitajat käyttävät muihin ammattiryhmiin verrattuna vähiten aikaa päivittäiseen kirjaamiseen

Kirjaamiseen päivän aikana käytetty aika* / ammattiryhmä, min, ka.

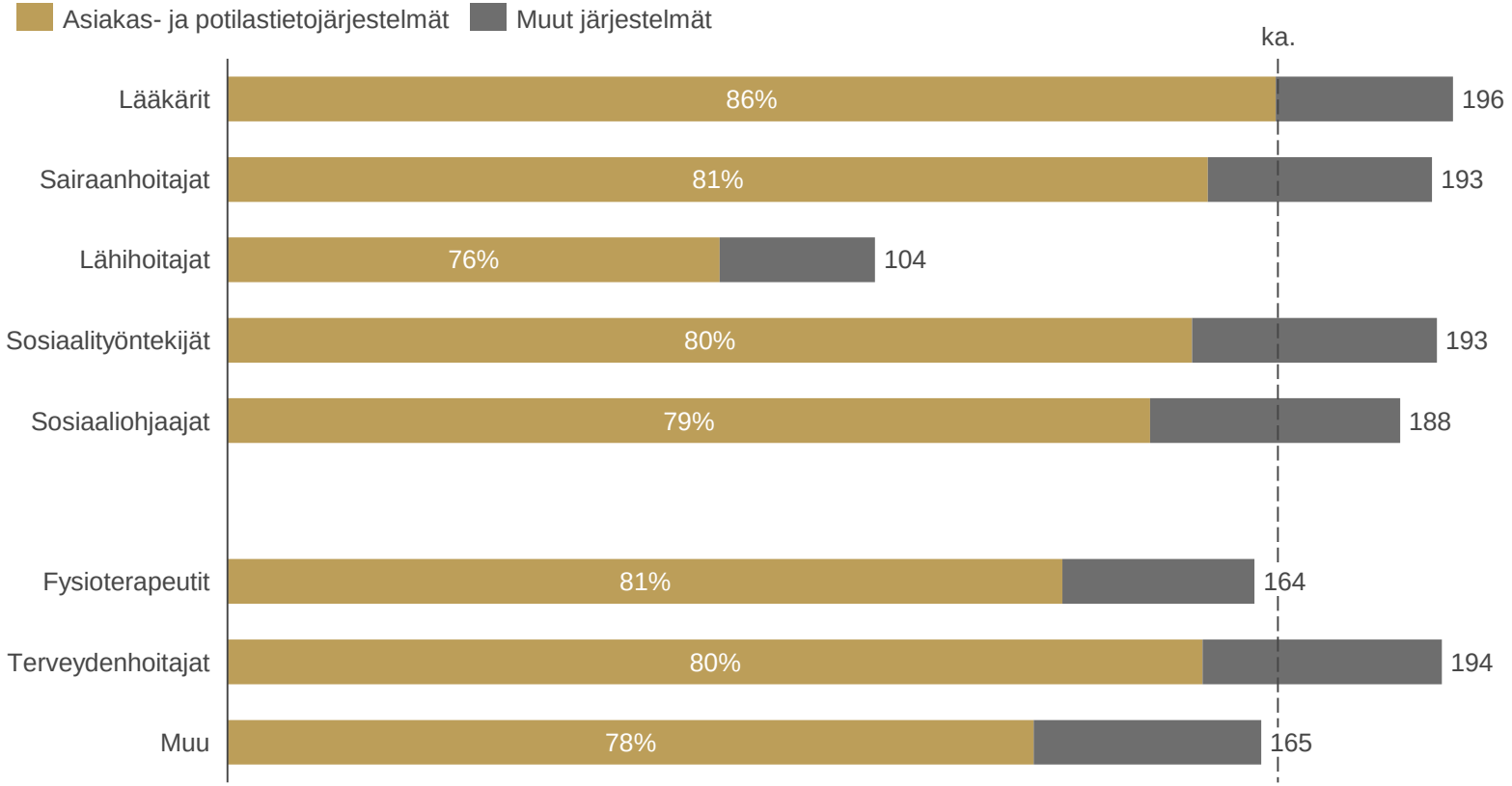

- Erot kirjaamiseen käytettävässä ajassa ovat pienet lääkäreiden, sairaanhoitajien sekä sosiaalityöntekijöiden ja -ohjaajien välillä
- Lääkärit käyttävät eniten aikaan kirjaamiseen kun taas lähihoitajat selviävät vähemmällä
- Myös fysioterapeutit erottuvat hieman kevyemmällä kirjaamisella
- Terveydenhoitajat käyttävät aikaa suunnilleen saman verran kuin lääkärit ja sairaanhoitajat
- Kirjaamisesta noin 80 % tehdään APT-järjestelmiin ammattiryhmästä riippumatta

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Toimialoista erikoissairaanhoito on kirjaamisen osalta selkeästi raskain, kun taas sosiaalihuolto on kevein

Kirjaamiseen päivän aikana käytetty aika* / toimiala ja osa-alue, min, ka.

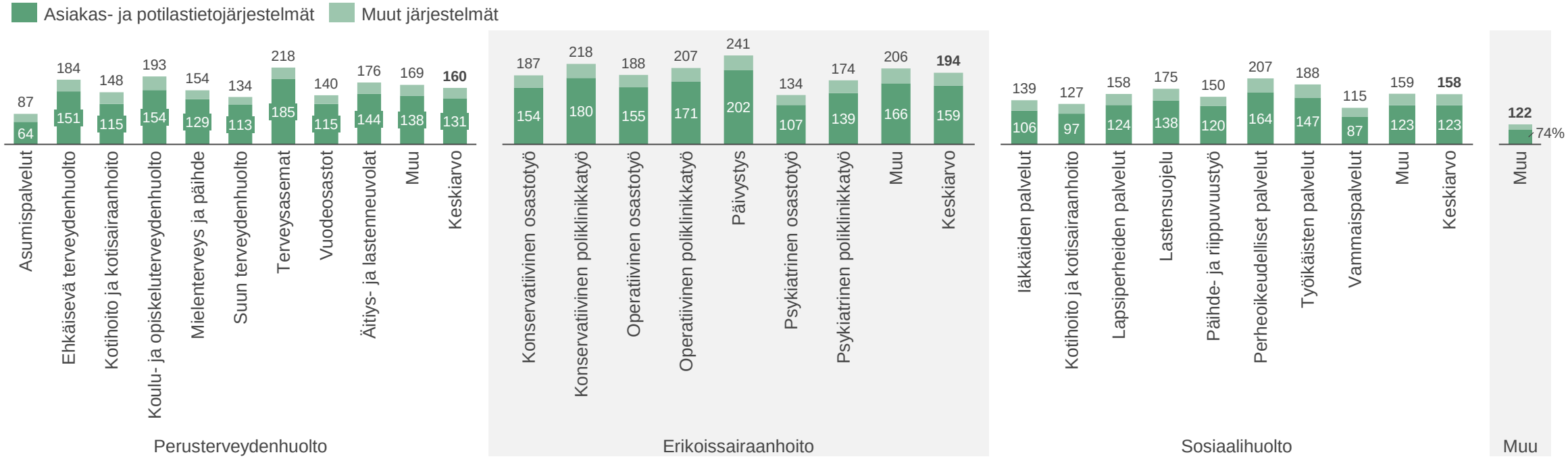

- Erikoissairaanhoito on kirjaamisen osalta selkeästi raskain toimiala kun taas sosiaalihuolto on kevein
- Yksittäisistä osa-alueista kirjaamiseen eniten aikaa menee päivystyksessä, terveysasemilla, konservatiivisessa osastotyössä, operatiivisessa poliklinikkatyössä sekä perheoikeudellisissa palveluissa. Selkeästi vähiten aikaa menee asumispalveluissa

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Yhteenveto kirjaamiseen käytettävästä ajasta

Valtakunnallinen taso	• Kirjaamisen menee keskimäärin aikaa 2h 48min päivittäin • Suurin osa ajasta menee asiakas- ja potilastietojärjestelmiin tehtäviin kirjauksiin, jotka kattavat 80 % kirjaamisajasta eli 2h 15min min päivittäin
Alueet	• Kirjaamiseen käytettävän ajan suhteen alueiden välillä ei keskimäärin ole merkittäviä eroja • Eroja ääripäiden välillä kuitenkin löytyy: keskimäärin vähiten aikaa menee Etelä-Pohjanmaalla (2h 12min) ja eniten Vantaa ja Keravalla (3h 21min). Nämä erot voivat kuitenkin selittyä lähihoitajien, joiden kirjaamisaika on keskimäärin pienempi, osuudella vastanneista
Ammattiryhmät	• Lääkärit (ka. 3h 16min) käyttävät eniten aikaan kirjaamiseen, kun taas lähihoitajat (ka. 1h 44min) selviävät selkeästi vähemmällä kirjaamisella muihin verrattuna
Toimialat	• Toimialoista erikoissairaanhoidossa kirjaamiseen kuluu eniten aikaa (ka. 3h 14min), kun taas sosiaalihuollossa vähiten (ka. 2h 38min) • Osa-alueittain tarkasteltuna erikoissairaanhoidon päivystyksessä kirjaamiseen käytetään eniten aikaa (ka. 4h 1min), seuraavaksi eniten perusterveydenhuollon terveysasemilla (ka. 3h 38min). Sosiaalihuollossa eniten aikaa kirjaamiseen kuluu perheoikeudellisissa palveluissa (ka. 3h 27min.)

Kyselyn tulosten analysointi – kirjaamiseen käytettävä aika, asiakas- ja potilastietojärjestelmät

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kyselyn vastausten perusteella päällekkäinen kirjaaminen vie asiakas- ja potilastietojärjestelmien kirjaamisajasta melkein kolmasosan

Asiakas- tai potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen käytettävä aika* / hyvinvointialue, min, ka.

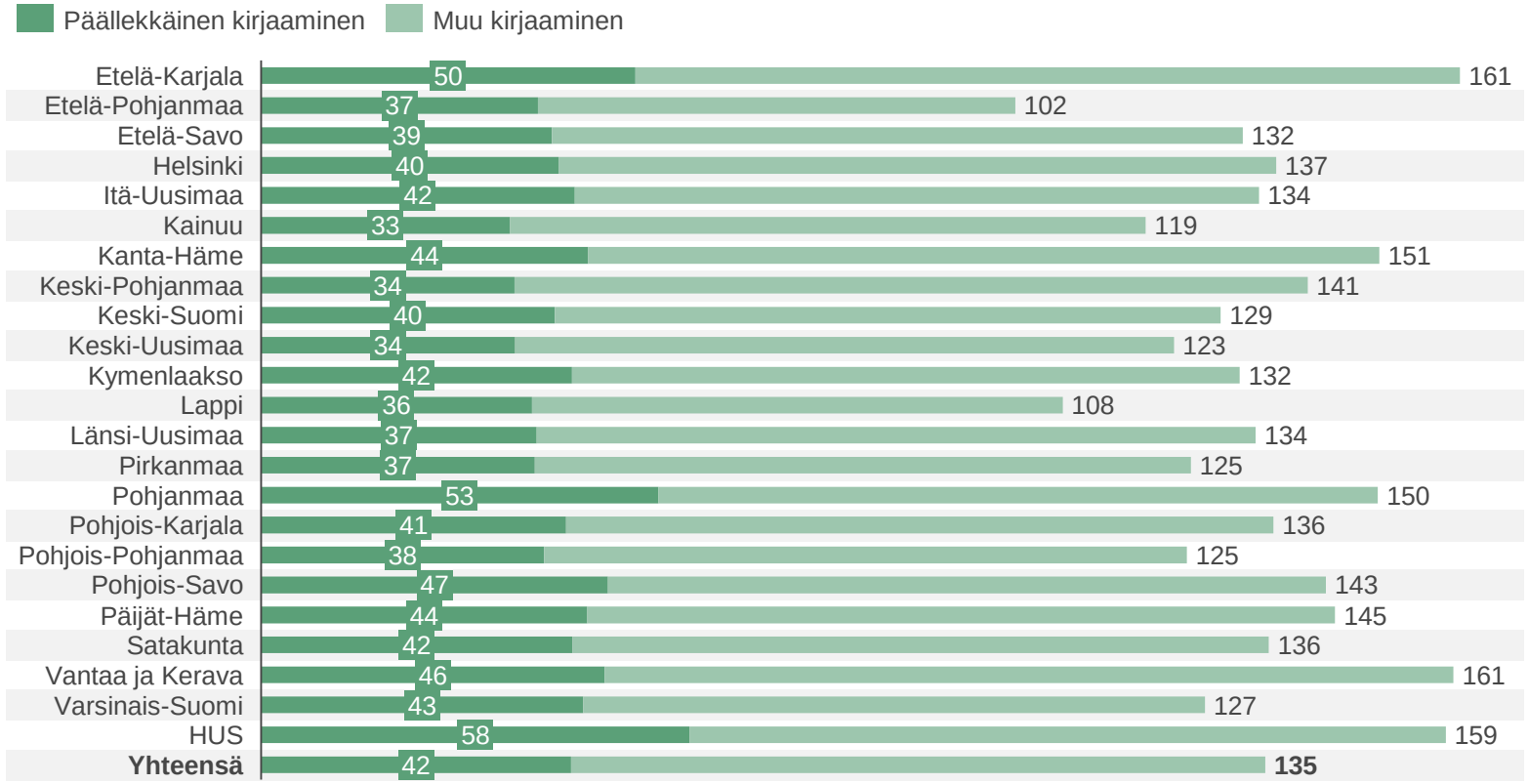

- Keskimäärin aikaa APT-järjestelmiin kirjaamiseen menee 2h 15min
- Tästä ajasta päällekkäiseen kirjaamiseen aikaa menee 42min
- Eniten aikaa asiakas- ja potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen kuluu aikaa Etelä-Karjalassa (ka. 2h 41min), Vantaa ja Keravalla (ka. 2h 41min)
- Vähiten aikaa asiakas- ja potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen käytetään Etelä-Pohjanmaalla (1h 42min) ja Lapissa (1h 48min)

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin? | *Kuinka paljon yleensä käytät päivässä aikaa päällekkäiseen tietojen kirjaamiseen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Alueiden APT-järjestelmiin kirjaamiseen käytettävä aika vaihtelee toimialoittain

Pienemmät kirjaamisajat perusterveyden- ja sosiaalihuollossa voivat johtua lähihoitajien suuresta vastausten määrästä alueella

Asiakas- tai potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen käytettävä aika* / hyvinvointialue ja toimiala, min, ka.

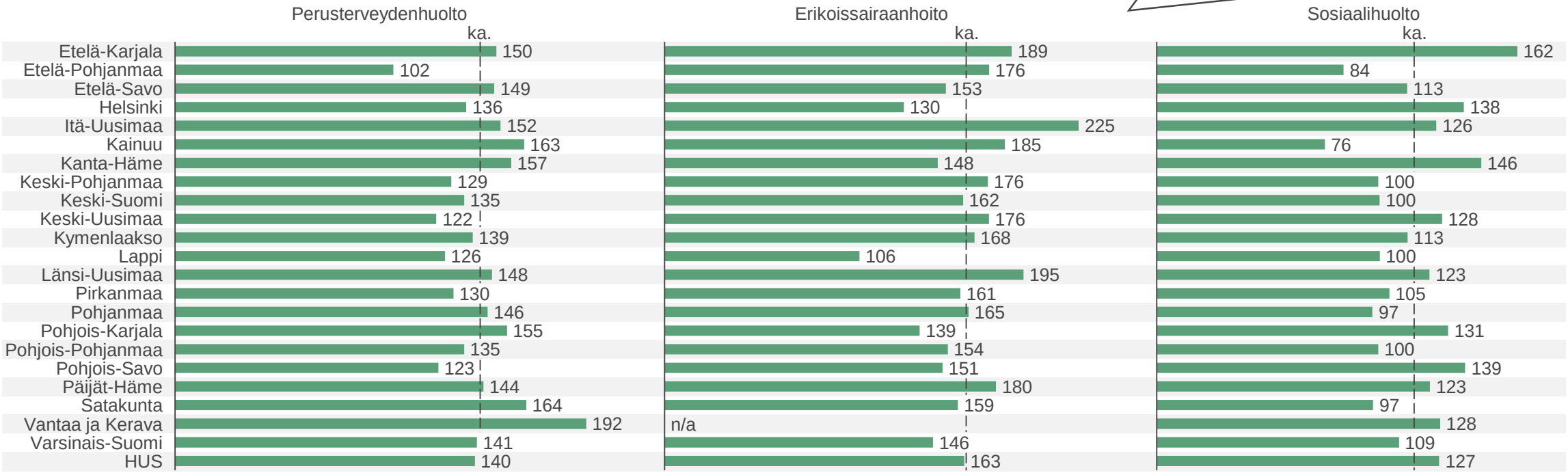

- Asiakas- ja potilastietojärjestelmiin kirjaamisen käytettävä aika riippuu tietyillä alueilla selkeästi tarkasteltavasta toimialasta
- Suurimmat vaihtelut Etelä-Pohjanmaalla (erikoissairaanhoidon kirjaamisajat suuremmat kuin muilla toimialoilla), Lapissa (erikoissairaanhoidon kirjaamisajat ovat pienemmät kuin muilla toimialoilla) sekä Kainuussa (sosiaalihuollon kirjaamisajat ovat pienemmät kuin muilla toimialoilla)

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Asiakas- ja potilasjärjestelmien yhtenäisyyden tilanne ei näytä vaikuttavan kirjaamisaikaan

Asiakas- tai potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen käytettävä aika* / hyvinvointialue, min, ka sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyyden tilanne 2023 (UNA)

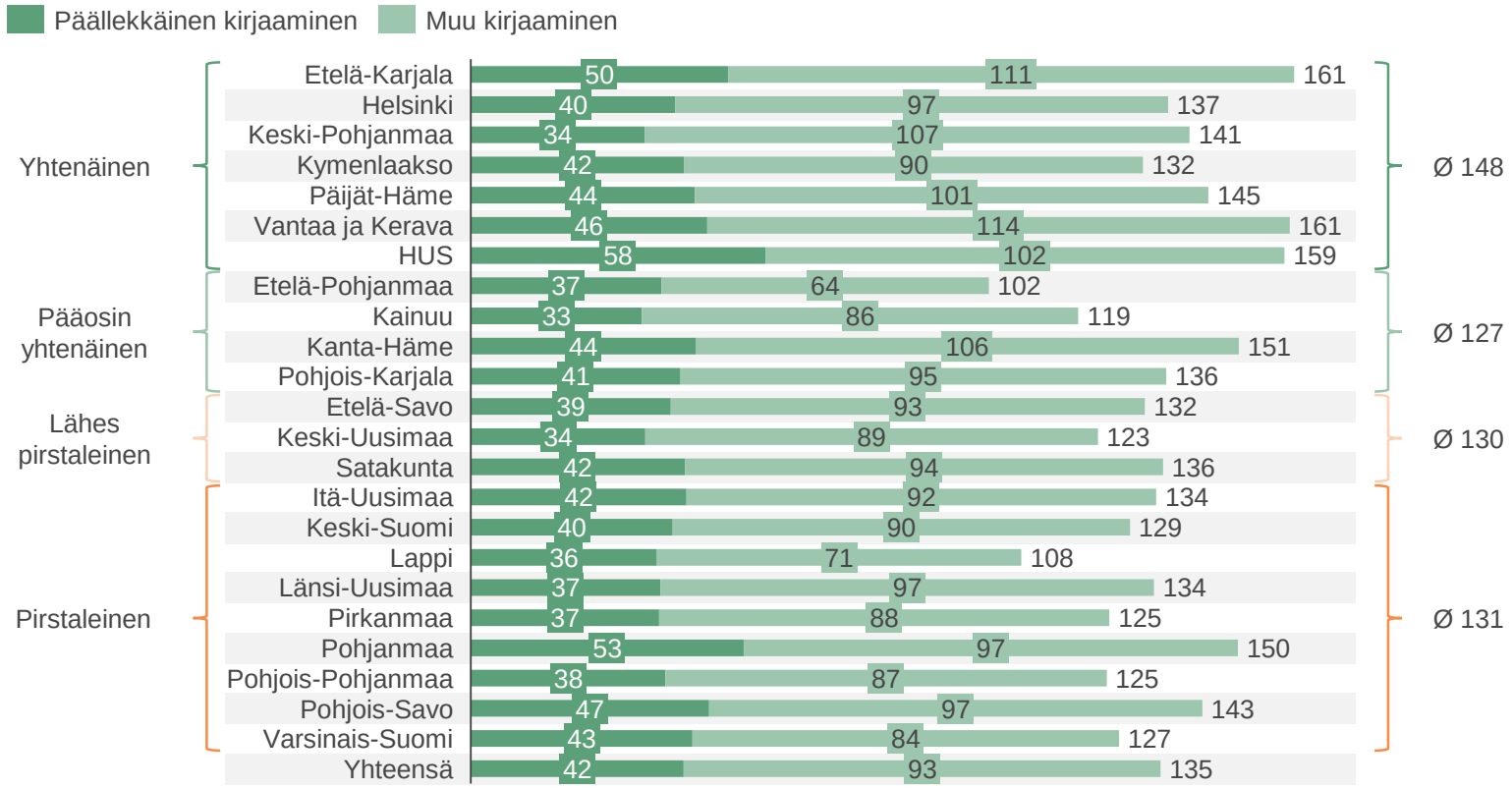

- Selvityksen pääasiallinen fokus ei ollut tietojärjestelmätilanne, vaan kirjaamiskuorma ammattilaistyössä. Kyselyssä ei siksi kysytty alueella käytössä olevia järjestelmiä mihin kirjaamista tehdään
- Selkeitä yhtäläisyyksiä alueiden asiakas- ja potilastietojärjestelmien kirjaamisaikojen sekä järjestelmien yhtenäisyyden välillä ei löydy jos asiaa tarkastellaan saatavilla olevaan tietoperustaan pohjaten
- Ajankohtainen tieto kyselyn aikana käytössä olleista järjestelmistä toimialakohtaisesti voisi valottaa asiaa paremmin

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin? | *Kuinka paljon yleensä käytät päivässä aikaa päällekkäiseen tietojen kirjaamiseen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, UNA oy, NHG analyysi

Päällekkäiseksi koetun kirjaamisen osuus selkeästi suurin lähihoitajilla, pienin sosiaalityöntekijöillä

Asiakas- tai potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen käytettävä aika* / ammattiryhmä, min, ka.

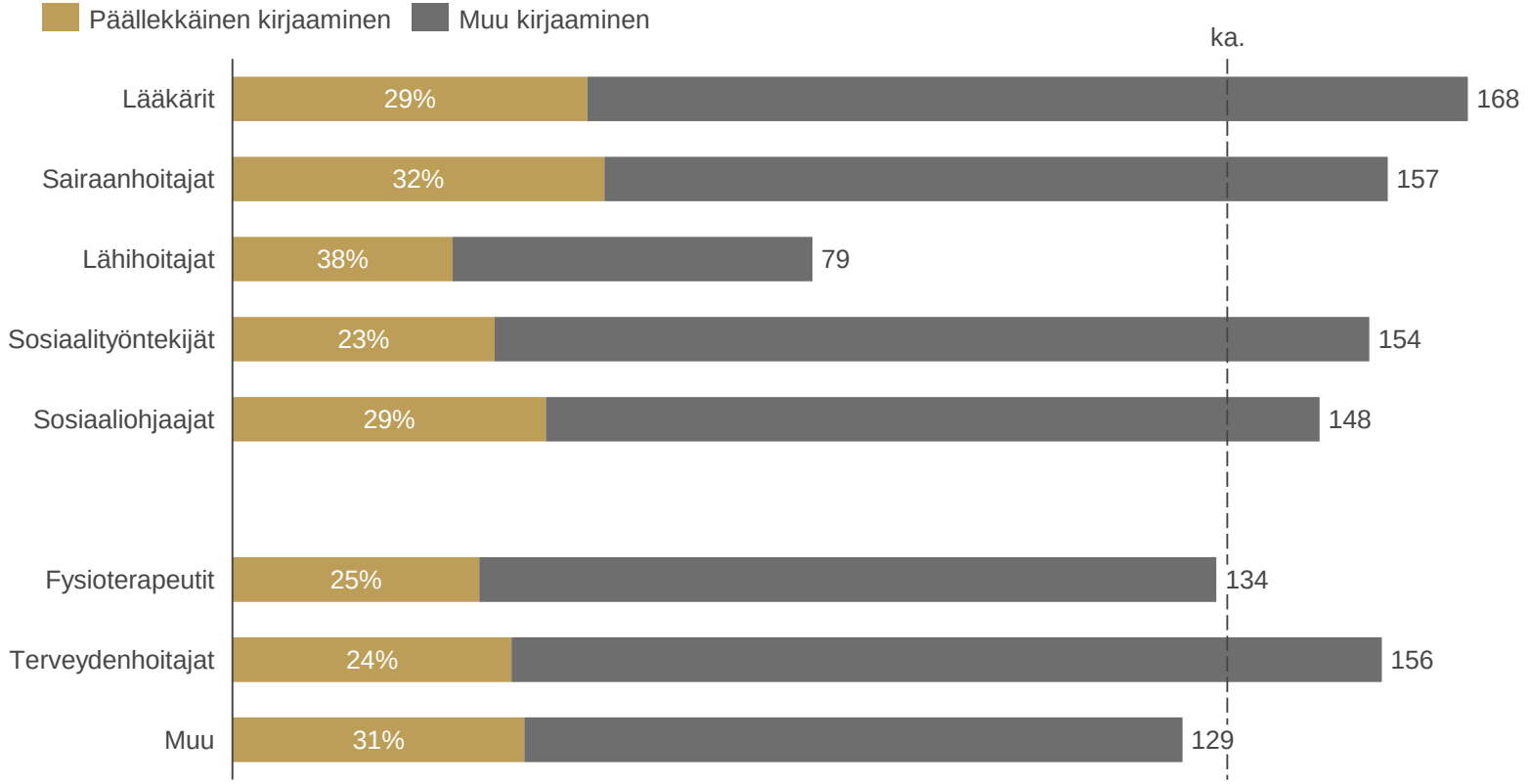

- Lähihoitajat selviävät selkeästi vähemmällä kirjaamisella (ka. 1h 19min) muihin verrattuna. Päällekkäiseen kirjaamiseen koettu ajankäytön osuus on kuitenkin selkeästi suurin (38 %)
- Lääkäreiltä kuluu ammattiryhmistä eniten (ka. 2h 48min päivässä) asiakas- ja potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen
- Sairaanhoitajat (ka. 2h 37min) ja sosiaalityöntekijät (ka. 2h 34min) käyttävät suunnilleen saman verran aikaa kirjaamiseen

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin? | *Kuinka paljon yleensä käytät päivässä aikaa päällekkäiseen tietojen kirjaamiseen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Päällekkäiseksi koettu kirjaaminen yleisempää erikoissairaanhoidossa

Asiakas- tai potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen käytettävä aika* / toimiala ja osa-alue, min, ka.

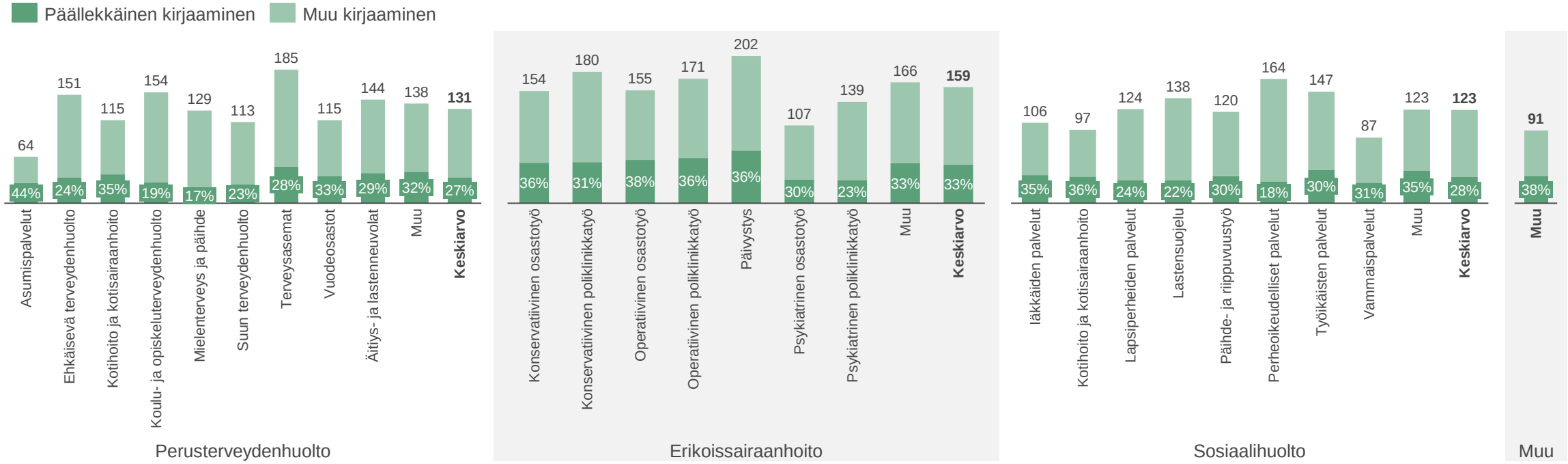

- APT-järjestelmiin kirjatessa päällekkäiseksi koetun kirjaamisen osuus on suurin erikoissairaanhoidossa (33 %)
- Yksittäisiä osa-alueita tarkasteltaessa selkeästi suurin osuus on asumispalveluissa (44 %), kun taas vähiten päällekkäistä kirjaamista on mielenterveys- ja päihde –puolella (17 %), perheoikeudellisissa palveluissa (18 %) sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa (19 %)

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin? | *Kuinka paljon yleensä käytät päivässä aikaa päällekkäiseen tietojen kirjaamiseen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Vastaajista valtaosan mielestä asiakas- ja hoitotyöhön sisältyvä kirjaaminen vie eniten aikaa ammattiryhmästä riippumatta

Eniten aikaa vievä osa-alue asiakas- tai potilastietojärjestelmiin kirjaamisessa* / ammattiryhmä, % vastauksista

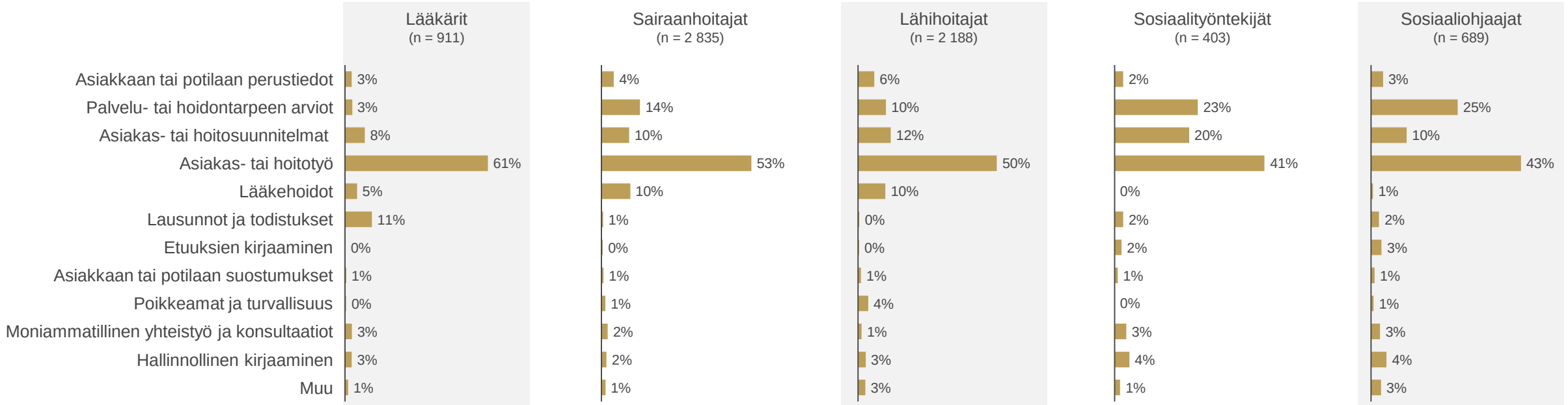

- Asiakas- ja hoitotyöhön sisältyvä kirjaaminen vie eniten aikaa valtaosan mielestä, ammattiryhmästä riippumatta (41-61 % vastauksista ammattiryhmän mukaan)
- Sosiaalityön puolella myös palvelu- ja hoidontarpeen arviointi sekä asiakas- ja hoitosuunnitelmiin liittyvä kirjaaminen sosiaalityöntekijöillä vievät huomattavan osan mielestä eniten aikaa – eroja selittävät ammattiryhmäkohtaiset erot työnkuvissa

*Valitse seuraavista vaihtoehdoista enintään viisi (5) eniten aikaa vievää osa-aluetta, kun kirjaat tietoja asiakas- tai potilastietojärjestelmiin (tärkeysjärjestyksessä), huomioitu 1. vastaukset
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Toimialoittain tarkasteltuna asiakas- ja hoitotyöhön sisältyvä kirjaaminen korostuu selkeämmin

Eniten aikaa vievä osa-alue asiakas- tai potilastietojärjestelmiin kirjaamisessa* / toimiala, % vastauksista

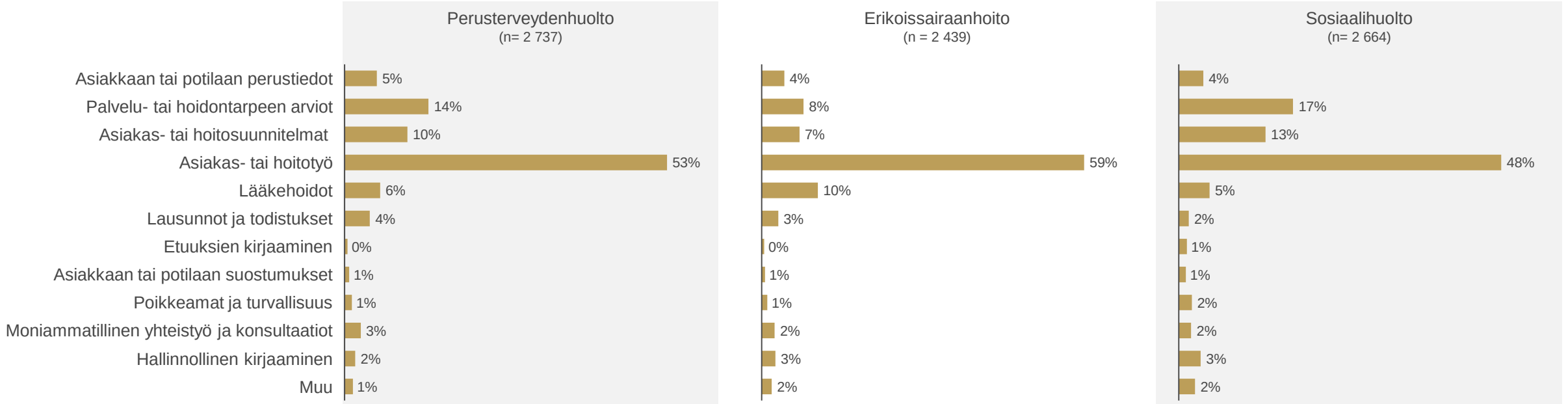

- Toimialoittain tarkasteltuna selkeitä eroja ei löydy: konsensus on että asiakas- ja hoitotyö on eniten aikaa vievä osa-alue
- Sosiaalityön puolella palvelu- ja hoidontarpeen arviointi sekä asiakas- ja hoitosuunnitelmiin liittyvä kirjaaminen painottuvat kuitenkin hieman enemmän. Nämä erot selittynevät sillä, että toimialaoilla on erilaisia palveluja ja ammattiryhmiä, joiden kirjaamiskäytänteet ja tarpeet eroavat toisistaan

*Valitse seuraavista vaihtoehdoista enintään viisi (5) eniten aikaa vievää osa-aluetta, kun kirjaat tietoja asiakas- tai potilastietojärjestelmiin (tärkeysjärjestyksessä), huomioitu 1. vastaukset
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Yhteenveto asiakas- ja potilastietojärjestelmien kirjaamisesta

Valtakunnallinen taso	• Keskimäärin aikaa APT-järjestelmiin kirjaamiseen menee 2h 15min päivittäin • Tästä ajasta melkein kolmasosa, 42min, menee päällekkäiseen kirjaamiseen
Alueet	• Eniten aikaa APT-järjestelmiin kirjaamiseen kuluu Etelä-Karjalassa (ka. 2h 41min), Vantaa ja Keravalla (ka. 2h 41min), vähiten Etelä-Pohjanmaalla (ka. 1h 42min) ja Lapissa (ka. 1h 48min). Muuten erot alueiden välillä maltillisempia • Karkean tarkastelun perusteella alueen APT-järjestelmien yhtenäisyys ei näytä vaikuttavan kirjaamisaikaan. Ajankohtainen tieto kyselyn aikana käytössä olleista järjestelmistä toimialakohtaisesti voisi kuitenkin valottaa asiaa paremmin
Ammattiryhmät	• Lähihoitajat selviävät selkeästi vähemmällä kirjaamisella (ka. 1h 19min) muihin verrattuna. Päällekkäiseen kirjaamiseen koettu ajankäytön osuus on kuitenkin selkeästi suurin (38 %) • Ammattiryhmäkohtaisia eroja kirjaamiskäytänteissä selittävät erot ammattiryhmien työnkuvissa
Toimialat	• APT-järjestelmiin kirjatessa päällekkäisen kirjaamisen osuus on suurin erikoissairaanhoidossa (33 %) • Osa-alueita tarkasteltaessa suurin osuus on asumispalveluissa, pienin mielenterveys- ja päihde –puolella (17 %), perheoikeudellisissa palveluissa (18 %) sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa (19 %) • APT-järjestelmiin kirjaamisen käytettävä aika vaihtelee yksittäisillä alueilla merkittävästi toimialoittain
Aikaa vievät kirjaamisen osa-alueet	• Asiakas- ja hoitotyöhön sisältyvä kirjaaminen vie eniten aikaa valtaosan mielestä, ammattiryhmästä riippumatta (41-61 % vastauksista ammattiryhmän mukaan) • Sosiaalityön puolella myös palvelu- ja hoidontarpeen arviointi sekä asiakas- ja hoitosuunnitelmiin liittyvä kirjaaminen sosiaalityöntekijöillä vievät huomattavan osan mielestä eniten aikaa – eroja selittävät ammattiryhmäkohtaiset erot työnkuvissa

Kyselyn tulosten analysointi – kirjaamiseen käytettävä aika, muut kuin asiakas- ja potilastietojärjestelmät

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kyselyn perusteella päällekkäisen kirjaamisen osuus muihin kuin APT-järjestelmiin erittäin korkea – kattaa yli 70 % kirjaamisesta

Muihin kuin asiakas- tai potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen käytettävä aika* / hyvinvointialue, min, ka.

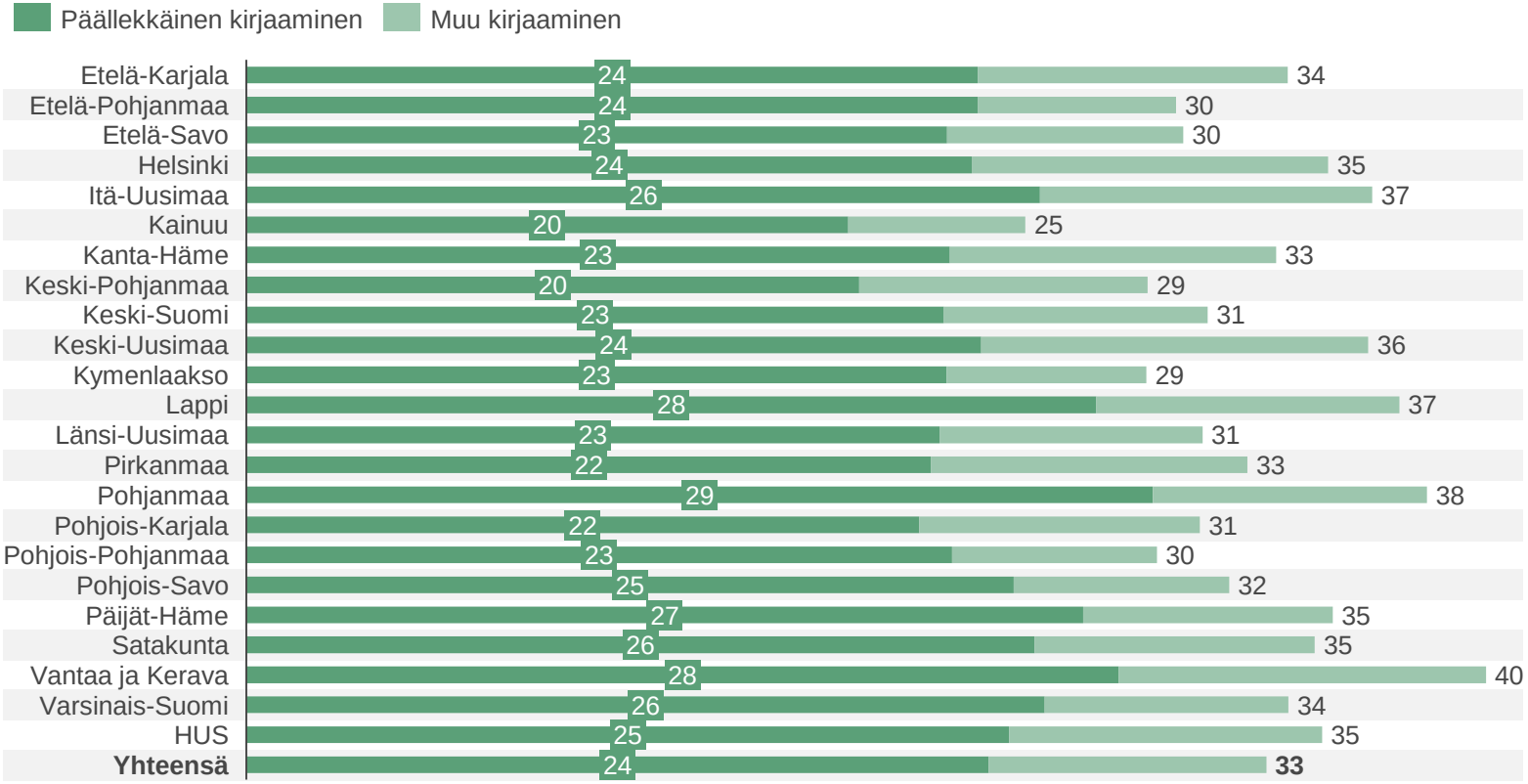

- Keskimäärin muihin järjestelmiin kirjaamiseen käytettiin aikaa 33min päivässä – selkeästi vähemmän kuin asiakas- ja potilasjärjestelmiin
- Päällekkäisen kirjaamisen osuus muissa järjestelmissä koettiin erittäin korkeaksi – ka. 24min eli yli 70 % kirjaamisajasta
- Suurta osuutta voi selittää toisiotiedon kirjaaminen
- Alueiden välillä ei merkittäviä eroja absoluuttisissa kirjaamisajoissa

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen muihin kuin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin? | Kuinka … aikaa päällekkäiseen tietojen kirjaamiseen muihin kuin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Lääkäreiden päivittäinen kirjaaminen vähäisempää muissa järjestelmissä verrattuna muihin ammattiryhmiin

Muihin kuin asiakas- tai potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen käytettävä aika* / ammattiryhmä, min, ka.

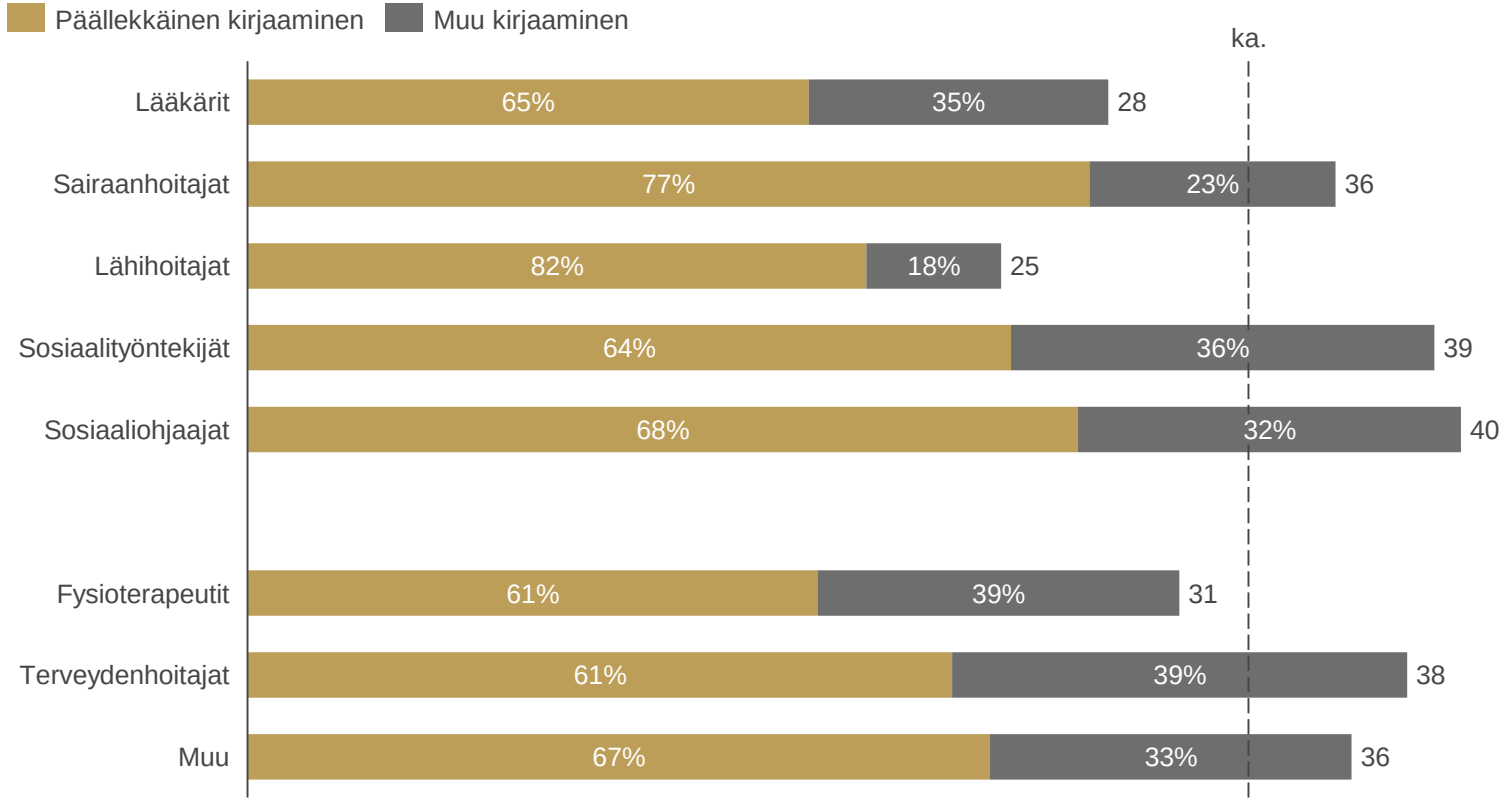

- Muita järjestelmiä kuin APT-järjestelmiä tarkasteltaessa, lähihoitajat ja fysioterapeutit selviävät hieman vähemmällä kirjaamismäärällä muihin ammattiryhmiin nähden
- Tosin kuin APT-järjestelmien kohdalla, lääkärit käyttävät muihin järjestelmiin vähemmän aikaa muihin nähden – lääkäreiden kirjaaminen painottuu APT-järjestelmiin
- Sairaan- ja lähihoitajilla koettu päällekkäisen kirjaamisen osuus korkea muihin järjestelmiin kirjatessa

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen muihin kuin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin? | Kuinka … aikaa päällekkäiseen tietojen kirjaamiseen muihin kuin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Muissa kuin APT-järjestelmissä eniten aikaa vievät asioinnin ja hoidon kirjaukset, lääkäreillä eniten aikaa vievät kuitenkin lausuntojen ja todistusten kirjaukset

Eniten aikaa vievä osa-alue muissa kuin asiakas- tai potilastietojärjestelmissä* / ammattiryhmä, % vastauksista

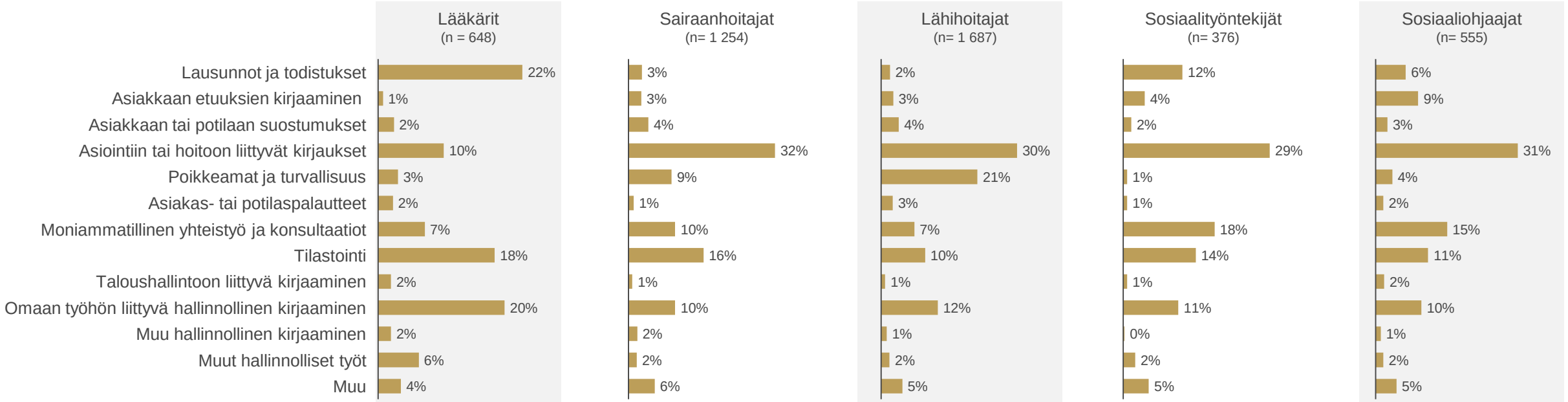

- Asiointiin ja hoitoon liittyvä kirjaaminen on eniten aikaa vievä osa-alue muissa kuin APT-järjestelmissä, sen osuus on kuitenkin lääkäreillä selkeästi pienempi, kun taas työnluonteeseen kuuluva lausuntojen ja todistusten kirjaaminen vie eniten kirjaamisaikaa. Tämä korostuu myös sosiaalityöntekijöillä
- Aikaa vieviä osa-alueita ovat myös tilastoinnin, omaan työhön liittyvä hallinnollinen sekä yhteistyöhön ja konsultaatioon liittyvä kirjaaminen. Tilastoinnin osuus korostuu lääkäreillä ja sairaanhoitajilla, yhteistyö ja konsultaatiot sosiaalipuolella. Lisäksi lähihoitajilla korostuu poikkeamien ja turvallisuuden kirjaaminen

*Valitse seuraavista vaihtoehdoista enintään viisi (5) eniten aikaa vievää osa-aluetta, kun kirjaat tietoja muihin kuin asiakas- tai potilastietojärjestelmiin (tärkeysjärjestyksessä), huomioitu 1. vastaukset
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Asiointiin tai hoitoon liittyvät kirjaukset vievät eniten aikaa toimialoittain tarkasteltuna

Eniten aikaa vievä osa-alue muissa kuin asiakas- tai potilastietojärjestelmissä* / toimiala, % vastauksista

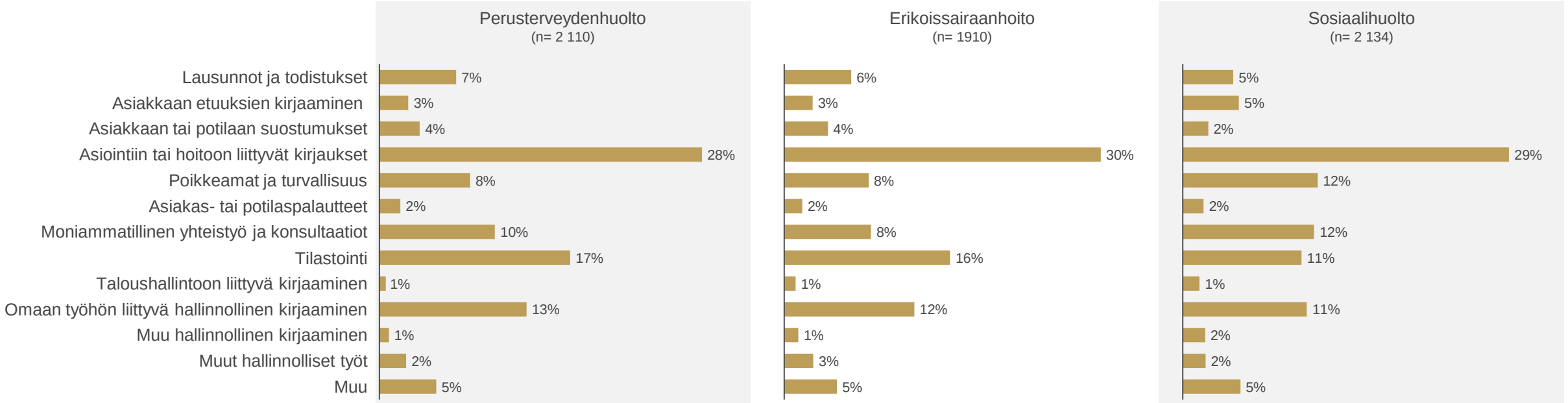

- Muihin kuin asiakas- tai potilastietojärjestelmiin kirjaamista tarkasteltaessa vastausten osuuksien mukaan eniten aikaa kaikilla toimialoilla vievät asioinnin ja hoidon (29 %), tilastoinnin (14 %) sekä omaan työhön liittyvän hallinnollisten asioiden kirjaaminen (12 %)
- Poikkeamien ja turvallisuuden kirjaamisten osuus korostuu sosiaalihuollossa (12 %) kun taas tilastoinnin kirjaamiset perusterveydenhuollossa (17 %) ja erikoissairaanhoidossa (16 %)

*Valitse seuraavista vaihtoehdoista enintään viisi (5) eniten aikaa vievää osa-aluetta, kun kirjaat tietoja muihin kuin asiakas- tai potilastietojärjestelmiin (tärkeysjärjestyksessä), huomioitu 1. vastaukset
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Yhteenveto muiden kuin asiakas- ja potilastietojärjestelmien kirjaamisesta

Valtakunnallinen taso	• Muihin kuin APT-järjestelmiin kirjaamiseen käytettiin aikaa keskimäärin 33min päivässä, mikä on selkeästi vähemmän kuin APT-järjestelmiin • Päällekkäisen kirjaamisen osuus muissa järjestelmissä koettiin erittäin korkeaksi, yli 70 % – näin suuren osuuden validiteettia tulee pohtia tarkemmin. Toisaalta se voi johtua suuresta toisiokirjaamisen määrästä
Alueet	• Muihin kuin APT-järjestelmiin kirjaamista tarkasteltaessa alueiden välillä ei merkittäviä eroja kirjaamisajan suhteen. Päivittäin käytettävän ajan hajonta oli välillä 25min-40min
Ammattiryhmät	• Muita, kuin APT-järjestelmiä tarkasteltaessa lähihoitajat (ka. 25min) ja lääkärit (ka. 28min) selviävät hieman vähemmällä kirjaamismäärällä muihin ammattiryhmiin nähden
Aikaa vievät kirjaamisen osa-alueet	• Asiointiin ja hoitoon liittyvä kirjaaminen on eniten aikaa vievä osa-alue muihin kuin APT-järjestelmiin tehtävissä kirjaamisessa (lääkäreitä lukuun ottamatta osuus vastauksista 30%). Lääkäreillä osuus on selkeästi pienempi (10 %), kun taas työnluonteeseen kuuluva lausuntojen ja todistusten kirjaamisen osuus on suurin (22 %) • Muita aikaa vieviä osa-alueita ovat tilastoinnin, omaan työhön liittyvä hallinnollinen sekä moniammatilliseen yhteistyöhön ja konsultaatioon liittyvä kirjaaminen • Toimialoittain tarkasteltuna poikkeamien ja turvallisuuden kirjaamisten osuus vastauksista korostuu sosiaalihuollossa (12 %) kun taas tilastoinnin kirjaamiset perusterveydenhuollossa (17 %) ja erikoissairaanhoidossa (16 %)

Kyselyn tulosten analysointi – kirjaamisen haasteet ja suoriutuminen

Sosiaali- ja terveysministeriö

Noin puolet vastaajista kokee kirjaamismäärän kasvaneen merkittävästi viime vuosina

Koettu kirjaamismäärän muutos viime vuosina* / hyvinvointialue, vastausta

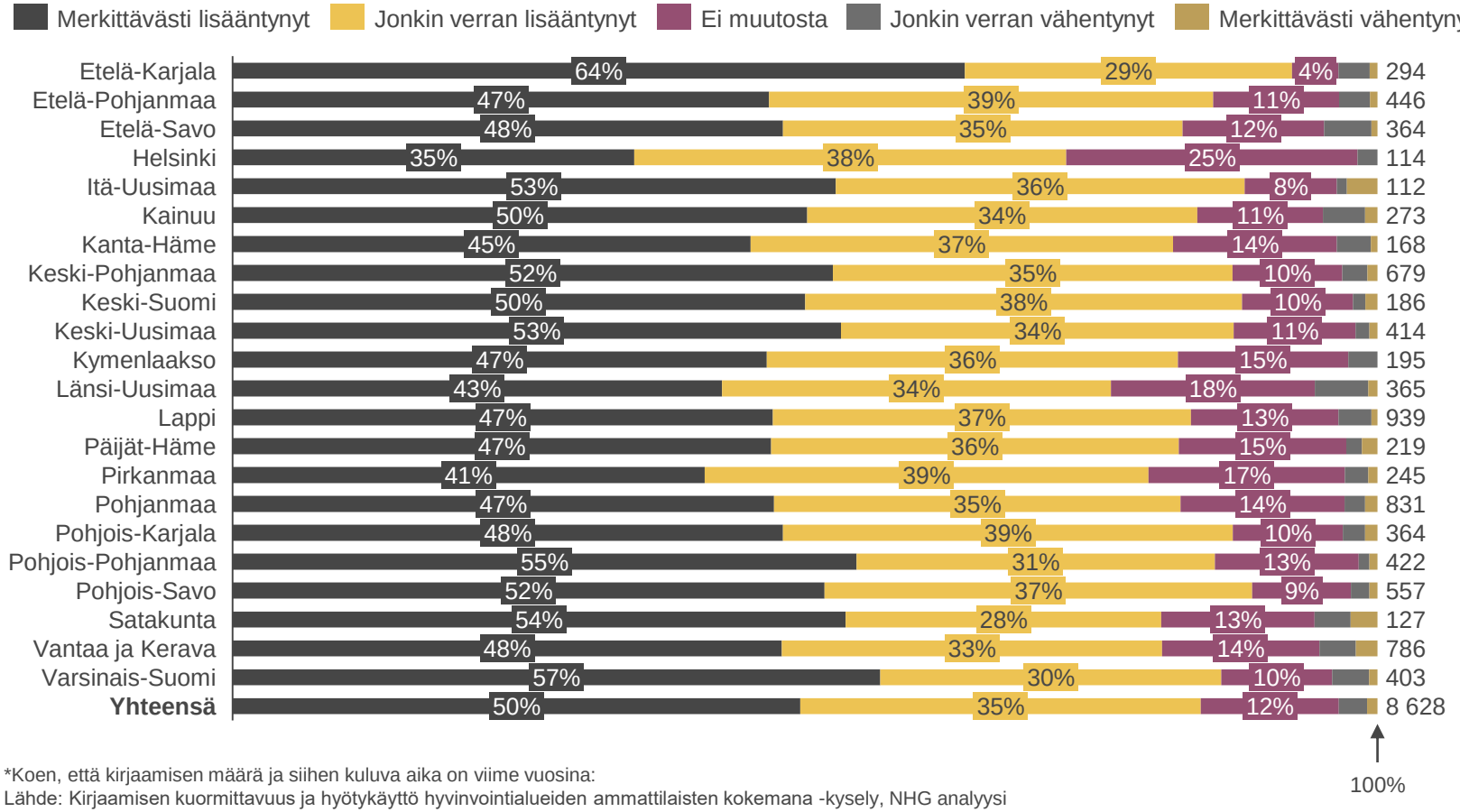

- Noin 50 % vastaajista kokee kirjaamismäärän kasvaneen merkittävästi, 35 % kasvaneen jonkin verran, 12 % ei koe kirjaamisen määrässä olleen muutosta ja vain 3 % kokee määrän vähentyneen viime vuosina
- Isossa kuvassa alueiden välillä ei merkittäviä eroja. Etelä-Karjalassa kirjaamismäärän kasvu on kuitenkin koettu suurimpana ja Helsingissä pienimpänä

*Koen, että kirjaamisen määrä ja siihen kuluva aika on viime vuosina:
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Ammattiryhmistä lääkärit sekä sairaan- ja lähihoitajat ovat kokeneet kirjaamismäärän kasvun hieman suurempana muihin nähden

Koettu kirjaamismäärän muutos viime vuosina* / ammattiryhmä ja toimiala, vastausta

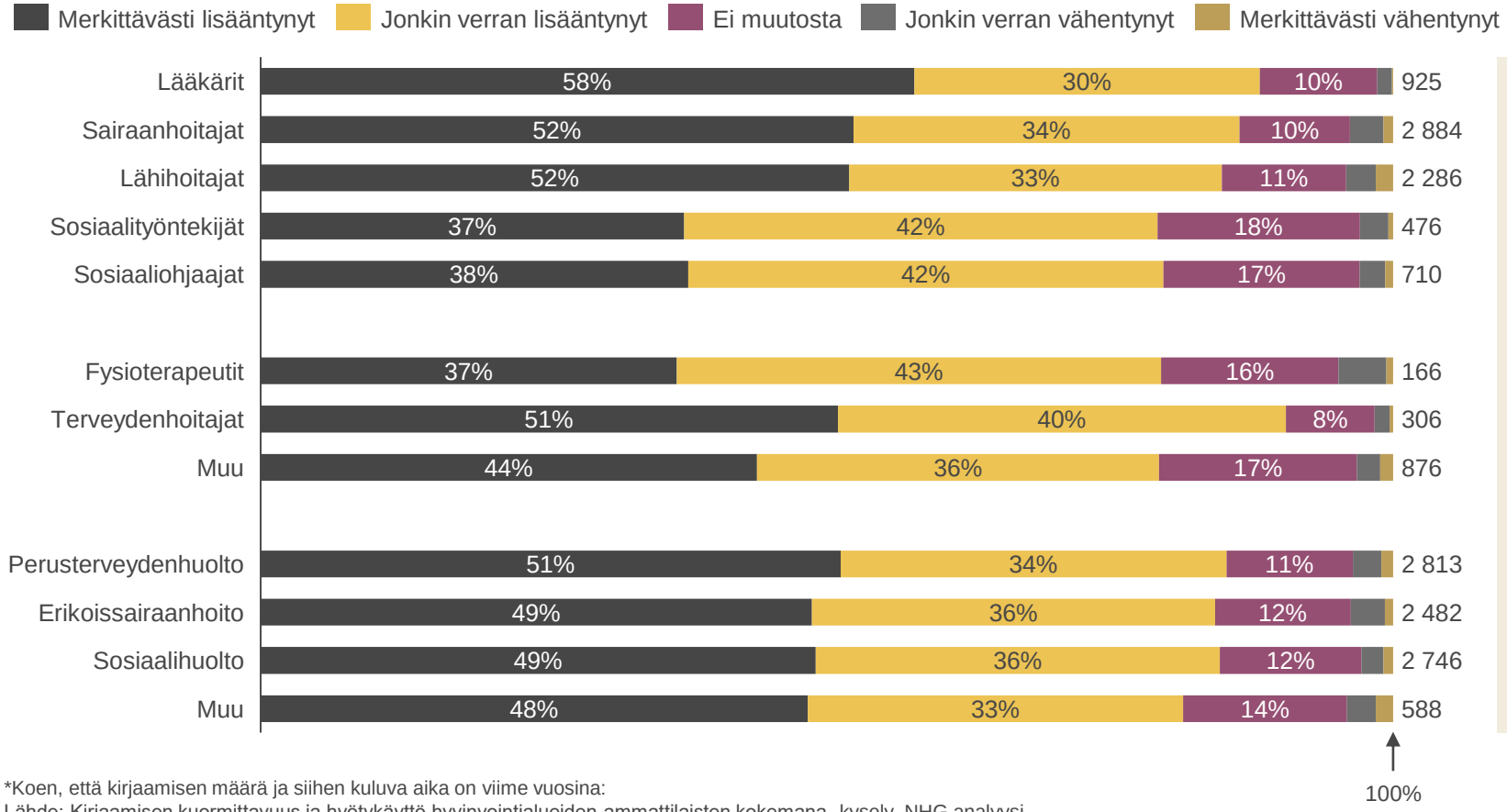

- Lääkärit ovat useimmin kokeneet kirjaamismäärän lisääntyneen viime vuosina
- Muista ammattiryhmistä sosiaalityöntekijät ja –ohjaajat sekä fysioterapeutit ovat kokeneet kirjaamismäärän kasvun hieman maltillisempana
- Toimialojen kesken ei huomattavia eroja

*Koen, että kirjaamisen määrä ja siihen kuluva aika on viime vuosina:
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Kirjattavien tietojen runsas määrä sekä tietojärjestelmien käytettävyys koetaan eniten kirjaamista hankaloittaviksi tekijöiksi

Avoimissa vastauksissa tuotiin esille haasteita liittyen esimerkiksi järjestelmien käytettävyyteen, häiriötekijöihin ja keskeytyksiin sekä ajan ja työvälineiden puutteeseen

Kirjaamista haastavat tekijät* / ammattiryhmä, % vastauksista

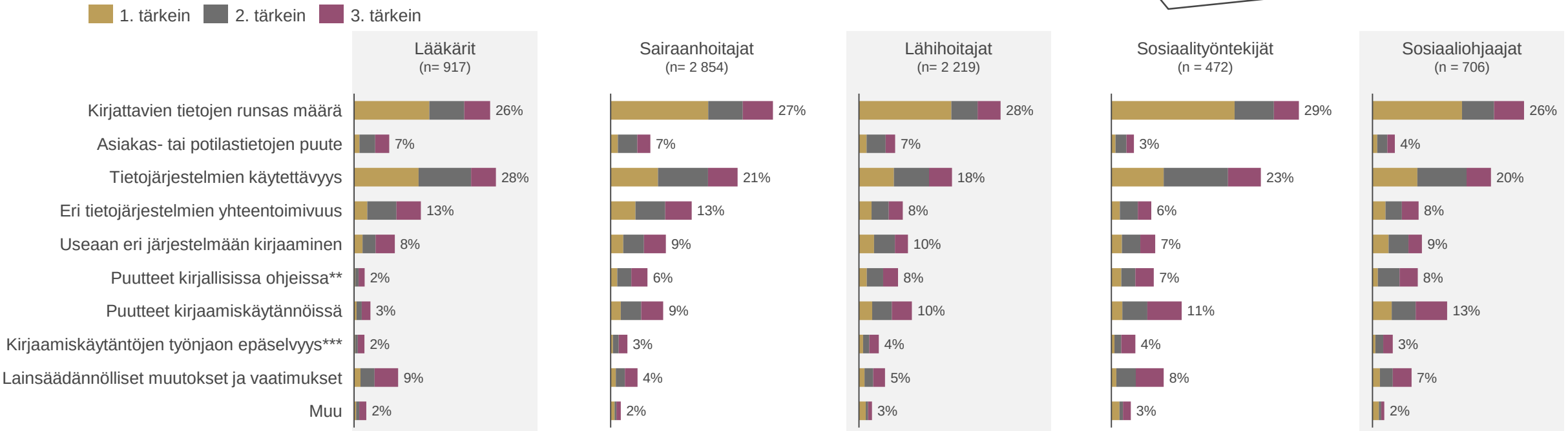

- Ammattiryhmien yhtenäinen konsensus on, että kirjattavien tietojen runsas määrä (26-29 % vastauksista) ja tietojärjestelmien käytettävyys (18-28 % vastauksista) ovat suurimmat kirjaamista haastavat tekijät
- Tietojärjestelmin käytettävyyden suhteen lääkärit olivat erityisen kriittisiä: 28 % vastanneista nosti sen kolmen haastavimman tekijän joukkoon
- Puutteet kirjaamiskäytännöissä oli taas muiden ammattiryhmien mielestä merkittävä tekijä (9-12 % vastauksista), lääkäreistä ei niinkään

*Mitkä seuraavista asioista haastavat kirjaamista eniten? (valitse enintään 3 tärkeintä ja aseta ne tärkeysjärjestykseen) | **puute, virheellisyys tai vaikea hyödynnettävyys | ***epäselvyys tai perehdytyksen puute
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Puutteet kirjaamiskäytännöissä haastavat kirjaamista sosiaalihuollon puolella

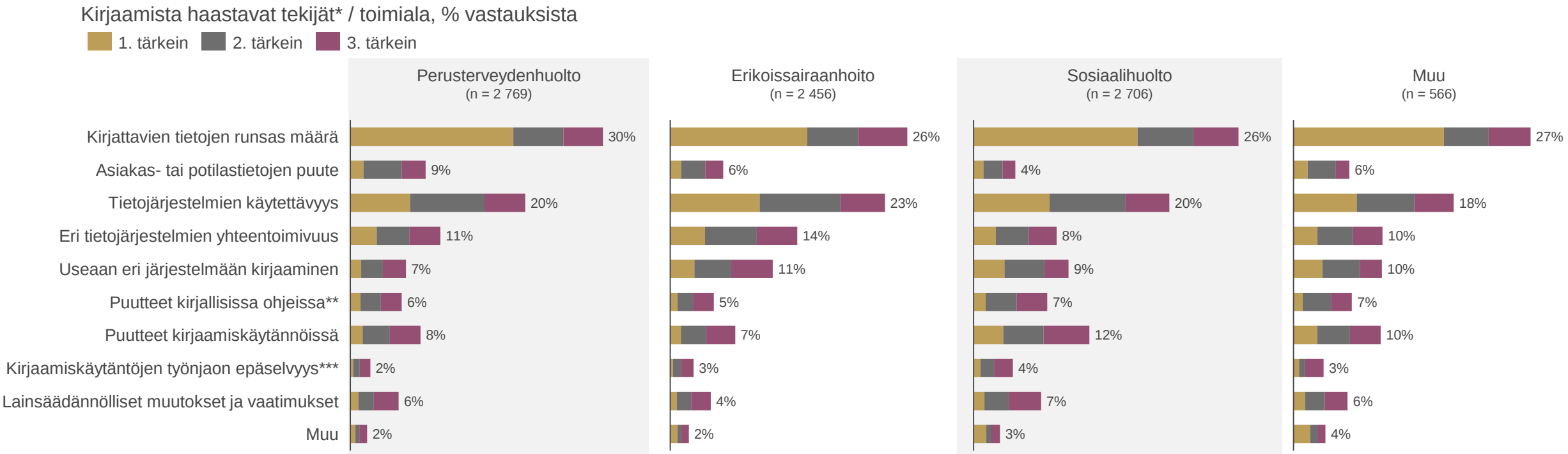

- Toimialoittain tarkasteltuna merkittäviä eroja ei nouse esiin: kirjattavien tietojen runsas määrä (26-30 % vastauksista) ja tietojärjestelmien käytettävyys (18-23 % vastauksista) ovat suurimmat kirjaamista haastavat tekijät
- Kirjaamiskäytäntöjen puute vaikuttaa olevan hieman keskeisempi haaste sosiaalihuollon puolella kuin muilla toimialoilla

*Mitkä seuraavista asioista haastavat kirjaamista eniten? (valitse enintään 3 tärkeintä ja aseta ne tärkeysjärjestykseen) | **puute, virheellisyys tai vaikea hyödynnettävyys | ***epäselvyys tai perehdytyksen puute
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Tietojärjestelmien sekä valmiiden tietopohjien ja mallien kehittäminen nähdään keskeisinä kehittämisen kohteina kirjaamisajan vähentämiseksi

Avoimissa vastauksissa nostettuja keinoja olivat tietojärjestelmien ja yhteisten kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen, päällekkäisen ja rakenteisen kirjaamisen vähentäminen sekä tietyistä tietojärjestelmistä luopuminen. Osa kirjaamisesta koettiin myös turhana

Keinot kirjaamisen vähentämiseksi* / ammattiryhmä, % vastauksista

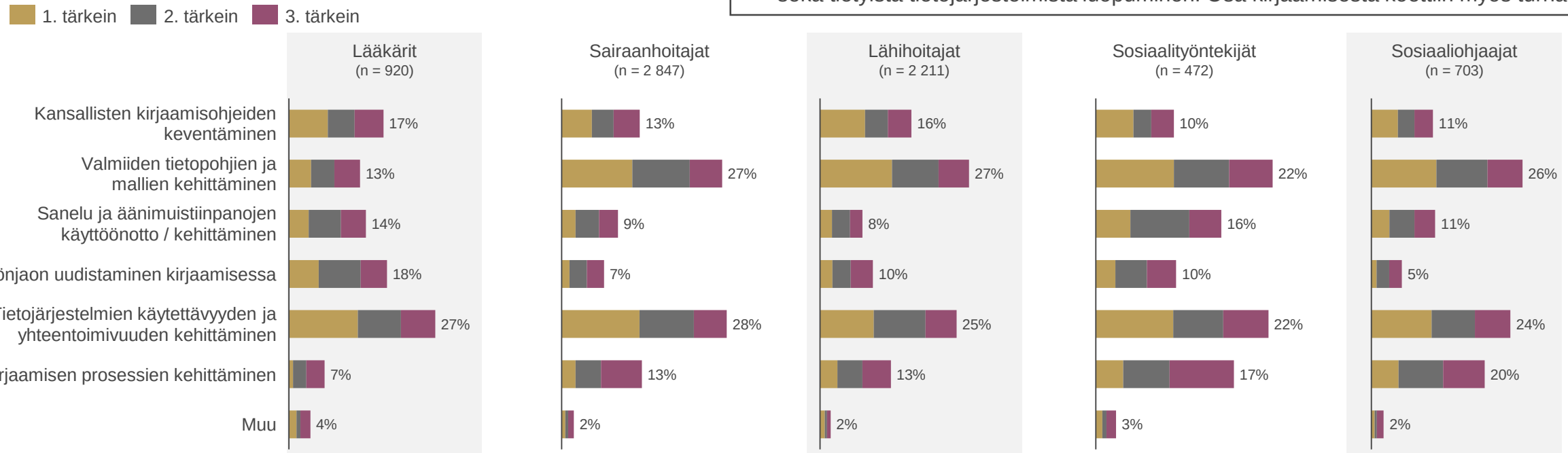

- Tietojärjestelmien kehittäminen on nostettu keskeisimmäksi keinoksi (22-28 % vastauksista). Kansallisten kirjaamisohjeiden keventäminen on myös tunnistettu kaikissa ammattiryhmissä (10-17 % vastauksista) keskeisenä keinona
- Tietopohjien ja mallien sekä prosessien kehittäminen korostuvat muilla ammattiryhmillä (22-27 % ja 13-20 % vastauksista) kuin lääkäreillä
- Lääkäreillä taas korostuvat työnjaon sekä sanelu ja äänimuistiinpanojen kehittäminen (18 % ja 14 % vastauksista)

*Mielestäni tehokkain keino kirjaamisesta johtuvan työkuorman vähentämisessä on (valitse enintään 3 tärkeintä ja aseta ne tärkeysjärjestykseen)
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Tietojärjestelmien sekä valmiiden tietopohjien ja mallien kehittäminen nähdään keskeisimpinä keinoina toimialasta riippumatta

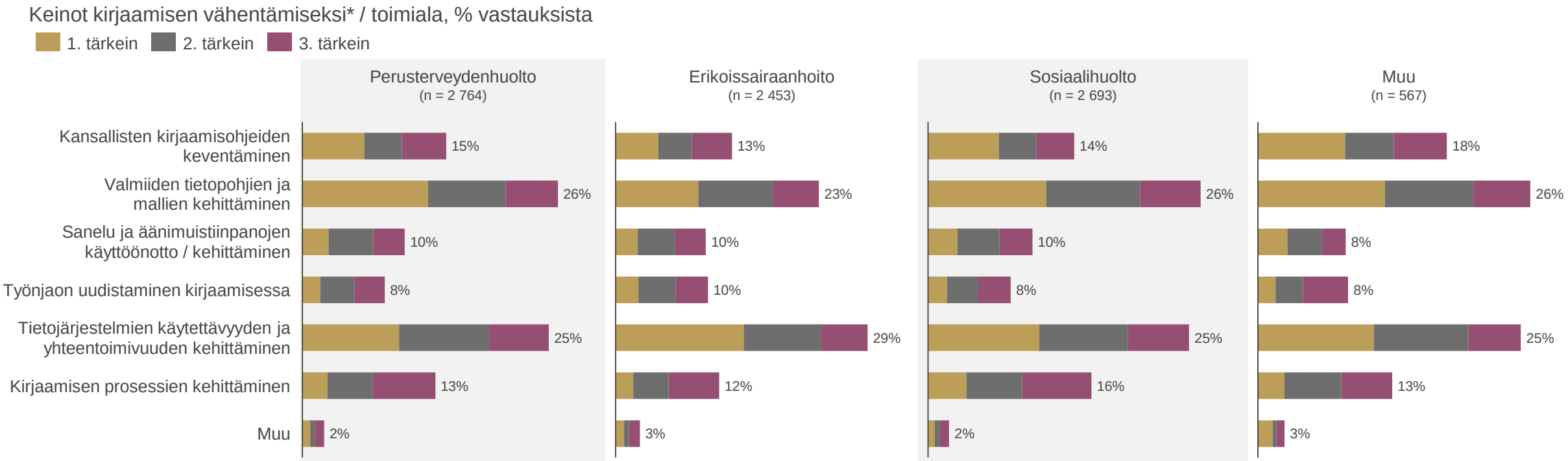

- Toimialojen kesken ei merkittäviä näkemyseroja siitä, mitä pitäisi tehdä kirjaamisen vähentämiseksi: tietojärjestelmien sekä tietopohjien ja mallien kehittäminen keskisimmät keinot
- Myös kansallisten kirjaamisohjeiden keventäminen ja kirjaamisen prosessien kehittäminen nousevat esiin muiden keinojen saadessa hieman vähemmän kannatusta

*Mielestäni tehokkain keino kirjaamisesta johtuvan työkuorman vähentämisessä on (valitse enintään 3 tärkeintä ja aseta ne tärkeysjärjestykseen)
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Yhteenveto kirjaamisen haasteista ja suoriutumisesta

Kirjaamismäärän muutos	• Noin 50 % vastaajista kokee kirjaamismäärän kasvaneen merkittävästi, 35 % kasvaneen jonkin verran, 12 % ei koe kirjaamisen määrässä olleen muutosta ja vain 3 % kokee määrän vähentyneen viime vuosina • Ammattiryhmistä lääkärit sekä sairaan- ja lähihoitajat ovat kokeneet kirjaamismäärän kasvun hieman suurempana muihin nähden. Alueiden välillä ei merkittäviä eroja
Kirjaamista haastavat tekijät	• Ammattiryhmien yhtenäinen konsensus on, että kirjattavien tietojen runsas määrä (26-29 % vastauksista) ja tietojärjestelmien käytettävyys (18-28 % vastauksista) ovat suurimmat kirjaamista haastavat tekijät • Tietojärjestelmien käytettävyyden suhteen lääkärit olivat erityisen kriittisiä: 28 % vastanneista nosti sen kolmen haastavimman tekijän joukkoon • Puutteet kirjaamiskäytännöissä oli taas muiden ammattiryhmien mielestä merkittävä tekijä (9-12 % vastauksista), lääkäreistä ei niinkään (3 % vastauksista) • Toimialoittain tarkasteltuna merkittäviä eroja ei nouse esiin vaan erot painottuvat ammattiryhmien välille
Keinot kirjaamisajan vähentämiseksi	• Vastaajat nostivat tietojärjestelmien käytettävyyden ja yhteentoimivuuden kehittämisen keskeisimmäksi keinoksi (22-28 % vastauksista ammattiryhmästä riippuen) • Kansallisten kirjaamisohjeiden keventäminen on myös tunnistettu kaikissa ammattiryhmissä (10-17 % vastauksista) keinoksi vähentää kirjaamisaikaa • Valmiiden tietopohjien ja mallien sekä kirjaamisen prosessien kehittäminen korostuivat muilla ammattiryhmillä (22-27 % ja 13-20 % vastauksista) kuin lääkäreillä (13 % ja 7 % vastauksista) • Lääkäreillä taas korostuivat työnjaon sekä sanelu ja äänimuistiinpanojen kehittäminen (18 % ja 14 % vastauksista) • Toimialoittain ei löydy merkittäviä eroja: tietojärjestelmien käytettävyyden ja yhteentoimivuuden sekä valmiiden tietopohjien ja mallien kehittäminen nähdään keskeisimpinä keinoina toimialasta riippumatta

Kyselyn tulosten analysointi – kirjaamisesta koetut hyödyt

Sosiaali- ja terveysministeriö

Valtaosa vastaajista hyödyntää kirjattuja tietoja tai uskoo muiden ammattilaisten hyödyntävän niitä

Hyödynnän kirjaamiani asiakas- tai potilastietoja ja uskon, että myös muut ammattilaiset hyödyntävät niitä / ammattiryhmä ja toimiala, vastausta

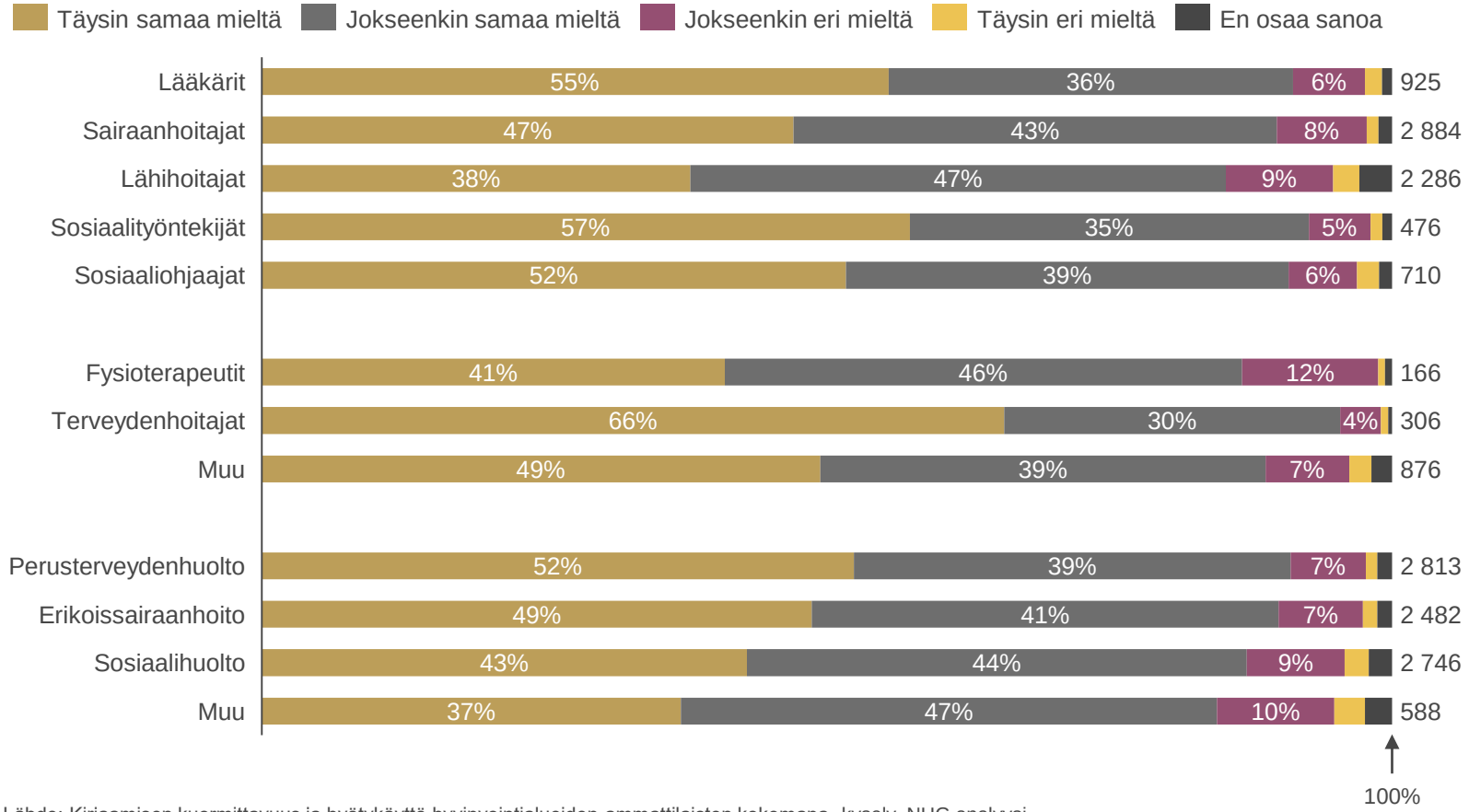

- Ammattiryhmästä tai toimialasta riippumatta yli 85 % on jokseenkin tai täysin samaa mieltä kirjaamiensa tietojen hyödyntämisestä joko omassa työssä tai uskoo muiden ammattilaisten hyödyntävän niitä
- Terveydenhoitajat kokevat kirjaamisen hieman enemmän ja lähihoitajat hieman vähemmän hyödyllisenä muihin ryhmiin nähden
- Toimialojen osalta sosiaalihuollossa kirjaaminen nähdään hieman vähemmän hyödyllisenä – erot kuitenkin pieniä

Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Kirjaamista hyödynnetään eniten hoidon tai palvelun suunnittelussa, jatkuvuuden mahdollistamisessa sekä siihen liittyvässä konsultaatiossa

Olen itse hyödyntänyt kirjaamiani tietoja seuraavissa asioissa, vastausta

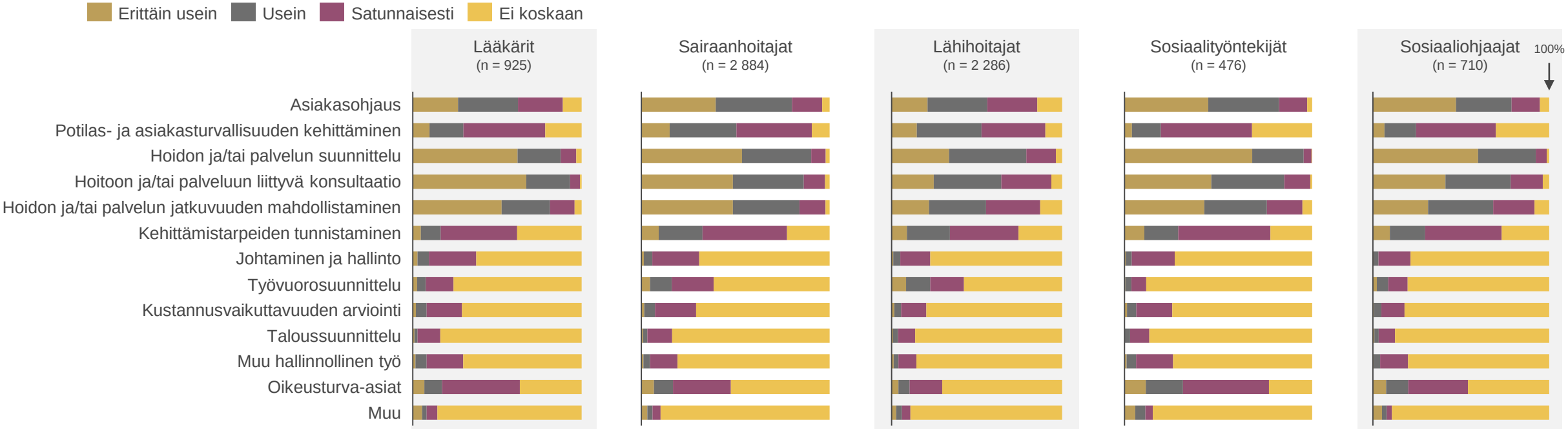

- Kirjaamista hyödynnetään etenkin hoidon tai palvelun suunnittelussa, siihen liittyvässä konsultaatiossa sekä jatkuvuuden mahdollistamisessa. Myös asiakasohjaus, potilas- ja asiakasturvallisuus, kehittämistarpeiden tunnistaminen ja oikeusturva-asiat nousevat esiin vastauksissa
- Vähiten kirjaamista on hyödynnetty johtamisessa ja hallinnossa, työvuoro- ja taloussuunnittelussa, kustannusvaikutusten arvioinneissa sekä muussa hallinnollisessa työssä – ammattiryhmien väliltä ei löydy merkittäviä eroja hyödyntämisen suhteen

Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Kirjaamisen kuormittavuudesta huolimatta noin puolet kokevat asiakkaiden ja potilaiden hyötyvän APT-järjestelmiin kirjaamisesta paljon tai erittäin paljon

Kokemukseni mukaan, asiakkaat ja potilaat itse hyötyvät asiakas- ja potilastietojärjestelmiin kirjaamistani tiedoista / ammattiryhmä ja toimiala, vastausta

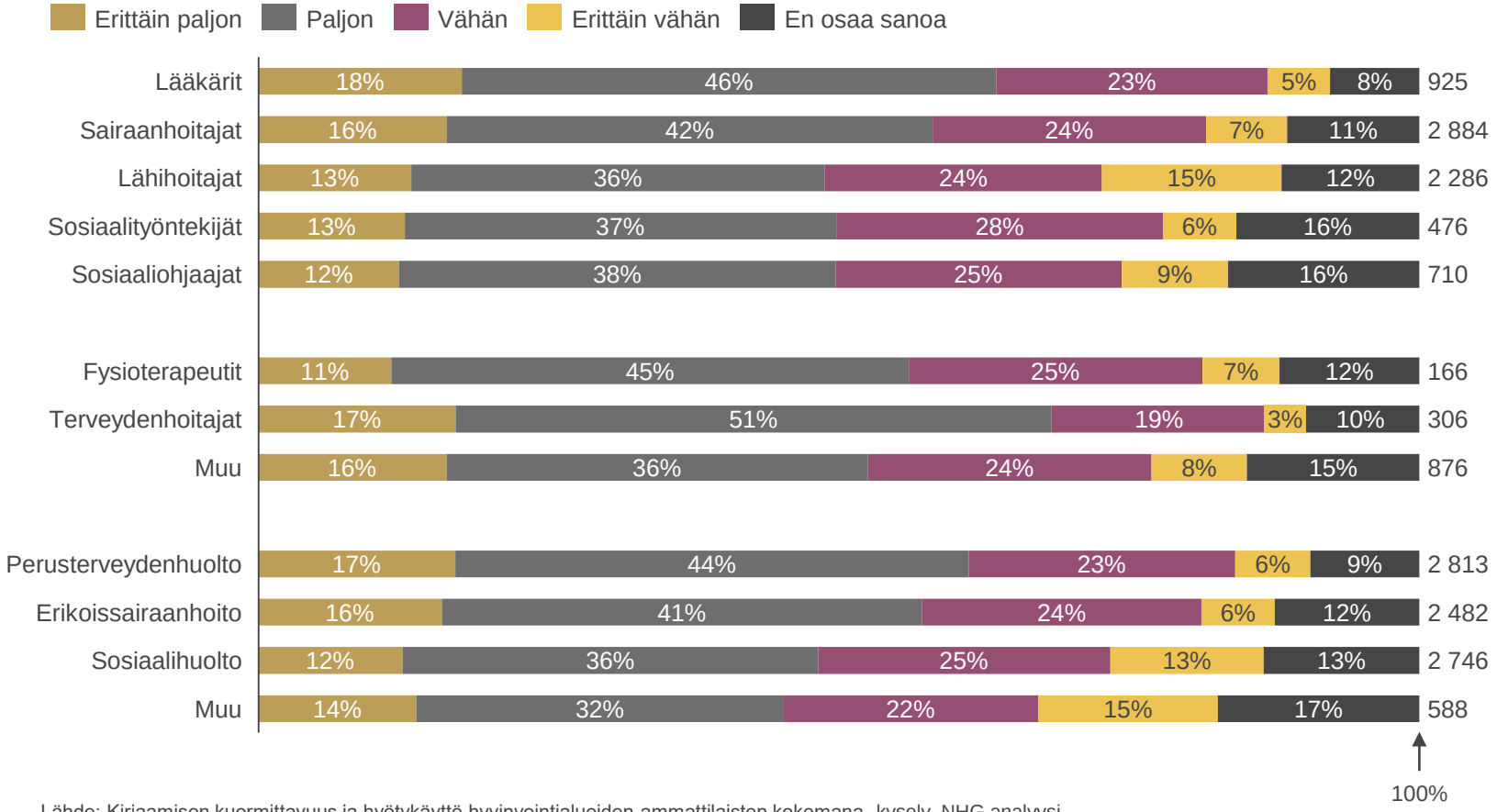

- Noin puolet kokevat asiakkaiden ja potilaiden hyötyvän APT-järjestelmiin kirjaamistaan tiedoista paljon tai erittäin paljon
- Lääkärit kokevat kirjaamisen eniten ja lähihoitajat vähiten hyödyllisenä asiakkaille ja potilaille – erot kuitenkin pieniä
- Toimialoista perusterveyden-huollossa ja erikoissairaanhoidossa hyödyt nähdään hieman suurempana kuin sosiaalihuollossa

Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Yhteenveto kirjaamisesta koetuista hyödyistä

Kirjaamisen hyödyllisyys omassa tai muiden työssä	• Ammattiryhmästä tai toimialasta riippumattayli 85 % on jokseenkin tai täysin samaa mieltä kirjaamiensa tietojen hyödyntämisestä joko omassa työssä tai uskoo muiden ammattilaisten hyödyntävän niitä • Terveydenhoitajat kokevat kirjaamisen hieman enemmän ja lähihoitajat hieman vähemmän hyödyllisenä. Toimialojen osalta sosiaalihuollossa kirjaaminen nähdään hieman vähemmän hyödyllisenä – erot kuitenkin pieniä
Kirjattujen tietojen käyttökohteet	• Kirjaamista hyödynnetään etenkin hoidon tai palvelun suunnittelussa, siihen liittyvässä konsultaatiossa sekä jatkuvuuden mahdollistamisessa. Myös asiakasohjaus, potilas- ja asiakasturvallisuus, kehittämistarpeiden tunnistaminen ja oikeusturva-asiat nousevat esiin vastauksissa • Vähiten kirjaamista on hyödynnetty tehtävissä, jotka kuuluvat enemmän hallinnolliselle puolelle: johtamisessa ja hallinnossa, työvuoro- ja taloussuunnittelussa, kustannusvaikutusten arvioinneissa sekä muussa hallinnollisessa työssä – asiakas- ja potilastyötä tekevien ammattilaisten tulee harvemmin keskittyä näihin tehtäviin • Ammattiryhmien väliltä ei löydy merkittäviä eroja kirjaamisen hyödyntämisen suhteen
Kirjaamisen hyödyllisyys asiakkaille ja potilaille	• Vaikka kirjaamisen määrä on vastaajien mielestä kasvanut viime vuosina ja siihen menee merkittävä määrä työaikaa, noin puolet kokevat asiakkaiden ja potilaiden hyötyvän APT-järjestelmiin kirjaamistaan tiedoista joko paljon tai erittäin paljon • Ammattiryhmien tai toimialojen suhteen tarkasteltuna tuloksissa ei merkittävää hajontaa tämän suhteen

Kyselyn tulosten analysointi – Kanta –palveluiden hyödyntäminen

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kanta –palveluita käyttävät pääasiassa lääkärit ja sairaanhoitajat, joista 59 % ja 23 % käyttää palveluita päivittäin

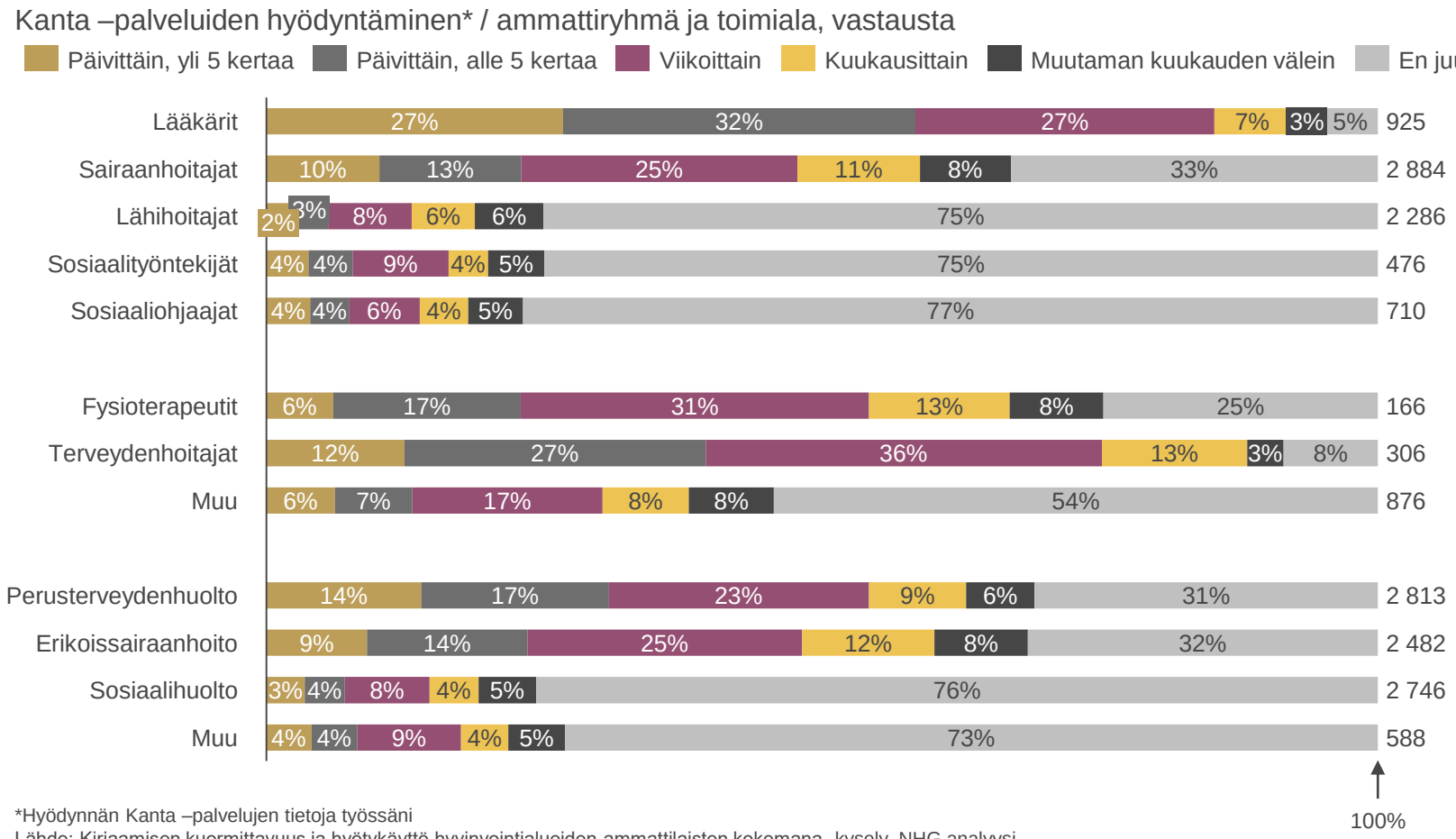

- Lääkärit ja sairaanhoitajat hyödyntävät Kanta –palveluita selkäesti eniten
- Lääkäreistä 59 % käyttää palveluita päivittäin ja 86 % viikoittain kun taas sairaanhoitajista 23 % käyttää palveluita päivittäin ja 48 % viikoittain
- Tällä hetkellä sosiaalihuollossa Kanta -palveluissa asiakastietoja Etelä-Karjalasta ja -Pohjanmaalta, Kymenlaaksosta, Pohjanmaalta, Pohjois-Pohjanmaalta, Päijät-Hämeestä ja Satakunnasta – selittää vähäistä hyödyntämistä

*Hyödynnän Kanta –palvelujen tietoja työssäni
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Selkeitä yhtäläisyyksiä alueiden asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyyden ja Kanta –palveluiden hyödyntämisen välillä ei esiinny

Kanta –palveluiden hyödyntäminen* / hyvinvointialue sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyyden tilanne 2023 (UNA), vastausta

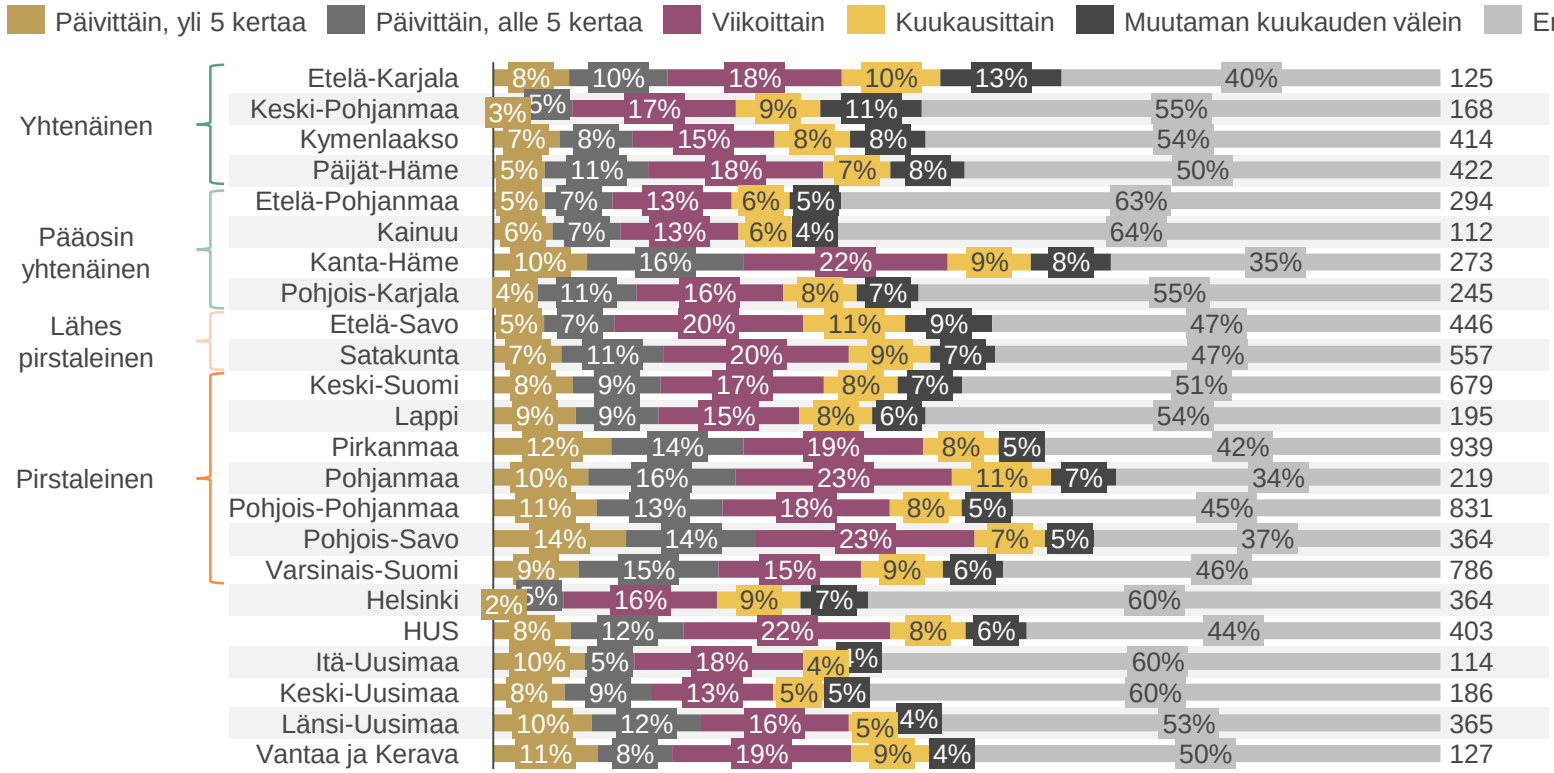

- Suurimmat erot tietojärjestelmien yhtenäisyyden ja Kanta-palvelujen hyödyntämisen välillä esiintyy Kanta-palveluja päivittäin käyttävien osuudessa
- Alueilla, joilla APTJ tilanne on yhtenäinen, Kanta-palveluja hyödynnetään harvemmin yli 5 kertaa päivässä (ka. ~5,8%)
- Useimmin Kanta-palveluja hyödynnetään päivittäin alueilla, joilla APTJ tilanne on pirstaleinen (yli 5 krt/pv. ka. ~10,5%, alle 5 krt/pv. Ka. ~12,9%)
- Uudenmaan alueella Kanta-palveluita yli 5 kertaa päivässä käyttävien osuus on ryhmittelyn toiseksi korkein (ka. ~8,2%)

*Hyödynnän Kanta –palvelujen tietoja työssäni
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, UNA Oy, NHG analyysi

Lääkärien ja sairaanhoitajien Kanta-palvelujen hyödyntämisessä jonkin verran hajontaa alueittain ja tietojärjestelmän yhtenäisyyden näkökulmasta

Lääkäreiden ja sairaanhoitajien Kanta –palveluiden hyödyntäminen* / hyvinvointialue sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyyden tilanne 2023 (UNA), vastausta

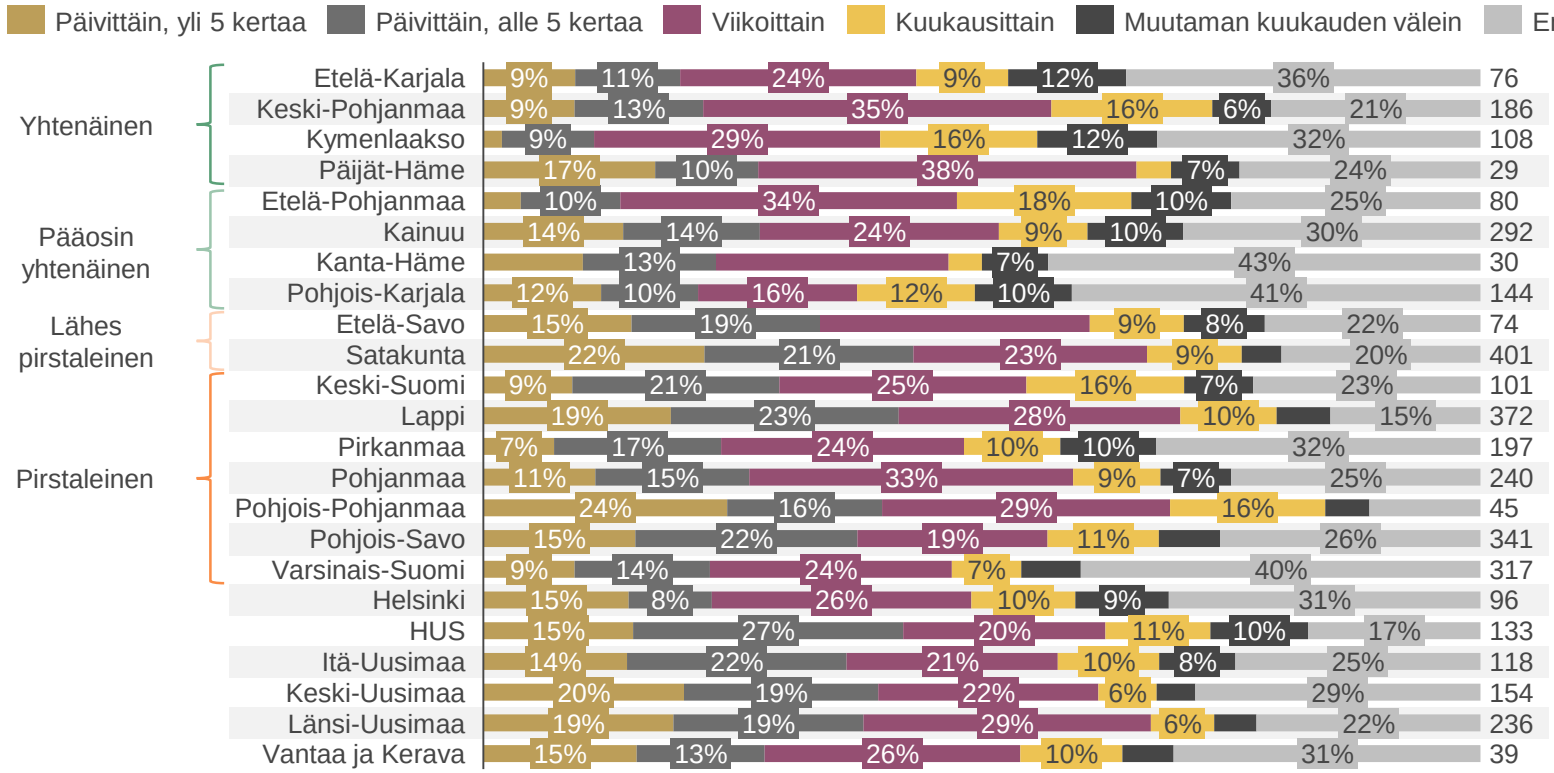

- Kun tarkastellaan vain lääkärien ja sairaanhoitajien ammattiryhmiä, Kanta-palvelujen hyödyntämisessä esiintyy hajontaa niin hyvinvointialueittain kuin tietojärjestelmien yhtenäisyyden näkökulmasta
- Uudenmaan alueiden välillä hajonta näyttää maltillisemmalta tietojärjestelmien yhteneväisyyden ryhmittelyyn verraten
- Kanta-palvelujen käyttöön vaikuttaa merkittävästi se, minkälaisessa työtehtävässä ammattilainen työskentelee

Alle 5 % osuudet piilotettu kuvaajan selkeyttämiseksi

*Hyödynnän Kanta –palvelujen tietoja työssäni

Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, UNA Oy, NHG analyysi

Lääkärit hyödyntävät alueesta tai tietojärjestelmien yhtenäisyydestä riippumatta Kanta-palveluita pääosin viikoittain

Lääkäreiden Kanta –palveluiden hyödyntäminen* / hyvinvointialue sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyyden tilanne 2023 (UNA), vastausta

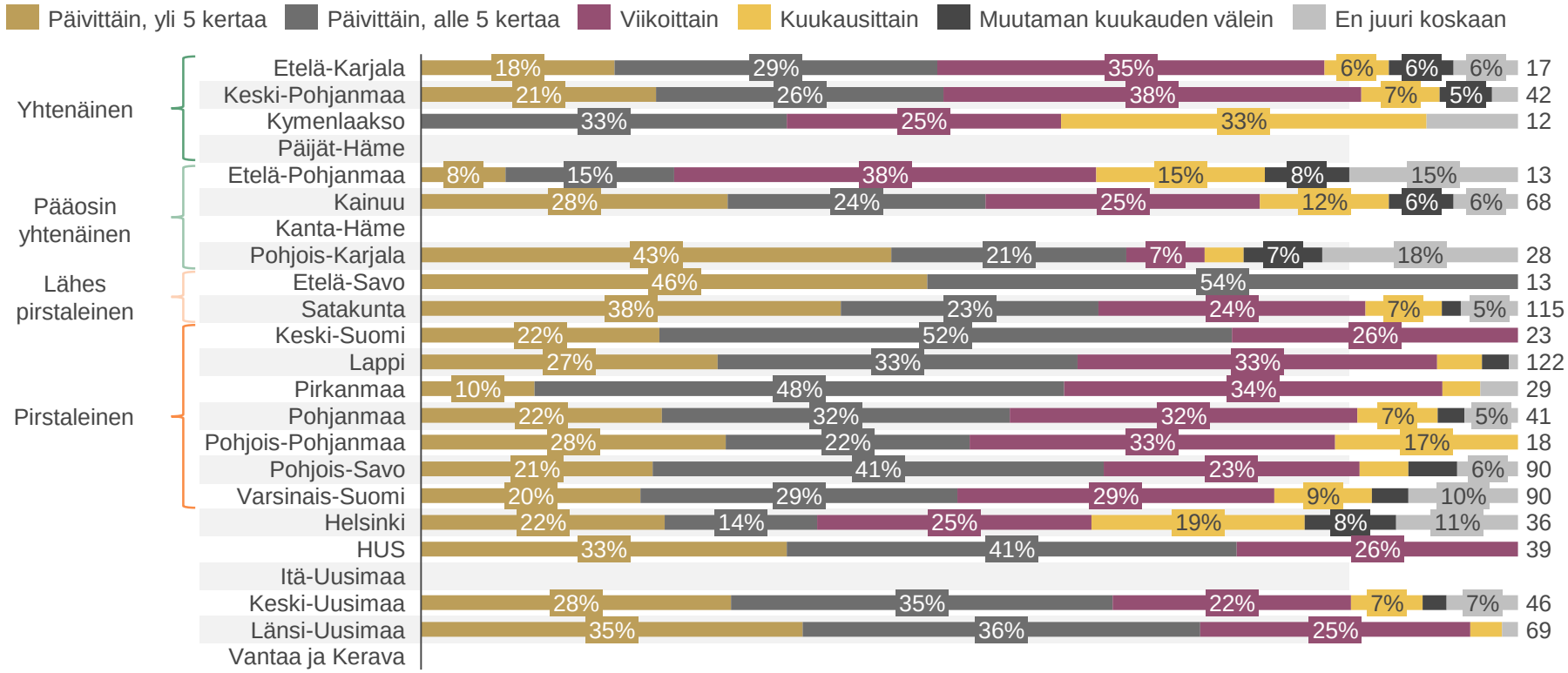

Päijät-Hämeen, Kanta-Hämeen, Itä-Uudenmaan ja Vantaa ja Keravan hyvinvointialueiden tulokset jätetty raportoimatta vähäisistä vastaajamääristä johtuen

Alle 5 % osuudet piilotettu kuvaajan selkeyttämiseksi

*Hyödynnän Kanta –palvelujen tietoja työssäni

Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, UNA Oy, NHG analyysi

Noin puolet sairaanhoitajista hyödyntää Kanta-palveluja vähintään viikoittain

Sairaanhoitajien Kanta –palveluiden hyödyntäminen* / hyvinvointialue sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyyden tilanne 2023 (UNA), vastausta

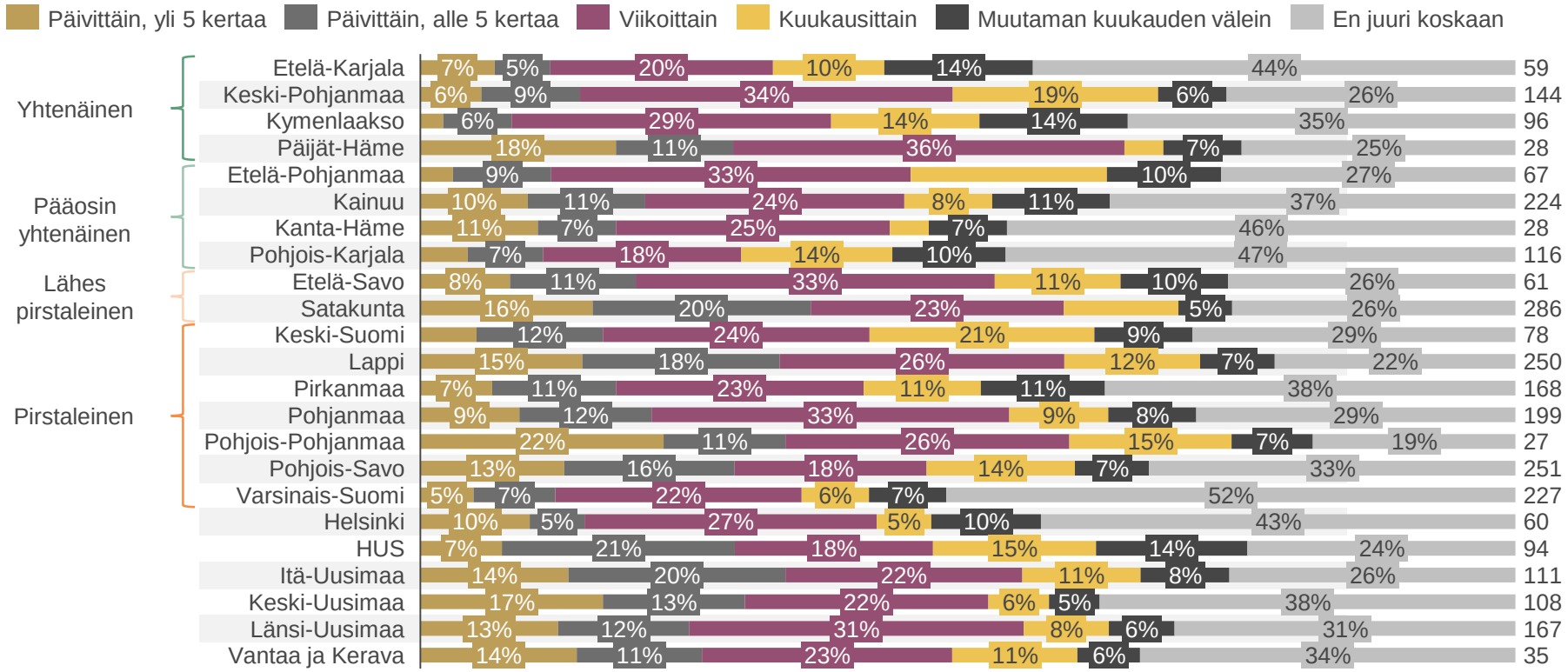

Alle 5 % osuudet piilotettu kuvaajan selkeyttämiseksi

*Hyödynnän Kanta –palvelujen tietoja työssäni

Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, UNA Oy, NHG analyysi

Kanta-palveluiden käytettävyyttä tulee vastausten perusteella jatkokehittää sillä kokemus palvelun käytettävyydestä on heikko

Kanta –palveluiden tiedot ovat hyvin hyödynnettävissä (tieto liikkuu sujuvasti ammattilaisten käyttöön)* / ammattiryhmä, vastausta

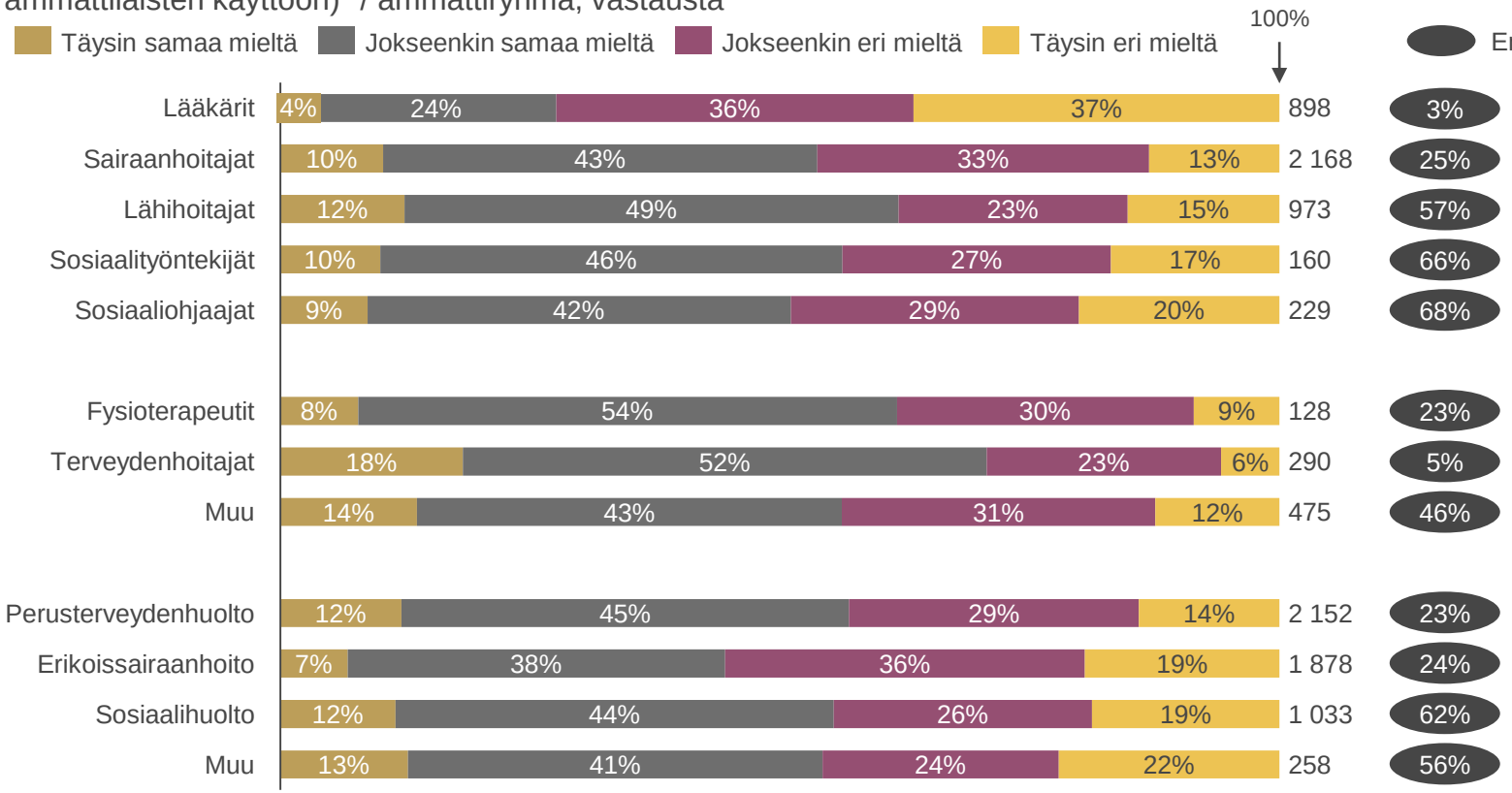

- Lääkäreistä (Kanta-palveluiden keskeisin käyttäjäryhmä) yli 70 % ei koe Kanta –palveluiden olevan hyvin hyödynnettävissä
- Toinen merkittävä käyttäjäryhmä, sairaanhoitajat, ovat hieman maltillisempia mutta heidänkin osaltaan vastanneista 46 % ei koe Kanta –palveluiden olevan hyvin hyödynnettävissä

*Mielestäni Kanta –palvelussa oleva tieto on hyvin hyödynnettävissä (tieto liikkuu sujuvasti ammattilaisten hyötykäyttöön) **En osaa sanoa vastaukset huomioitu erikseen pylväsdiagrammin oikealla puolella
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Asiakas- ja potilastyössä Kanta –palvelut nähdään kuitenkin valtaosan mielestä hyödyllisenä

Kanta –palveluiden hyödyllisyys* / ammattiryhmä ja toimiala, vastausta

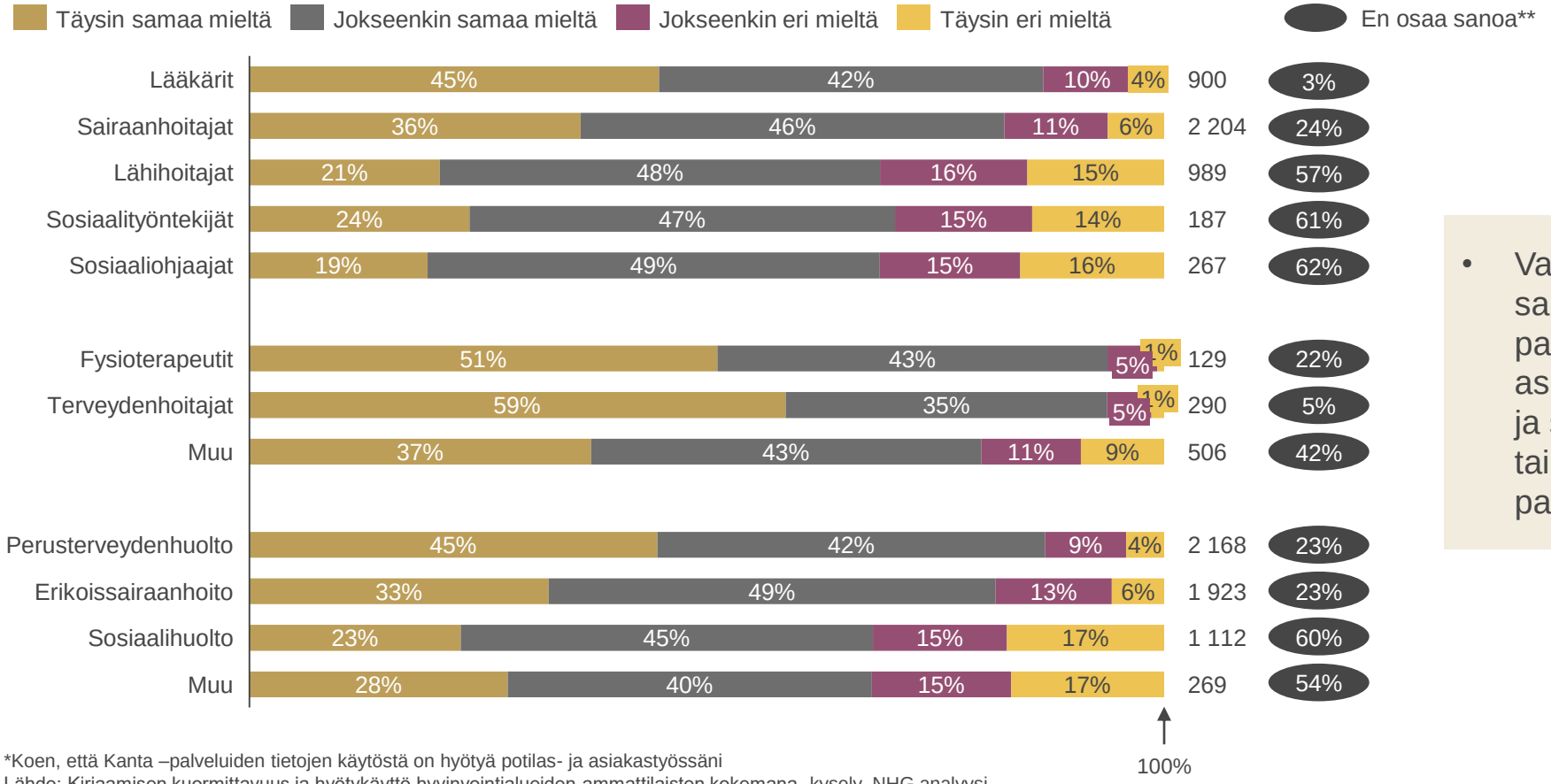

- Valtaosa lääkäreistä ja sairaanhoitajista kokee Kanta –palvelut hyödylliseksi potilas- ja asiakastyössä: lääkäreistä 87 % ja sairaanhoitajista 82 % on täysin tai jokseenkin samaa mieltä palvelun hyödyllisyydestä

*Koen, että Kanta –palveluiden tietojen käytöstä on hyötyä potilas- ja asiakastyössäni
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Yhteenveto Kanta –palvelujen hyödyntämisestä

Kanta –palvelujen hyödyntäminen	• Lääkärit ja sairaanhoitajat hyödyntävät Kanta –palveluita selkäesti eniten • Lääkäreistä 59 % käyttää palveluita päivittäin ja 86 % viikoittain kun taas sairaanhoitajista 23 % käyttää palveluita päivittäin ja 48 % viikoittain • Selkeitä yhtäläisyyksiä alueiden APT-järjestelmien yhtenäisyyden ja Kanta –palveluiden hyödyntämisen välillä ei löydy • Tällä hetkellä sosiaalihuollossa Kanta -palveluissa asiakastietoja Etelä-Karjalasta ja -Pohjanmaalta, Kymenlaaksosta, Pohjanmaalta, Pohjois-Pohjanmaalta, Päijät-Hämeestä ja Satakunnasta – selittää vähäistä hyödyntämistä
Kanta –palvelujen hyödynnettävyys	• Kanta-palveluiden käytettävyyttä tulee vastausten perusteella jatkokehittää sillä kokemus palvelun käytettävyydestä on heikko: Lääkäreistä (Kanta-palvelujen keskeisin käyttäjäryhmä) yli 70 % ei koe Kanta –palveluiden olevan hyvin hyödynnettävissä (tieto ei liiku sujuvasti ammattilaisten käyttöön) • Toinen merkittävä käyttäjäryhmä, sairaanhoitajat, ovat hieman maltillisempia mutta heidänkin osaltaan vastanneista 46 % ei koe Kanta –palveluiden olevan hyvin hyödynnettävissä
Kanta –palveluiden hyödyllisyys	• Valtaosa lääkäreistä ja sairaanhoitajista kuitenkin kokee Kanta –palvelut hyödylliseksi potilas- ja asiakastyössä: lääkäreistä 87 % ja sairaanhoitajista 82 % on täysin tai jokseenkin samaa mieltä palvelun hyödyllisyydestä potilas- ja asiakastyössä

Arviot kirjaamisesta syntyneistä kustannuksista

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kirjaamisen kustannusarvion toteutuksen periaatteet

- Kirjaamisen kustannuksista hyvinvointialueilla tehtiin karkea arvio mahdollisten jatkoselvitysten sekä kehitystoimenpiteiden perustelemiseksi. Arvioituihin kustannuksiin liittyy epätarkkuuksia, ja tuloksia tulee pitää **suuntaa antavina arvioina** kustannusten kokoluokasta eikä absoluuttisina kustannuksina
- Arvio on tehty kertomalla kyselyyn vastanneiden arvio päivittäisestä kirjaamisen käytettävästä ajasta* palkkakustannuksilla ja työntekijöiden määrällä hyvinvointialueilla
- Tuloksen epävarmuudet liittyvät käytettyihin lukuihin kustannusten arvioinnissa
  - Ammattiryhmien kirjaamisen käytettävä aika perustuu kyselyn vastauksiin. Täten se edustaa vastaajan tämänhetkistä parasta arviota kirjaamisajasta, jonka vastaajat ovat voineet määritellä toisistaan eroavalla tavalla
  - Ammattilaisten palkkakustannukset perustuvat KT:n 2022 palkkatietoihin sekä oletettuun 25 % työantajakustannuksiin ja 7,5 tunnin työaikaan (työaika voi tosiasiassa vaihdella merkittävästi). Ammattiryhmien sisällä ei ole huomioitu eri palkkaluokkia (esim. lääkäreiden palkkakustannukset perustuvat lääkäreiden keskipalkkaan eikä erikoislääkäreiden palkkaa tai osuutta vastaajista ole huomioitu) eikä palkkaan usein sisältyviä mahdollisia lisiä (palkkakustannuksista ei ole saatavilla kansallisesti yhteneväistä ja ajantasaista tietoa)
  - Ammattilaisten määrät hyvinvointialueilla perustuvat KT:n 2023 ja THL:n 2021 lukuihin. Nämä eivät ole absoluuttisesti oikeita lukuja, ja voivat antaa kokonaiskustannuksista väärän kuvan. Kansallisesti ei ole saatavilla ammattiryhmäkohtaisia lukumäärätietoja hyvinvointialueilla työskentelevistä sote-ammattilaisista

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Arvion mukaan hyvinvointialueilla kuluu kirjaamiseen rahaa yhteensä 2,5 mrd.€ vuodessa

Palkkakustannusten ja työntekijöiden määrän arvioon perustuva suuntaa antava laskelma

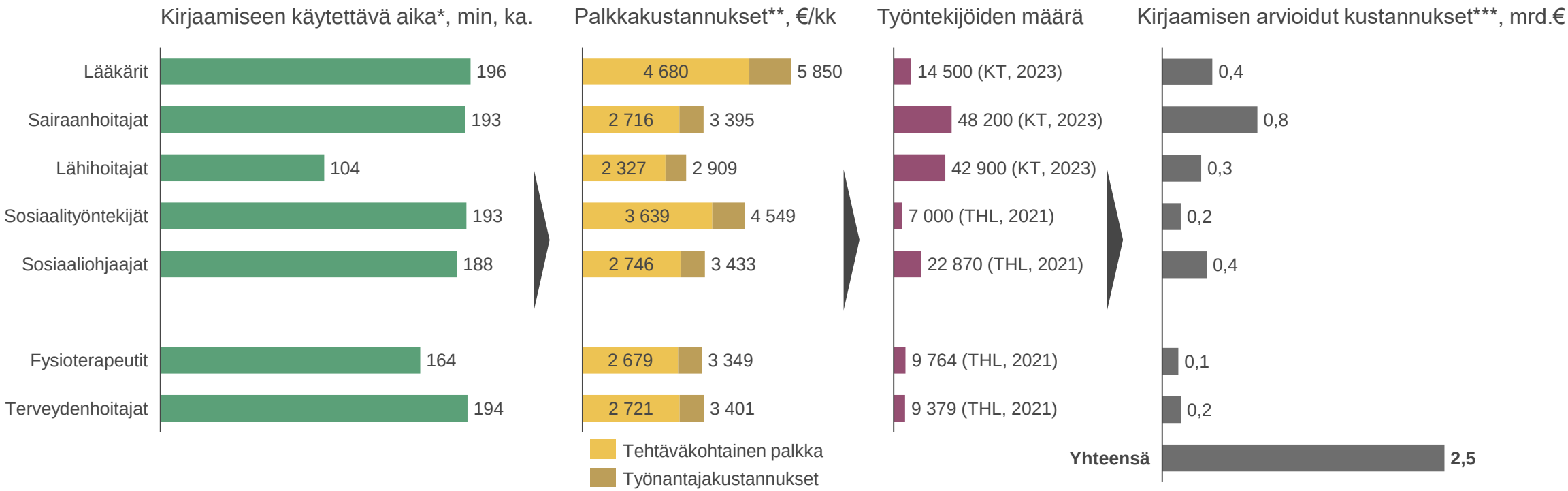

- Suurin kirjaamisen kustannus kohdistuu sairaanhoitajille suuren työntekijöiden määrän johdosta. Kustannukset muidenkin ammattiryhmien osalta ovat kuitenkin huomattavia

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen? | **KT:n palkkatiedot 2022, oletettu 25 % työantajakustannukset | ***Oletettu 22 työpäivää kuukaudessa ja 7,5 tunnin työaika
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, KT, THL, NHG analyysi

Pelkästään APT-järjestelmien kirjaamisen kustannus 2,0 mrd.€ vuodessa

Palkkakustannusten ja työntekijöiden määrän arvioon perustuva suuntaa antava laskelma

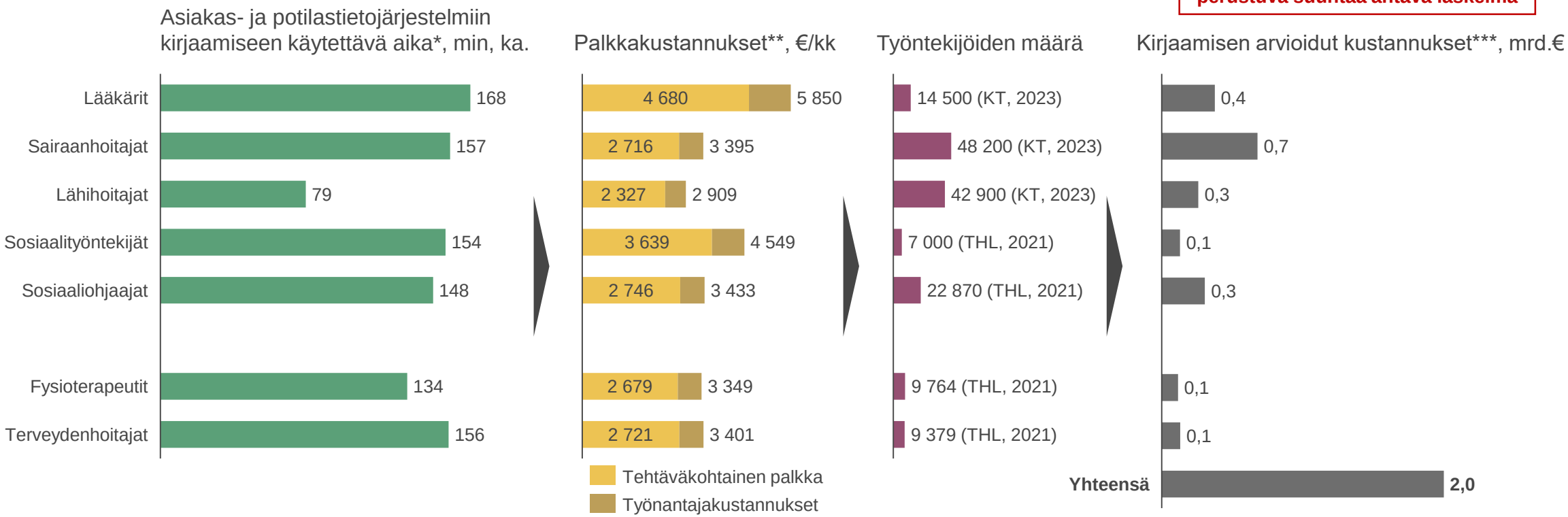

- Huomioitaessa vain APT-järjestelmien kirjaamisen kustannukset, sairaanhoitajien kustannusten osuus laskee mutta on silti merkittävin ammattiryhmä

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin? | **KT:n palkkatiedot 2022, oletettu 25 % työantajakustannukset | ***Oletettu 22 työpäivää kuukaudessa ja 7,5 tunnin työaika
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, KT, THL, NHG analyysi

Pelkästään päällekkäisen kirjaamisen kustannus 1,0 mrd.€ vuodessa

Palkkakustannusten ja työntekijöiden määrän arvioon perustuva suuntaa antava laskelma

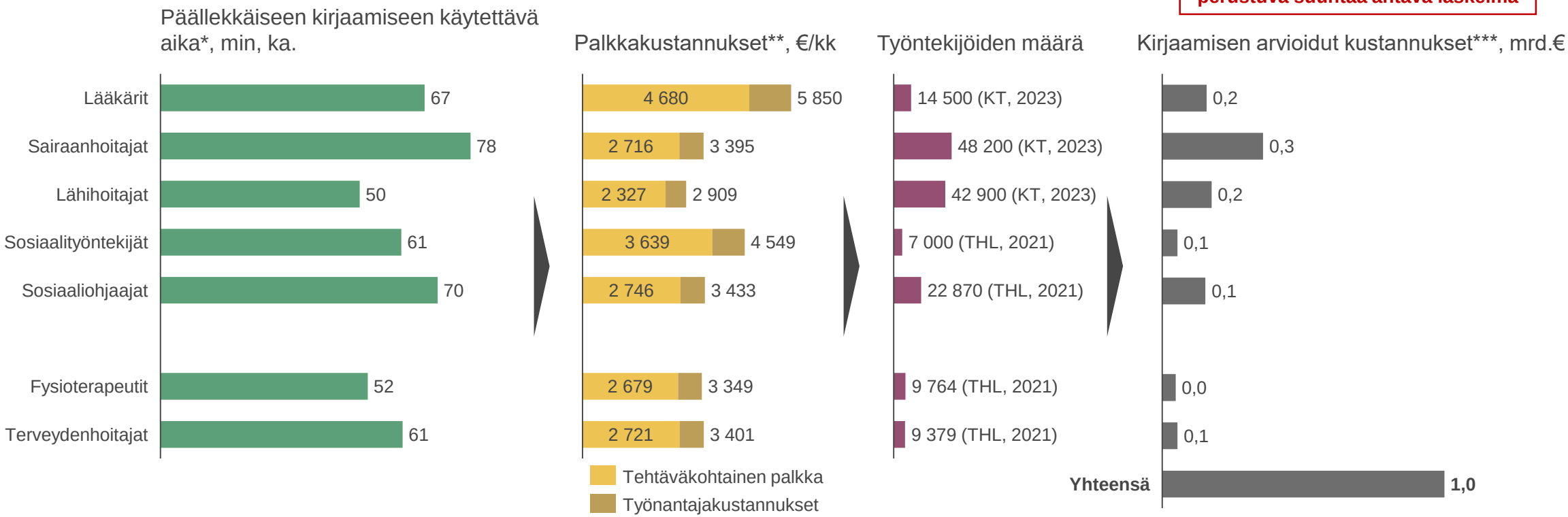

- Sairaanhoitajat merkittävin ammattiryhmä päällekkäisen kirjaamisen kustannuksia tarkasteltaessa

*Kuinka paljon yleensä käytät päivässä aikaa päällekkäiseen tietojen kirjaamiseen? | **KT:n palkkatiedot 2022, oletettu 25 % työantajakustannukset | ***Oletettu 22 työpäivää kuukaudessa ja 7,5 tunnin työaika
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, KT, THL, NHG analyysi

Johtopäätöksset

Sosiaali- ja terveysministeriö

Selvityksen keskeiset löydökset ja johtopäätökset

Vastausten mukaan kirjaamisen menee kaiken kaikkiaan keskimäärin 2h 48min aikaa päivittäin. Ammattiryhmistä lääkärit (ka. 3h 16min) käyttävät eniten aikaan kirjaamiseen	*Kirjaamiseen kuluu merkittävä osuus työajasta, erityisesti lääkäreiden mutta myös muiden ammattiryhmien osalta – mahdollista potentiaalia vapauttaa huomattava määrä aikaa potilastyöhön kohdennetuilla kehitystoimenpiteillä*
Ammattilaistyön kirjaamisajasta valtaosa kuluu asiakas- ja potilastietojärjestelmiin kirjaamiseen, keskimäärin 2h 15min päivittäin	*Kehitystoimenpiteitä tarkasteltaessa, erityisesti järjestelmien suhteen, APT-järjestelmiin tehdyt kirjaamiset ovat keskiössä kirjaamisaikaan vaikuttaessa*
Noin puolet vastaajista kokee kirjaamismäärän kasvaneen merkittävästi ja 35 % kasvaneen jonkin verran viime vuosina	*Tämä voi johtua organisaatioiden yhdenmukaistamisprosessista, kasvaneesta hallinnollisen kirjaamisen vaatimuksista ja tarpeiden monimutkaistumisesta. Esimerkiksi sosiaalihuollon kirjaamiskäytännöt ja järjestelmät ovat muutoksessa – kokemusta kirjaamisajankäytöstä kannattanee selvittää uudelleen muutoksen toteutumisen jälkeen.*
Kirjaamista hyödynnetään eniten hoidon tai palvelun suunnittelussa, siihen liittyvässä konsultaatiossa sekä jatkuvuuden mahdollistamisessa, vähiten tehtävissä, jotka kuuluvat enemmän hallinnolliselle puolelle – asiakas- ja potilastyön ammattilaisten keskittyvät harvemmin näihin tehtäviin	*Asiakas- ja potilastyötä tekevät ammattilaiset hyödyntävät kirjaamista oletetusti lähinnä asiakas- ja potilastyössä*
Kirjattavien tietojen runsas määrä ja tietojärjestelmien käytettävyys ovat vastausten perusteella suurimmat kirjaamista haastavat tekijät. Tietojärjestelmin käytettävyyden suhteen lääkärit olivat erityisen kriittisiä kun taas puutteet kirjaamiskäytännöissä oli merkittävä tekijä muille ryhmille	*Vastaukset indikoivat, mitkä tekijät ovat kyselyyn vastanneiden mukaan eniten kirjaamista haastavia – nämä tarjoavat lähtökohdan kehitystoimenpiteiden luomiselle. Tarvitaan kuitenkin tarkempaa tarkastelua kirjaamisen eri konteksteissa*

Selvityksen keskeiset löydökset ja johtopäätökset

APT-järjestelmien suhteen melkein kolmasosa päivittäisestä kirjaamisajasta, 42min, menee päällekkäiseksi koettuun kirjaamiseen. Muiden järjestelmien kohdalla osuus on 24min eli yli 70 % ajasta	*Päällekkäinen kirjaaminen lisää kirjaamisaikaa sekä heikentää työn sujuvuutta – päällekkäisyyksien selvittäminen ja vähentäminen edellyttää tarkempaa tarkastelua.*
APT-järjestelmissä asiakas- ja hoitotyöhön sisältyvä kirjaaminen vie selkeästi eniten aikaa. Sosiaalityön puolella myös palvelu- ja hoidontarpeen arviointi sekä asiakas- ja hoitosuunnitelmiin liittyvä kirjaaminen vievät suuren osan mielestä eniten aikaa	*Eroja selittävät ammattiryhmäkohtaiset erot työnkuvissa - kirjaaminen on oleellinen osa asiakas- ja potilasturvallisuuden ja jatkumon varmistamisessa. Eniten aikaa vievien kirjaamisen osa-alueiden tunnistaminen tarjoaa lähtökohdan kehitystoimenpiteiden löytämiselle*
Vastaajat nostivat esiin toimenpiteitä kirjaamisen vähentämiseksi, ammattiryhmästä riippuen eri painotuksin: tietojärjestelmien, kansallisten kirjaamisohjeiden, valmiiden tietopohjien ja mallien, kirjaamisen prosessien, työnjaon sekä sanelu ja äänimuistiinpanojen kehittäminen	*Tarvitaan mahdollisten toimenpiteiden tarkempaa tarkastelua kirjaamisen eri konteksteissa sekä muutosten toteuttamiseen vaadittavien resurssien ja haastavuuden arviointia*
Vastaajista yli 85 % on jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että heidän kirjaamiaan tietoja hyödynnetään joko omassa työssä tai muiden toimesta. Lisäksi noin puolet kokee, että asiakkaat ja potilaat hyötyvät heidän APT-järjestelmiin kirjaamistaan tiedoista paljon tai erittäin paljon	*Vastaukset viittaavat siihen, että kirjaamisen kasvaneesta kuormittavuudesta ja siihen kuluvasta ajasta huolimatta sen tärkeys asiakas- ja potilastyön kannalta tunnistetaan laajasti*
Karkean tarkastelun perusteella alueen asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyys ei näytä vaikuttavan kirjaamisaikaan	*Huomioimalla ajankohtainen tieto kyselyn aikana käytössä olleista järjestelmistä toimialakohtaisesti voitaisiin mahdollisesti tuoda esiin eroja kirjaamisajassa, jotka johtuvat käytettävästä järjestelmästä*

Selvityksen keskeiset löydökset ja johtopäätökset

Lääkärit ja sairaanhoitajat hyödyntävät Kanta –palveluita selkäesti eniten: lääkäreistä 59 % käyttää palveluita päivittäin ja 86 % viikoittain kun taas sairaanhoitajista 23 % käyttää palveluita päivittäin ja 48 % viikoittain. Muilta osin käyttö harvinaista

Lääkärit hyödyntävät palveluita jo kattavasti, sairaanhoitajat tulevat perässä. Muilla ryhmillä palveluiden käyttö on vielä täysin vaiheessa

Kokemus Kanta –palveluiden käytettävyydestä on heikko: lääkäreistä yli 70 % ei koe Kanta –palveluiden olevan hyvin hyödynnettävissä (tieto ei liiku sujuvasti ammattilaisten käyttöön). Sairaanhoitajistakin 46 % ei koe palveluiden olevan hyvin hyödynnettävissä

Kanta –palveluiden käytettävyyttä tulee vastausten perusteella jatkokehittää. Näkemystä Kanta –palveluiden käytöstä muilta ammattiryhmiltä tulee kysyä myöhemmin kun palvelut ovat heillä kattavammin käytössä

Valtaosa lääkäreistä ja sairaanhoitajista kokee Kanta –palvelut hyödylliseksi potilas- ja asiakastyössä: lääkäreistä 87 % ja sairaanhoitajista 82 % on täysin tai jokseenkin samaa mieltä palvelun hyödyllisyydestä potilas- ja asiakastyössä

Vaikka kokemus Kanta –palveluiden käytettävyydestä on kehno, sen hyödyt potilas- ja asiakastyössä koetaan merkittäviksi – palveluita on näin ollen hyvä kehittää edelleen

Liitteet

Sosiaali- ja terveysministeriö

Tällä hetkellä käytössä olevista asiakas- ja potilastietojärjestelmistä toimialoittain tarvitaan lisätietoa

Tarvitaan tieto tällä hetkellä käytössä olevista järjestelmistä kyselyn tulosten analysointia varten

Käytössä olevat ja hankintapäätöksen omaavat asiakas- ja potilastietojärjestelmät vuoden 2024 alussa

Perusterveydenhuolto

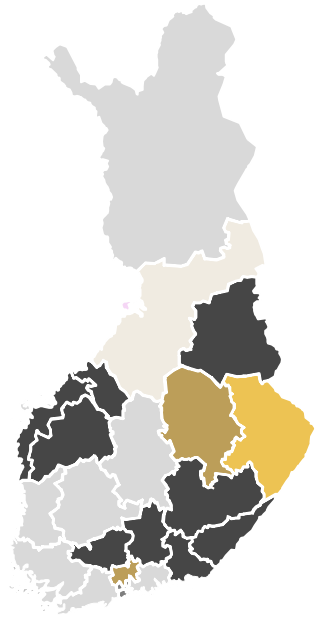

Erikoissairaanhoito

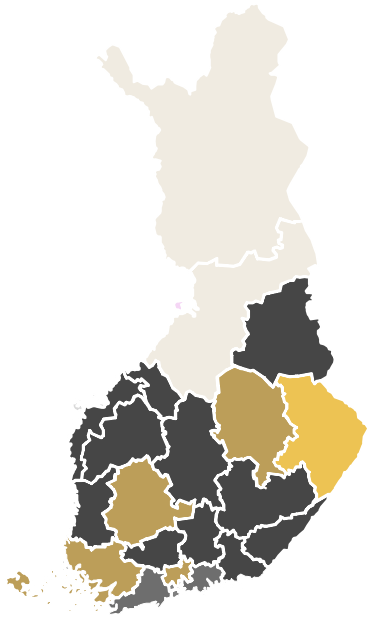

Sosiaalihuolto

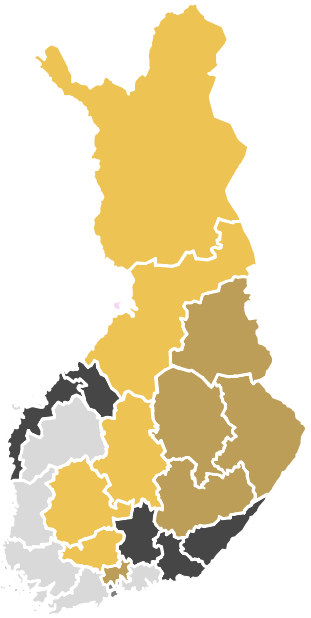

CGI Finland Oy | Apotti | Esko Systems Oy | Mediconsult Oy | Tietoevry Oyj | Useita järjestelmiä

Lähde: Kuntaliitto/Akusti, julkisten hankintojen tiedot, haastattelut, NHG analyysi

Perusterveydenhuollon päivittäisen kirjaamisen määrä painottuu 60 ja 210min välille

Kirjaamiseen päivän aikana käytetty aika* -vastausten jakautuminen / ammattiryhmä, perusterveydenhuolto

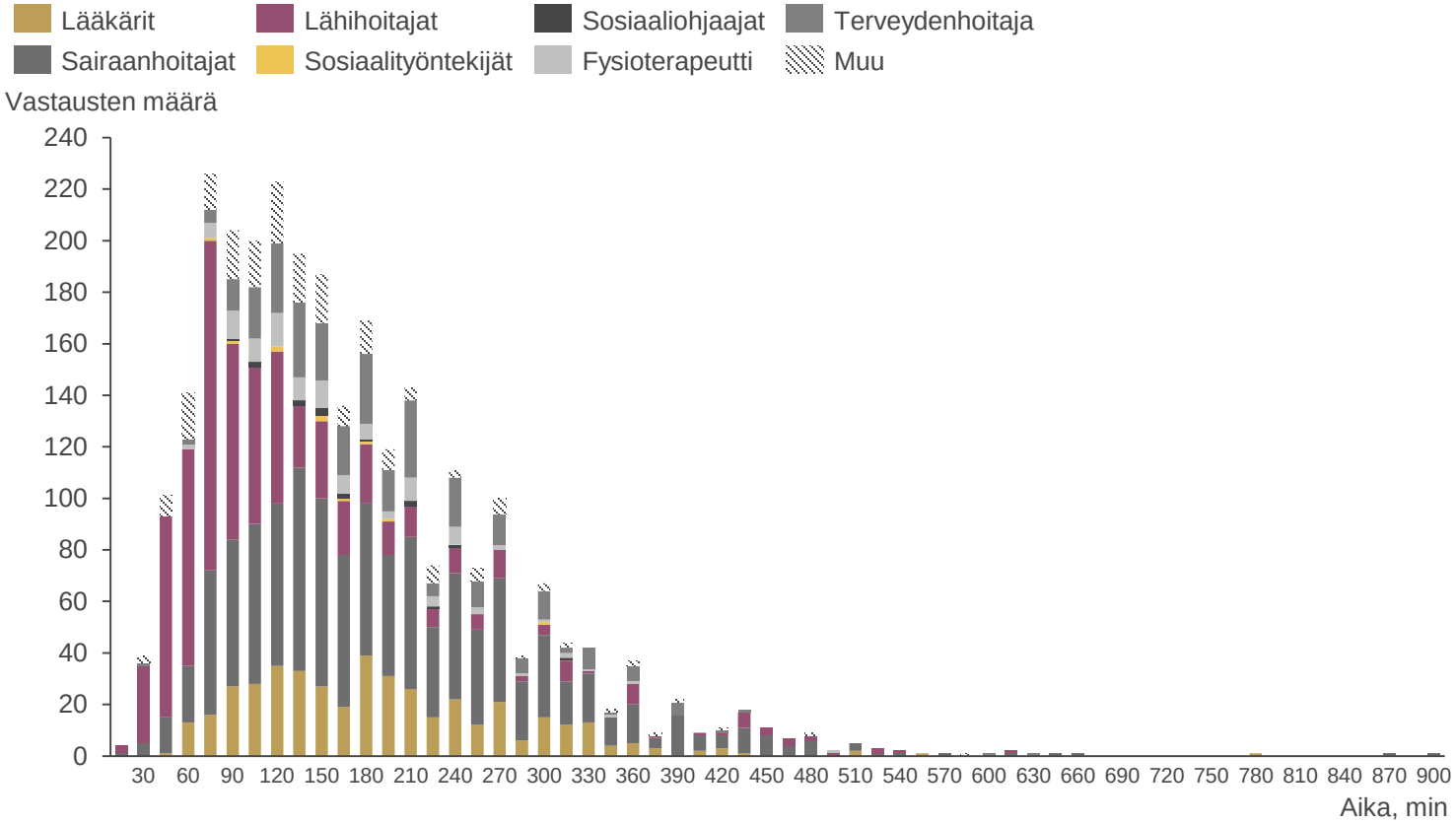

- Perusterveydenhuollossa kirjaamiseen päivässä käytettävä aika painottuu 60-210min välille
- Mediaanivastaus oli 75min ja keskiarvo 160min
- Lähihoitajilla kirjaamiseen käytettävä aika painottuu hieman muiden ammattiryhmien alapuolelle, 45-120min välille

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Erikoissairaanhoidossa päivittäisen kirjaamisen määrä painottuu 120 ja 240min välille

Kirjaamiseen päivän aikana käytetty aika* –vastausten jakautuminen / ammattiryhmä, erikoissairaanhoito

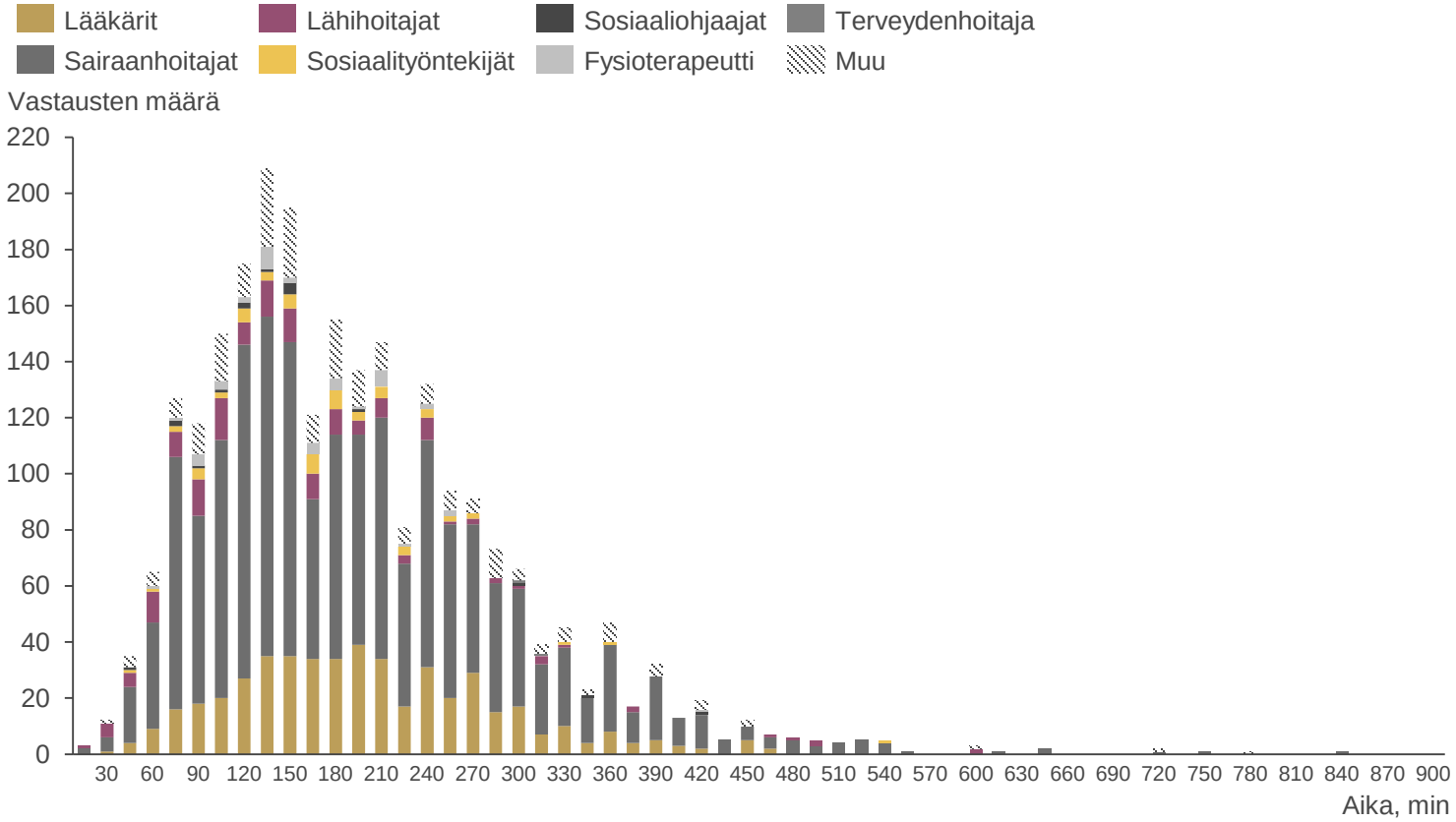

- Erikoissairaanhoidossa kirjaamiseen päivässä käytettävä aika painottuu 120-240min välille
- Mediaanivastaus oli 135min ja keskiarvo 194min
- Eri ammattiryhmien, keskeisimpinä lääkärit ja sairaanhoitajat, kirjaamiseen käytettävä aika painottuu samalla välille

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Sosiaalihuollossa päivittäisen kirjaamisen määrä painottuu 30 ja 180min välille

Kirjaamiseen päivän aikana käytetty aika* –vastausten jakautuminen / ammattiryhmä, sosiaalihuolto

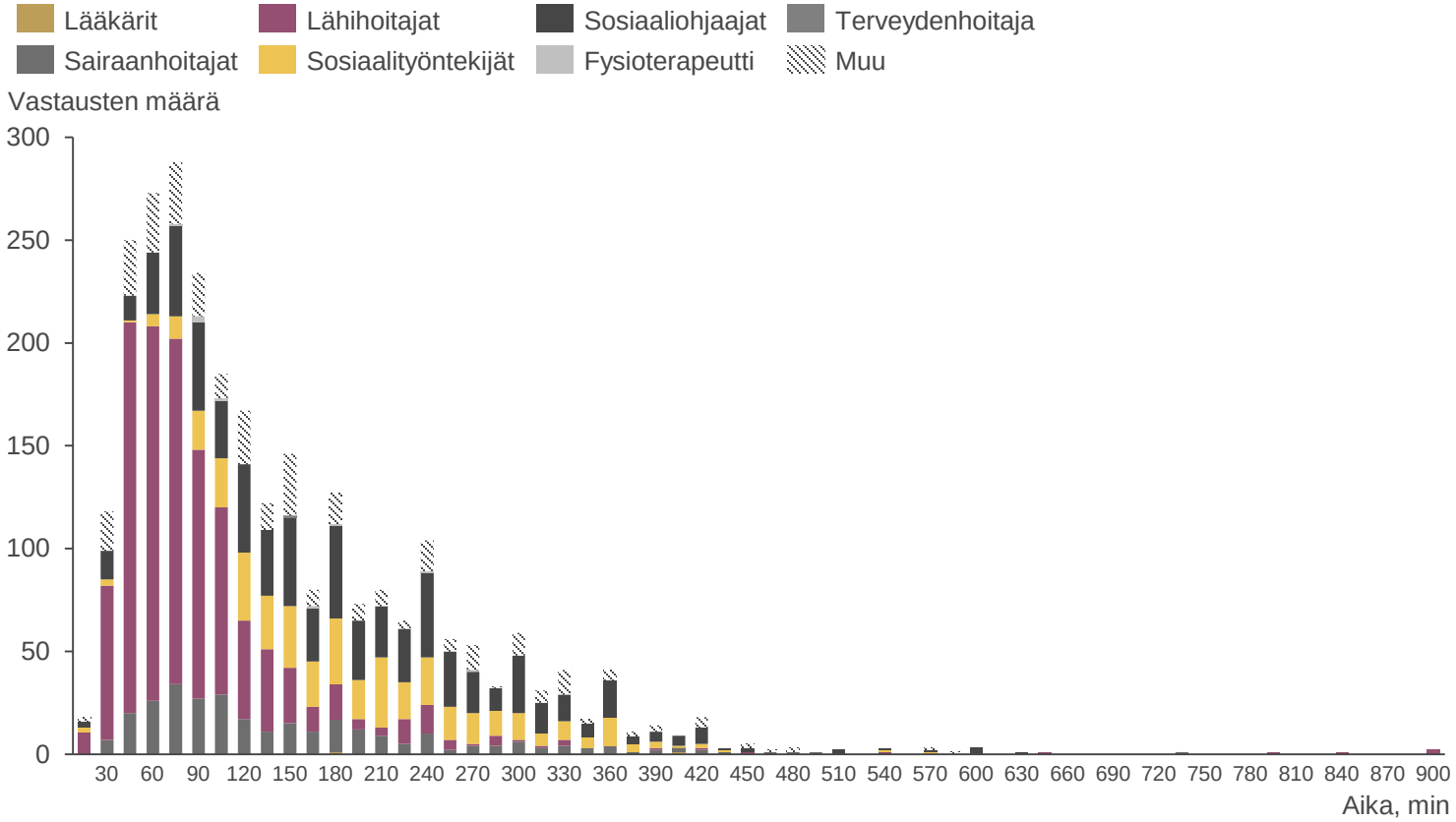

- Sosiaalihuollossa kirjaamiseen päivässä käytettävä aika painottuu 30-180min välille
- Mediaanivastaus oli 90min ja keskiarvo 158 min
- Selkeä ero lähihoitajien ja sosiaalityöntekijöiden ja –ohjaajien kesken: lähihoitajien kirjaamiseen käytettävä aika painottuu selkeämmin 30-120min välille kun taas sosiaalityöntekijöiden ja –ohjaajien kohdalla laajemmin 75-300min välille

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen?
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Muilla kuin PTH:ssa, ESH:ssa tai sosiaalialalla toimivien ammattilaisten päivittäin kirjaamisen käyttämä aika painottuu 30 ja 120min välille

Kirjaamiseen päivän aikana käytetty aika* –vastausten jakautuminen / ammattiryhmä, muu toimiala**

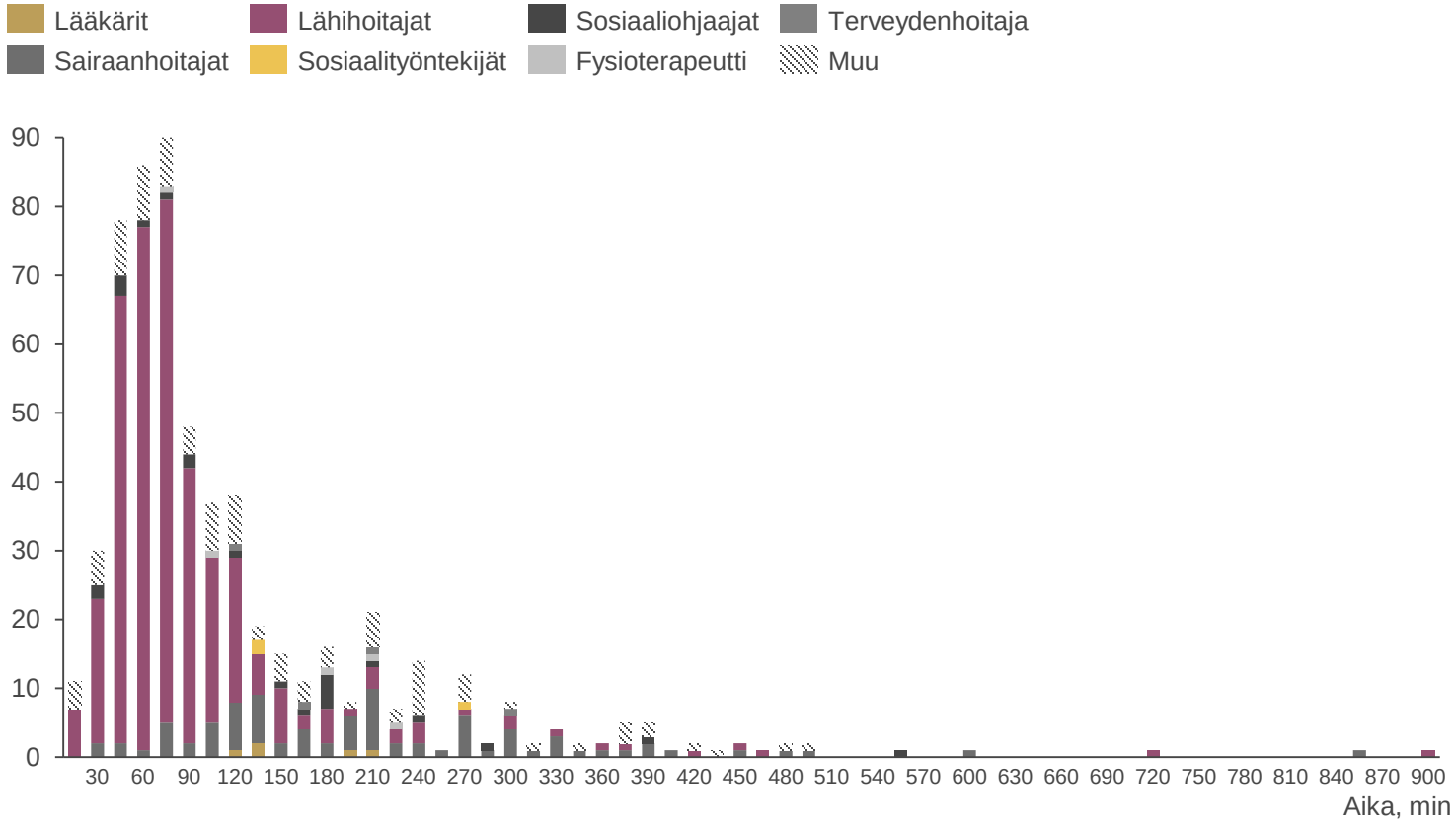

- Muilla kuin PTH:ssa, ESH:ssa tai sosiaalialalla toimivien ammattilaisten kirjaamisen määrä painottuu 30-120min välille
- Mediaanivastaus oli 90min ja keskiarvo 122min
- Lähihoitajat kattavat valtaosan vastauksista muiden toimialojen osalta

*Kuinka paljon yleensä käytät aikaa päivässä tietojen kirjaamiseen? Muu toimiala sisältä ensihoidon
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Eniten aikaa vievät osa-alueet APT-järjestelmiin kirjaamisessa ammattiryhmittäin

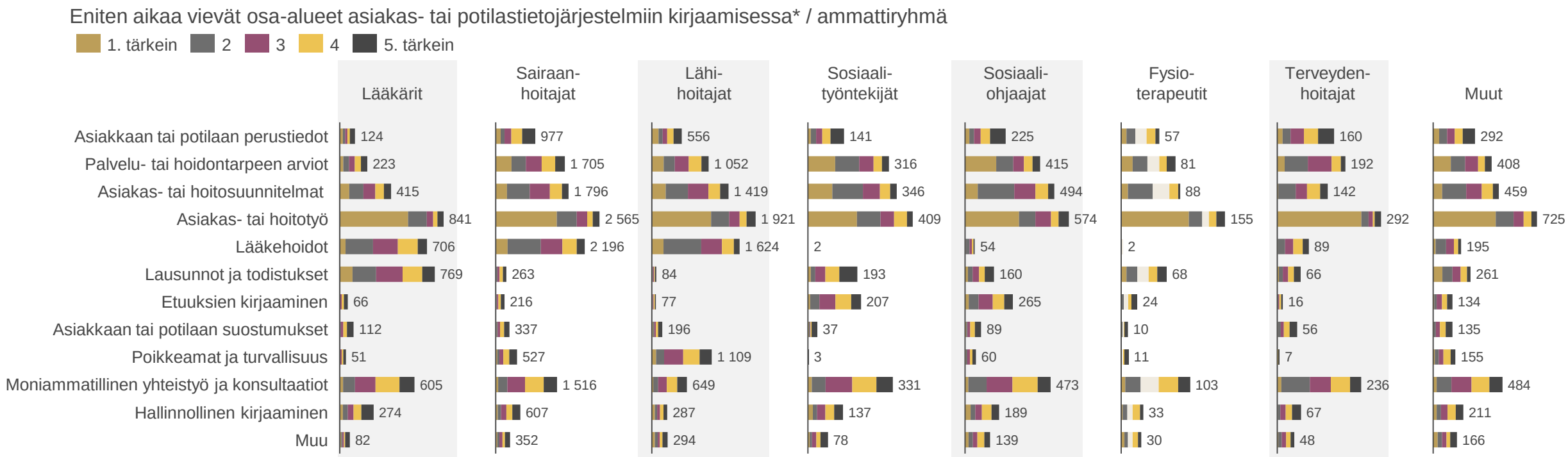

*Valitse seuraavista vaihtoehdoista enintään viisi (5) eniten aikaa vievää osa-aluetta, kun kirjaat tietoja asiakas- tai potilastietojärjestelmiin (tärkeysjärjestyksessä)
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Eniten aikaa vievät osa-alueet APT-järjestelmiin kirjaamisessa toimialoittain

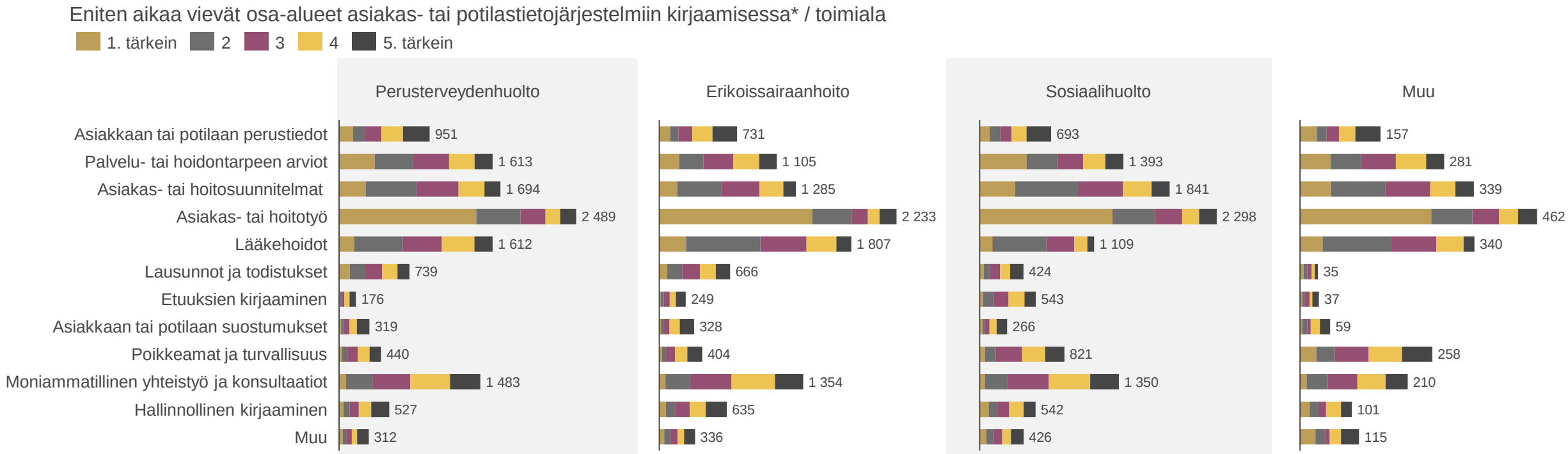

*Valitse seuraavista vaihtoehdoista enintään viisi (5) eniten aikaa vievää osa-aluetta, kun kirjaat tietoja asiakas- tai potilastietojärjestelmiin (tärkeysjärjestyksessä)
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Eniten aikaa vievät osa-alueet muissa kuin APT-järjestelmissä ammattiryhmittäin

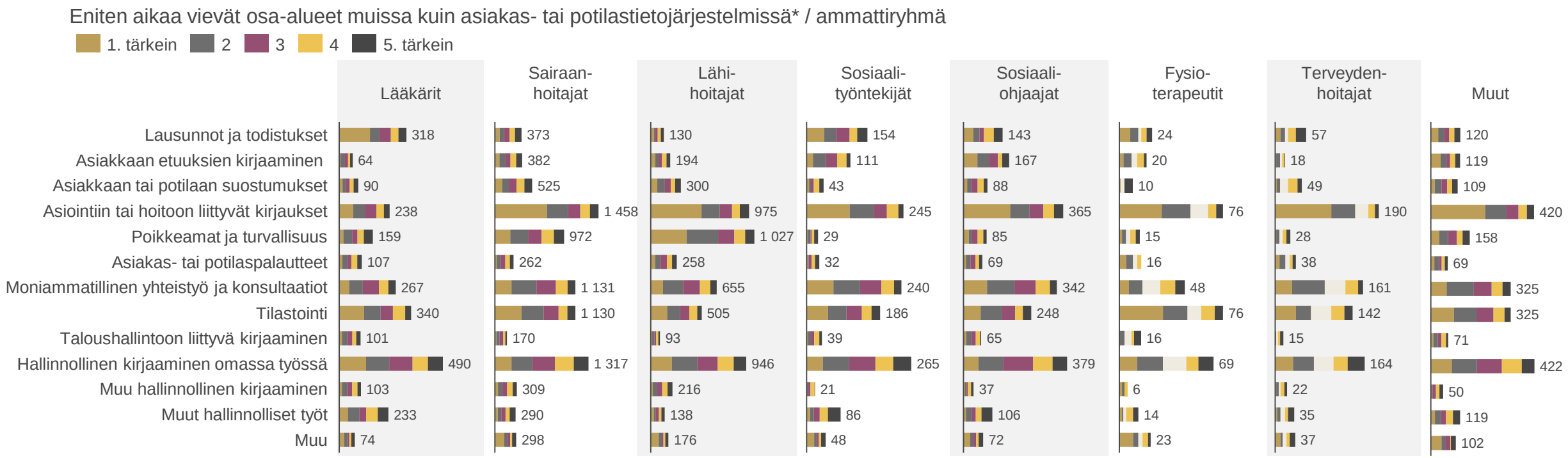

*Valitse seuraavista vaihtoehdoista enintään viisi (5) eniten aikaa vievää osa-aluetta, kun kirjaat tietoja muihin kuin asiakas- tai potilastietojärjestelmiin (tärkeysjärjestyksessä)
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Eniten aikaa vievät osa-alueet muissa kuin APT-järjestelmissä toimialoittain

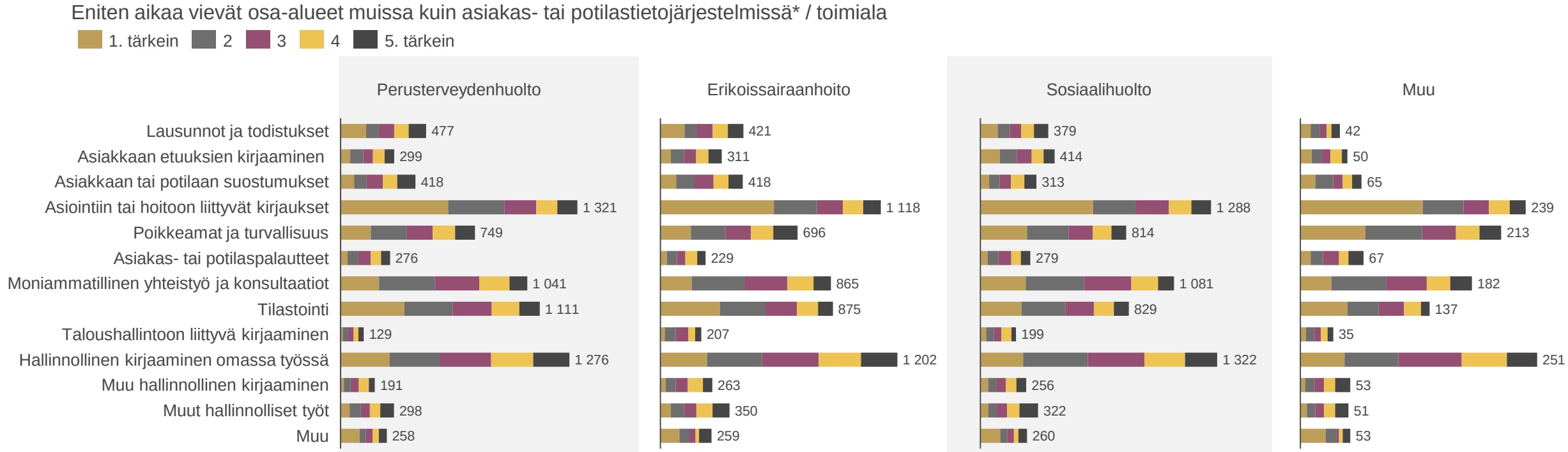

*Valitse seuraavista vaihtoehdoista enintään viisi (5) eniten aikaa vievää osa-aluetta, kun kirjaat tietoja muihin kuin asiakas- tai potilastietojärjestelmiin (tärkeysjärjestyksessä)
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Kirjaamista haastavat tekijät ammattiryhmittäin

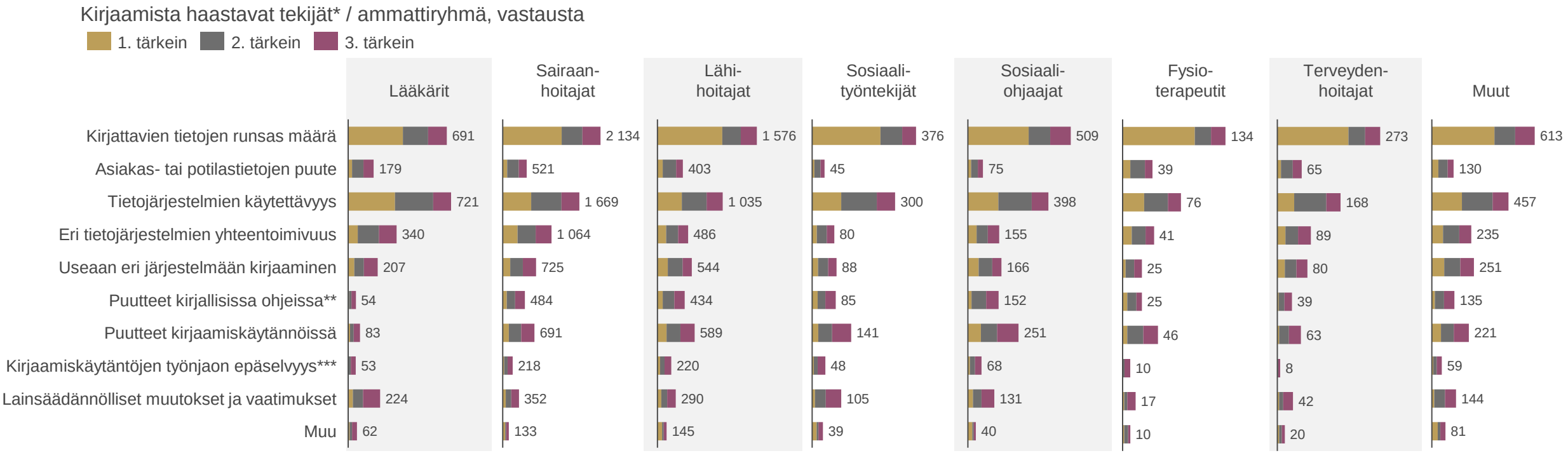

*Mitkä seuraavista asioista haastavat kirjaamista eniten? (valitse enintään 3 tärkeintä ja aseta ne tärkeysjärjestykseen) | **puute, virheellisyys tai vaikea hyödynnettävyys | ***epäselvyys tai perehdytyksen puute
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Keinot kirjaamisen vähentämiseksi ammattiryhmittäin

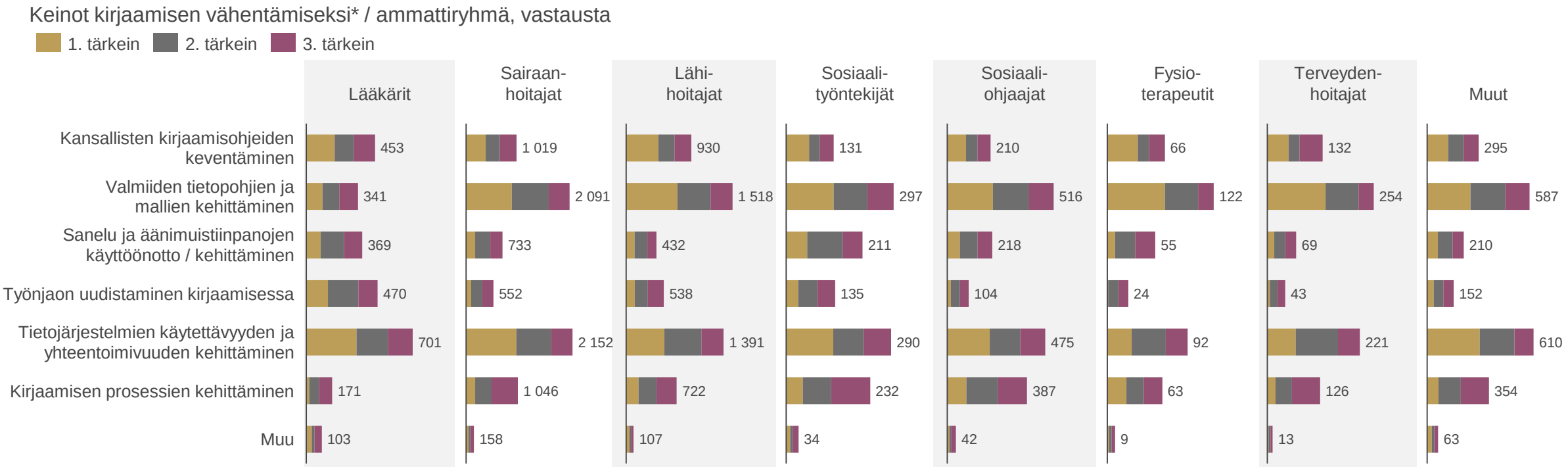

*Mielestäni tehokkain keino kirjaamisesta johtuvan työkuorman vähentämisessä on (valitse enintään 3 tärkeintä ja aseta ne tärkeysjärjestykseen)
Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Olen itse hyödyntänyt kirjaamiani tietoja seuraavissa asioissa

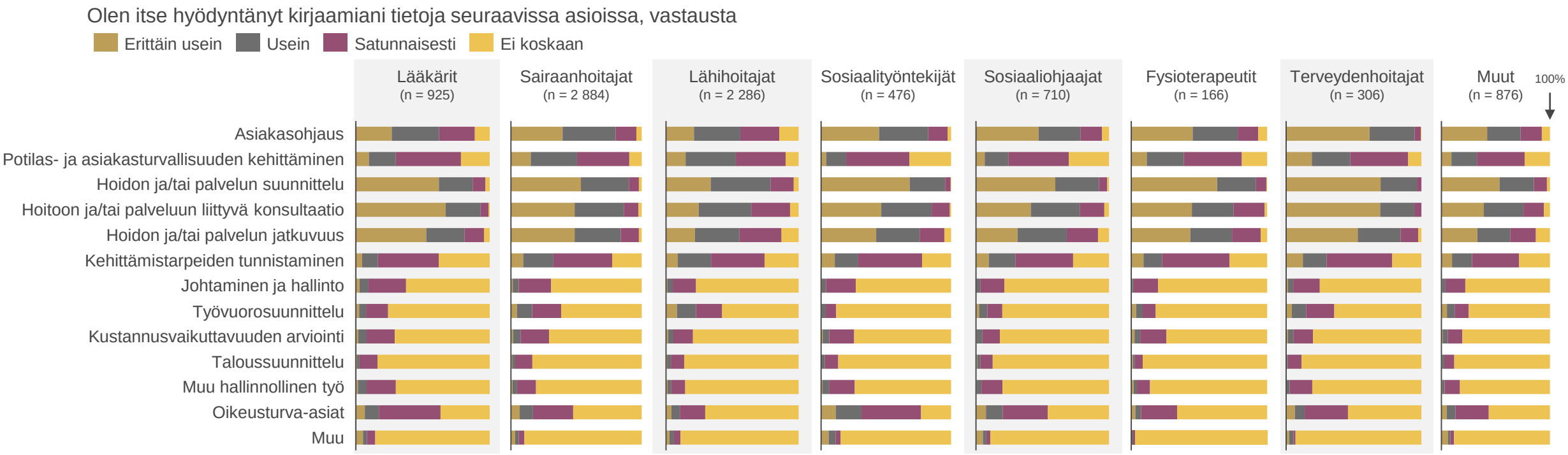

Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, NHG analyysi

Selkeitä yhtäläisyyksiä alueiden asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyyden ja Kanta –palveluiden hyödyntämisen välillä ei esiinny

Kanta –palveluiden hyödyntäminen* / ammattiryhmä ja alue sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäisyyden tilanne 2023 (UNA), vastausta

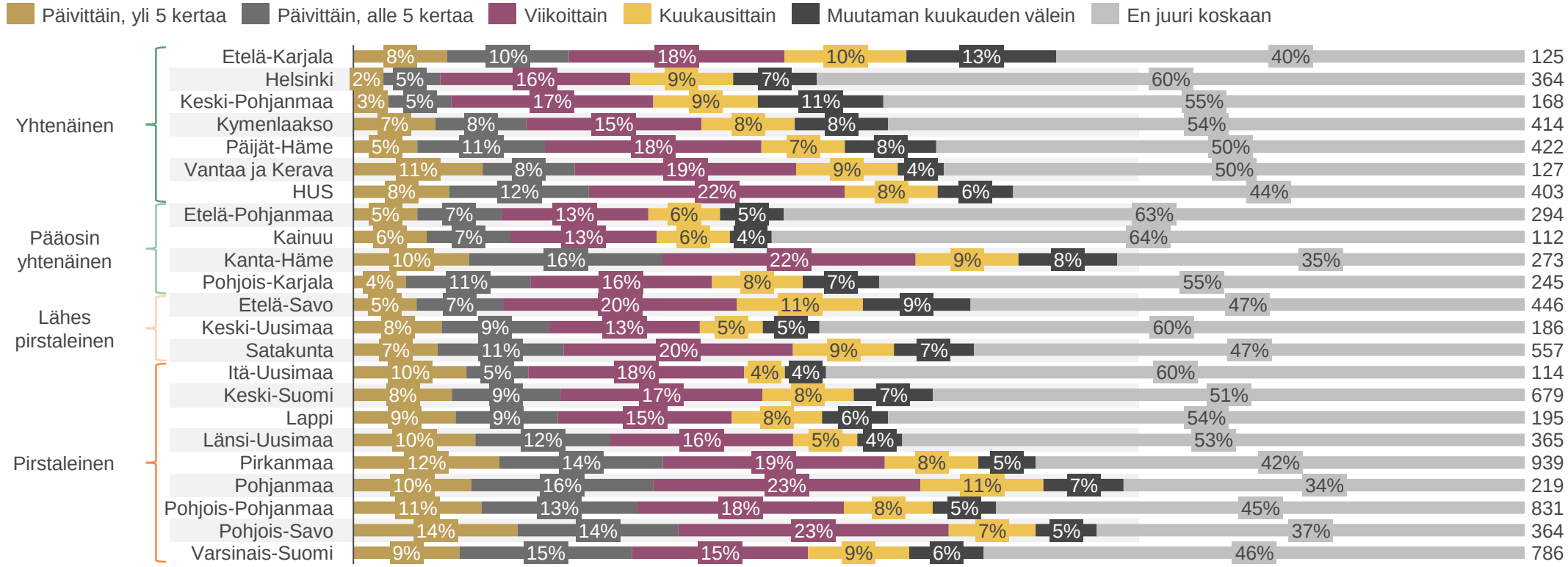

*Hyödynnän Kanta –palvelujen tietoja työssäni

Lähde: Kirjaamisen kuormittavuus ja hyötykäyttö hyvinvointialueiden ammattilaisten kokemana -kysely, UNA Oy, NHG analyysi